

URZĄD STATYSTYCZNY W POZNANIU

**WARUNKI ŻYCIA LUDNOŚCI
W WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM
W 2009 R.**

POZNAŃ, GRUDZIEŃ 2010

KOMITET REDAKCYJNY URZĘDU STATYSTYCZNEGO W POZNANIU

Przewodniczący

Jacek Kowalewski

Redaktor główny

Tomasz Klimanek

Członkowie

Danuta Brzozowska, Małgorzata Gniot, Maria Jasiewicz, Piotr Jastrzębski, Ewa Kowalka,
Kazimierz Kruszka, Arleta Olbrot-Brzezińska, Artur Owczarkowski, Renata Wachowiak

Sekretarz

Emilia Bogacka

Opracowanie, grafika, skład komputerowy i elektroniczna wersja publikacji:
Dział Opracowań Zbiorczych w Wielkopolskim Ośrodku Badań Regionalnych

Prosimy o podanie źródła przy publikowaniu danych Urzędu Statystycznego

ISSN 1895 – 0817

URZĄD STATYSTYCZNY W POZNANIU

ul. Jana H. Dąbrowskiego 79, 60-959 POZNAŃ

Kontakt: tel. 61 27 98 320, 61 27 98 325;

fax 61 27 98 360

e-mail: SekretariatUSPOZ@stat.gov.pl

Adres w Internecie: <http://www.stat.gov.pl/poznan>

Przedmowa

Publikacja *Warunki życia ludności w województwie wielkopolskim* jest opracowaniem cyklicznym, przedstawiającym kształtowanie się zmiennych z różnych obszarów przestrzeni społeczno-gospodarczej, mających wpływ na jakość życia mieszkańców Wielkopolski. Tegoroczna edycja dotyczy roku 2009, jednak prezentacja danych w dłuższym szeregu czasowym oraz przyjęcie jako podstawy odniesień roku 2000 pozwala wychwycić pewne prawidłowości i tendencje, a także zaobserwować i wskazać kierunki oraz tempo rozwoju różnych dziedzin życia społeczno-gospodarczego Wielkopolski w latach 2000–2009.

Publikacja składa się z dwóch zasadniczych części: tabelarycznej i analitycznej. W części tabelarycznej zestawiono dane, porządkując je dziedzinowo, określając stan oraz wyznaczając wskaźniki dynamiki i struktury, a także zaprezentowano je w przekroju terytorialnym, z odniesieniem do informacji ogólnopolskich oraz do innych województw. Uzupełnieniem części tabelarycznej jest komentarz, w którym dokonano syntezy wyników badań.

Polecając uwadze Państwa opracowanie *Warunki życia ludności w województwie wielkopolskim w 2009 r.*, wierzę, że spełni ono oczekiwania czytelników, a zawarte w nim informacje okażą się przydatne i zachęcą do pogłębionej analizy tej ciekawej i ważnej problematyki.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Poznaniu

dr Jacek Kowalewski

Poznań, grudzień 2010 r.

Preface

The publication Life conditions of the population in the Wielkopolskie Voivodship is a periodical elaboration presenting a picture of variables concerning various aspects of the social and economic space affecting life quality of inhabitants of the Wielkopolska region. The current output concerns mainly the year 2009 but the presentation of the data in longer time series as well as the assumption of the year 2000 as a reference date enables to recognize some regularities and trends and indicate directions and tempo of changes of development in various domains of the social and economic life of the Wielkopolska region in years 2000–2009.

The publication consists of two basic parts: the table and the analytical part. In the table part, data were ordered by domains (whereby the current condition was assessed and indices of dynamics and structure were determined) and presented in the territorial cross-section relating them to the respective values for Poland and other voivodships. A supplement to the table part is the commentary where a summary of results of the surveys was provided.

Recommending you the publication Life conditions of the population in the Wielkopolskie Voivodship in 2009, I believe that it will satisfy expectations of its readers and that information contained in it will be useful and will encourage them to an accomplishment of deeper analysis of those interesting and important problems.

*Director
of Statistical Office in Poznań*

PhD Jacek Kowalewski

Poznań, December 2010

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH

- Kropka (.) – zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych.
- Kreska (–) – zjawisko nie występuje.
- (0,0) – zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05.
- Znak (x) – wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe.
- „W tym” – oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy ogólnej.
- Znak (*) – dane zostały zmienione w stosunku do publikowanych wcześniej.

WAŻNIEJSZE SKRÓTY

zł	–	złoty
tys.	–	tysiąc
szt	–	sztuka
kpl	–	komplet
g	–	gram
kg	–	kilogram
t	–	tona
m ²	–	metr kwadratowy
km ²	–	kilometr kwadratowy
ha	–	hektar
m ³	–	metr sześcienny
dam ³	–	dekametr sześcienny
hm ³	–	hektometr sześcienny
l	–	litr
kW·h	–	kilowatogodzina
kJ	–	kilodżul
d	–	doba
cd.	–	ciąg dalszy
dok.	–	dokończenie
NSP	–	Narodowy Spis Powszechny
Nr	–	numer
Dz. U.	–	Dziennik Ustaw
NFZ	–	Narodowy Fundusz Zdrowia

Uwaga: Ze względu na elektroniczną technikę przetwarzania danych, w niektórych przypadkach sumy danych z niższych poziomów klasyfikacji mogą się różnić – z tytułu zaokrągleń – od podanych wielkości „ogółem” na wyższych poziomach klasyfikacji.

		Str. <i>Page</i>
PRZEDMOWA	PREFACE	3–4
Objaśnienia znaków umownych. Ważniejsze skróty	<i>Symbols. Major abbreviations</i>	5
UWAGI METODYCZNE	METHODOLOGICAL NOTES	11
WYNIKI BADAŃ – SYNTEZA	RESULTS OF SURVEYS – SYNTHETIC	17
Procesy demograficzne	<i>Demographical processes</i>	17
Ochrona środowiska	<i>Environmental protection</i>	20
Rynek pracy	<i>Labour market</i>	23
Wynagrodzenia i świadczenia społeczne	<i>Wages and salaries. Social security benefits</i>	26
Budżety gospodarstw domowych	<i>Household budgets</i>	28
Zasoby mieszkaniowe	<i>Dwelling stocks</i>	29
Transport i łączność	<i>Transport and communication</i>	33
Baza noclegowa	<i>Tourist accommodation facilities</i>	35
Ochrona zdrowia	<i>Health care</i>	38
Edukacja	<i>Education</i>	39
Kultura	<i>Culture</i>	40
Bezpieczeństwo publiczne	<i>Public safety</i>	42
Produkt krajowy brutto	<i>Gross domestic product</i>	44
Podsumowanie	<i>Summary</i>	46

TABLICE

TABLES

	Tabl. <i>Tabl.</i>	Str. <i>Page</i>
Powierzchnia i granice województwa wielkopolskiego		
Podstawowe dane demograficzne (2000, 2005, 2008, 2009)	1	48
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzone do wód lub do ziemi (2000, 2005, 2008, 2009)	2	48
Oczyszczalnie ścieków komunalnych (2000, 2005, 2008, 2009)	3	49
Emisja i redukcja przemysłowych zanieczyszczeń powietrza (2000, 2005, 2008, 2009)	4	49
Ochrona przyrody (2000, 2005, 2008, 2009)	5	50
Pracujący w gospodarce narodowej (2000, 2005, 2008, 2009)	6	50
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej w 2009 r.	7	51
Bezrobotni zarejestrowani (2000, 2005, 2008, 2009)	8	51
	9	52

	Tabl. <i>Tabl.</i>	Str. <i>Page</i>
Wydatki Funduszu Pracy (2000, 2005, 2008, 2009)	10	52
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gospodarce narodowej według sekcji (2005–2009)	11	53
Emerytury i renty (2000, 2005, 2008, 2009)	12	54
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny w gospodarstwach domowych (2000, 2005, 2008, 2009)	13	54
Przeciętne miesięczne wydatki w gospodarstwach domowych (2000, 2005, 2008, 2009)	14	55
Przeciętne miesięczne spożycie niektórych artykułów żywnościowych w gospodarstwach domowych (2000, 2005, 2008, 2009)	15	55
Zużycie gazu, energii elektrycznej i wody w gospodarstwach domowych (2000, 2005, 2008, 2009)	16	56
Wyposażenie gospodarstw domowych w niektóre przedmioty trwałego użytkowania (2000, 2005, 2008, 2009)	17	56
Średnie ceny detaliczne wybranych towarów i usług konsumpcyjnych (2000, 2005, 2008, 2009)	18	56
Dynamika przeciętnych wynagrodzeń, emerytur i rent, dochodu rozporządzalnego i wydatków w gospodarstwach domowych oraz cen towarów i usług konsumpcyjnych (2005, 2008, 2009)	19	58
Pojazdy samochodowe (2000, 2005, 2008, 2009)	20	58
Łączność (2000, 2005, 2008, 2009)	21	58
Sklepy według form organizacyjnych (2005, 2008, 2009)	22	59
Turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania (2000, 2005, 2008, 2009)	23	59
Zasoby mieszkaniowe (2000, 2005, 2008, 2009)	24	60
Mierniki zaludnienia mieszkań (2000, 2005, 2008, 2009)	25	60
Mieszkania zamieszkałe wyposażone w instalacje (2000, 2005, 2008, 2009)	26	61
Mieszkania, izby i powierzchnia użytkowa mieszkań oddanych do użytkowania według form własności budownictwa (2000, 2005, 2008, 2009)	27	61
Niektóre mierniki w zakresie mieszkań oddanych do użytkowania (2000, 2005, 2008, 2009)	28	62
Pracownicy medyczni (2000, 2005, 2008, 2009)	29	62

	Tabl. <i>Tabl.</i>	Str. <i>Page</i>
Ambulatoryjna opieka zdrowotna (2005, 2008, 2009)	<i>Out-patient health care (2005, 2008, 2009)</i>	30 63
Szpitala (2000, 2005, 2008, 2009)	<i>Hospitals (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	31 63
Apteki i punkty apteczne ogólnodostępne (2000, 2005, 2008, 2009)	<i>Public pharmacies and pharmaceutical outlets (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	32 64
Żłobki (2000, 2005, 2008, 2009)	<i>Nurseries (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	33 64
Placówki opiekuńczo-wychowawcze (2005, 2008, 2009)	<i>Care and education centres (2005, 2008, 2009)</i>	34 64
Rodziny zastępcze (2000, 2005, 2008, 2009)	<i>Foster families (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	35 64
Zakłady stacjonarnej pomocy społecznej (2000, 2005, 2008, 2009)	<i>Stationary social welfare facilities (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	36 65
Udzielone świadczenia pomocy społecznej (2000, 2005, 2008, 2009)	<i>Provided social assistance benefits (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	37 65
Edukacja według szczebli kształcenia (2000/2001, 2005/2006, 2008/2009, 2009/2010)	<i>Education by level (2000/2001, 2005/2006, 2008/2009, 2009/2010)</i>	38 66
Internaty i bursy w liceach ogólnokształcących i szkołach zawodowych (bez szkół specjalnych) (2000/2001, 2005/2006, 2008/2009, 2009/2010)	<i>Boarding-schools and dormitories in general secondary and vocational schools (excluding special schools) (2000/2001, 2005/2006, 2008/2009, 2009/2010)</i>	39 68
Studenci szkół wyższych według systemów studiów i typów szkół (2000/2001, 2005/2006, 2008/2009, 2009/2010)	<i>Students of higher education institutions by study systems and type of schools (2000/2001, 2005/2006, 2008/2009, 2009/2010)</i>	40 68
Absolwenci szkół wyższych według systemów studiów i typów szkół (2000/2001, 2005/2006, 2008/2009)	<i>Graduates of higher education institutions by study systems and type of schools (2000/2001, 2005/2006, 2008/2009)</i>	41 69
Studenci szkół wyższych otrzymujący stypendia (łącznie z cudzoziemcami) (2005/2006, 2008/2009, 2009/2010)	<i>Students of higher education institutions receiving scholarships (including foreigners) (2005/2006, 2008/2009, 2009/2010)</i>	42 69
Domy i stołówki studenckie (2000/2001, 2005/2006, 2008/2009, 2009/2010)	<i>Student dormitories and canteens (2000/2001, 2005/2006, 2008/2009, 2009/2010)</i>	43 70
Wychowanie przedszkolne (2000, 2005, 2008, 2009)	<i>Pre-primary education (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	44 70
Biblioteki publiczne (2000, 2005, 2008, 2009)	<i>Public libraries (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	45 70
Muzea (2000, 2005, 2008, 2009)	<i>Museums (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	46 71
Teatry i instytucje muzyczne (2000, 2005, 2008, 2009)	<i>Theatres and music institutions (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	47 71
Kina (2000, 2005, 2008, 2009)	<i>Cinemas (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	48 71
Kluby sportowe (2000, 2004, 2006, 2008)	<i>Sports clubs (2000, 2004, 2006, 2008)</i>	49 71
Przestępstwa stwierdzone w zakończonych postępowaniach przygotowawczych (2000, 2005, 2008, 2009)	<i>Ascertained crimes in completed preparatory proceedings (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	50 72
Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów (2005, 2008, 2009)	<i>Expenditure of local self-government entities budgets by divisions (2005, 2008, 2009)</i>	51 74
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące) (2005–2008)	<i>Gross domestic product (current prices) (2005–2008)</i>	52 76
Podstawowe elementy rachunku produkcji i rachunku tworzenia dochodów (ceny bieżące) (2005–2008)	<i>Basic elements of production account and generation of income account (current prices) (2005–2008)</i>	53 76

		Tabl. Tabl.	Str. Page
Nominalne dochody w sektorze gospodarstw domowych (ceny bieżące) (2005–2008)	<i>Nominal income in the households sector (current prices) (2005–2008) . . . . .</i>	54	77
Produkt krajowy brutto według podregionów (2007–2008)	<i>Gross domestic product by subregions (2007–2008) . . . . .</i>	55	77
Wybrane dane o podregionach i powiatach w 2009 r.	<i>Selected data by subregions and powiats in 2009 . . . . .</i>	56	78
Wybrane wskaźniki w przekroju miasto-wieś (2000, 2005, 2008, 2009)	<i>Selected indicies in urban-rural areas section (2000, 2005, 2008, 2009) . . . . .</i>	57	83
Województwo wielkopolskie na tle kraju w 2009 r.	<i>Wielkopolskie Voivodship against the background of Poland in 2009 . . . . .</i>	58	84

WYKRESY

CHARTS

			Str. Page
1. Liczba kobiet na 100 mężczyzn według wieku w 2009 r.	<i>Number of females per 100 males by age in 2009 . . . . .</i>		17
2. Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym w latach 2000 i 2009	<i>Working and non-working age population in 2000 and 2009 . . . . .</i>		18
3. Ruch naturalny ludności w 2009 r.	<i>Vital statistics in 2009 . . . . .</i>		19
4. Emisja zanieczyszczeń powietrza	<i>Emissions of air pollutants . . . . .</i>		20
5. Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania w 2009 r.	<i>Industrial and municipal waste water requiring treatment in 2009 . . . . .</i>		21
6. Zmieszane odpady komunalne zebrane z gospodarstw domowych w 2009 r.	<i>Mixed municipal waste collected from households in 2009 . . . . .</i>		22
7. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2009 r.	<i>Legally protected areas possessing unique environmental value in 2009 . . . . .</i>		23
8. Stopa bezrobocia rejestrowanego w Polsce według województw w 2009 r.	<i>Registered unemployment rate in Poland by voivodships in 2009 . . . . .</i>		24
9. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2009 r. (w %)	<i>Registered unemployment rate in 2009 (in %) . . . . .</i>		25
10. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Polsce według województw w 2009 r.	<i>Average monthly gross wages and salaries in Poland by voivodships in 2009 . . . . .</i>		26
11. Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w Polsce według województw w 2009 r.	<i>Average monthly gross retirement pay and pension in Poland by voivodships in 2009 . . . . .</i>		27
12. Dochód rozporządzalny i wydatki w gospodarstwach domowych w Polsce według województw w 2009 r.	<i>Available income and expenditures of households in Poland by voivodships in 2009 . . . . .</i>		28
13. Struktura wydatków w gospodarstwach domowych w 2009 r.	<i>Structure expenditures of households in 2009 . . . . .</i>		29
14. Zasoby mieszkaniowe w Polsce według województw w 2009 r.	<i>Dwelling stocks in Poland by voivodships in 2009 . . . . .</i>		30

		Str. <u>Page</u>
15. Mieszkania wyposażone w instalacje w Polsce według województw w 2009 r.	<i>Dwellings fitted with installations in Poland by voivodships in 2009</i>	31
16. Mieszkania oddane do użytkowania w Polsce według województw w 2009 r.	<i>Dwellings completed in Poland by voivodships in 2009</i>	32
17. Mieszkania oddane do użytkowania w 2009 r.	<i>Dwellings completed in 2009</i>	33
18. Samochody osobowe na 1000 ludności w Polsce według województw w 2009 r.	<i>Passenger cars per 1000 population in Poland by voivodships in 2009</i>	34
19. Standardowe telefoniczne łącza główne na 1000 ludności w Polsce według województw w 2009 r.	<i>Standard telephone main line per 1000 population in Poland by voivodships in 2009</i>	35
20. Turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania w 2009 r.	<i>Collective tourist accommodation establishments in 2009</i>	36
21. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w Polsce według województw w 2009 r.	<i>Degree of exploitation of beds in tourist accommodation establishments in Poland by voivodships in 2009</i>	37
22. Ludność objęta opieką zdrowotną w Polsce według województw w 2009 r.	<i>Population under health care in Poland by voivodships in 2009</i>	38
23. Liczba uczniów na 1 szkołę w roku szkolnym 2009/2010	<i>Pupils and students per school in the 2009/2010 school year</i>	39
24. Działalność bibliotek publicznych w Polsce według województw w 2009 r.	<i>Activity of public libraries in Poland by voivodships in 2009</i>	41
25. Widzowie w kinach na 1000 ludności w Polsce według województw w 2009 r.	<i>Audience in cinemas per 1000 population in Poland by voivodships in 2009</i>	42
26. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych według powiatów w 2009 r.	<i>Rates of detectability of delinquents in ascertained crimes by powiats in 2009</i> ...	43
27. Udział regionów i województw w tworzeniu produktu krajowego brutto w 2008 r.	<i>Share of regions and voivodships in generation of the gross domestic product in 2008</i>	44
28. Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca w Polsce według województw (2000, 2005, 2008)	<i>Gross domestic product per capita in Poland by voivodships (2000, 2005, 2008)</i> ..	45

UWAGI METODYCZNE

1. Dane o **ludności faktycznie zamieszkałej**, począwszy od roku 2000, zbilansowano na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz danych ze sprawozdawczości bieżącej z ruchu naturalnego i migracji ludności, uwzględniając:

- zmiany spowodowane ruchem naturalnym (urodzenia, zgonu) i migracjami ludności (zameldowania i wymeldowania na pobyt stały z innych województw i z zagranicy),
- różnice między liczbą osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 2 miesiące w województwie a liczbą osób czasowo nieobecnych.

2. Przez **ludność w wieku produkcyjnym** rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn jest to wiek 18–64 lat, dla kobiet 18–59 lat. Przez **ludność w wieku nieprodukcyjnym** rozumie się **ludność w wieku przedprodukcyjnym**, tj. do 17 lat, oraz **ludność w wieku po-produkcyjnym**, tj. mężczyzn w wieku 65 lat i więcej, kobiety – 60 lat i więcej.

3. **Przyrost naturalny** jest różnicą między liczbą urodzeń żywych i zgonów w danym okresie.

4. **Współczynnik dzietności** oznacza liczbę dzieci, które urodziłaby przeciętnie kobieta w ciągu całego okresu rozrodczego (15–49 lat) przy założeniu, że w poszczególnych fazach tego okresu rodziłaby z intensywnością obserwowaną w badanym roku, tzn. przy przyjęciu cząstkowych współczynników płodności z tego okresu za niezmiennie.

5. **Przeciętne dalsze trwanie życia** wyraża średnią liczbę lat, jaką ma jeszcze do przeżycia osoba w wieku „x” lat, przy założeniu stałego poziomu umieralności z okresu, dla którego opracowano tablice trwania życia.

6. **Ścieki przemysłowe** to ścieki odprowadzane z terenów, na których prowadzi się działalność przemysłową, handlową, składową, transportową lub usługową, niebędące ściekami bytowymi albo wodami opadowymi lub roztopowymi.

Ścieki przemysłowe wymagające oczyszczenia to ścieki odprowadzone siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód powierzchniowych, do ziemi lub do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych).

Dane o **ściekach oczyszczanych** dotyczą ścieków oczyszczanych mechanicznie, chemicznie, biologicznie oraz o podwyższonym usuwaniu biogenów i odprowadzonych do wód lub do ziemi.

7. **Ścieki komunalne** to ścieki bytowe (z zamieszkanymi budynkami i osiedli mieszkaniowych oraz z terenów usługowych) lub mieszanina ścieków bytowych ze ściekami przemysłowymi albo wodami opadowymi lub roztopowymi.

Dane o **ściekach komunalnych** obejmują ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną przez jednostki będące w gestii przedsiębiorstw i zakładów wodociągowo-kanalizacyjnych, dla których organem założycielskim jest wojewoda (lub będących pod zarządem samorządów terytorialnych) oraz wszystkich jednostek nadzorujących pracę zbiorowego odprowadzania ścieków poprzez sieć kanalizacyjną (w tym również spółdzielni mieszkaniowych, spółek wodnych, zakładów usług wodnych, zakładów pracy itd.). Ścieki te przed odprowadzeniem do odbiornika powinny być w całości poddane procesom oczyszczania, stąd w statystyce zostały ujęte jako **ścieki wymagające oczyszczenia**. Dane te nie obejmują wód opadowych i infiltracyjnych odprowadzanych siecią kanalizacyjną.

8. **Oczyszczalnie ścieków komunalnych** obejmują wszystkie jednostki (oczyszczalnie) **pracujące na sieci kanalizacyjnej**. Nie są objęte badaniami statystycznymi oczyszczalnie przydomowe (przysagrodowe) lub oczyszczające ścieki wyłącznie dowożone (czyli oczyszczalnie niepracujące na sieci kanalizacyjnej).

Podwyższone usuwanie biogenów w ściekach następuje w oczyszczalniach ścieków o wysoko efektywnych technologiach oczyszczania (głównie biologicznych, a także chemicznych) umożliwiającą zwiększoną redukcję azotu i fosforu.

9. Przez **zanieczyszczanie powietrza** rozumie się wprowadzanie do atmosfery substancji stałych, ciekłych lub gazowych w ilościach, które mogą ujemnie wpływać na zdrowie człowieka, klimat, przyrodę żywą, glebę, wodę lub spowodować inne szkody w środowisku.

Wielkość emisji z poszczególnych źródeł i rodzajów zanieczyszczeń (określonych prawnie) może być ustalona przez pomiary albo na drodze obliczeń z bilansu surowcowo-paliwowego w oparciu o wskaźniki emisji zanieczyszczeń dla charakterystycznych procesów technologicznych.

Dane o **emisji pyłów** dotyczą: pyłów ze spalania paliw, pyłów cementowo-wapienniczych i materiałów ogniotrwałych, krzemowych, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowych, sadzy oraz innych rodzajów zanieczyszczeń pyłowych.

Dane o **emisji gazów** dotyczą: dwutlenku siarki, tlenku węgla, dwutlenku węgla, tlenków azotu, węglowodorów oraz innych rodzajów zanieczyszczeń gazowych.

Ze względu na to, że wielkość emisji dwutlenku węgla charakteryzuje się dużymi bezwzględnyymi wartościami, prezentowany w publikacji **wskaźnik stopnia redukcji zanieczyszczeń gazowych** został wyliczony i przedstawiony w warunkach porównywalnych z latami poprzednimi, tzn. z pominięciem wielkości emisji dwutlenku węgla.

Dane o **ilości zatrzymanych i zneutralizowanych zanieczyszczeń pyłowych oraz gazowych** (według rodzajów) obrazują rozmiary zanieczyszczeń zredukowanych w urządzeniach do ochrony powietrza, zainstalowanych w zakładach uznanych za szczególnie uciążliwe dla atmosfery.

10. Informacje o **pracujących** dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód.

Do pracujących zalicza się:

- osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, wybór lub mianowanie) lub stosunku służbowego,
- pracodawców i pracujących na rachunek własny,
- osoby wykonujące pracę nakładczą,
- agentów (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów),
- członków spółdzielni produkcji rolniczej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych, innych spółdzielni zajmujących się produkcją rolną i spółdzielni kótek rolniczych),
- rolników indywidualnych,
- duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

11. Dane o **bezrobociu rejestrowanym** dotyczą osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy, niezatrudnionych i niewykonujących innej pracy zarobkowej, zdolnych i gotowych do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy, nieuczących się w szkole w systemie dziennym.

Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego. Stopę bezrobocia rejestrowanego podaje się z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszacowanych na podstawie wyników spisów.

Długotrwale bezrobotni są to osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem (od listopada 2005 r.) okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy.

12. Dane o aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat i więcej opracowano na podstawie reprezentacyjnego **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL)**, prowadzonego w cyklu kwartalnym. Badaniem objęte są osoby będące członkami wylosowanych gospodarstw domowych. Podstawowe kryterium podziału na aktywnych i biernych zawodowo stanowi praca, tzn. fakt wykonywania, posiadania bądź poszukiwania pracy, w tygodniu objętym badaniem. Do **aktywnych zawodowo** zaliczono osoby pracujące i bezrobotne.

Pracujący to osoby, które w badanym tygodniu:

- wykonywały pracę przynoszącą dochód lub zarobek albo pomagały w prowadzeniu rodzinnej działalności gospodarczej,
- nie wykonywały pracy (np. z powodu choroby, urlopu, strajku), ale formalnie miały pracę.

Bezrobotni to osoby, które w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi, aktywnie poszukiwały pracy i były gotowe ją podjąć.

Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako udział aktywnych zawodowo w liczbie ludności (w wieku 15 lat i więcej) ogółem oraz danej grupy.

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących w liczbie ludności (w wieku 15 lat i więcej) ogółem oraz danej grupy.

13. Wydatki Funduszu Pracy obejmują zasiłki dla bezrobotnych oraz wydatki związane z aktywnymi formami pomocy bezrobotnym. Informacje o wydatkach Funduszu Pracy podaje się zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (Dz. U. Nr 99, poz. 1001, z późniejszymi zmianami). Zasiłki i świadczenia przedemerytalne od 1 VIII 2004 r. finansowane są z budżetu państwa (na mocy ustawy z dnia 30 IV 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych – Dz. U. Nr 120, poz. 1252); do 31 VII 2004 r. finansowane były ze środków Funduszu Pracy.

14. Przeciętne wynagrodzenie miesięczne przypadające na 1 zatrudnionego obliczono, przyjmując:

- wynagrodzenia osobowe, bez wynagrodzeń osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, a także osób zatrudnionych za granicą,
- wypłaty z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach,
- dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej,
- honoraria wypłacone niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, np. dziennikarzem, realizatorem filmów, programów radiowych i telewizyjnych.

15. Przeciętną miesięczną emeryturę i rentę obliczono, dzieląc ogólną kwotę świadczeń emerytalno-rentowych przez odpowiadającą im liczbę świadczeniobiorców.

16. Badania budżetów gospodarstw domowych są podstawowym źródłem informacji o dochodach, wydatkach, spożyciu żywności oraz o wyposażeniu gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania. Badania te są realizowane przez obserwację wybranych drogą losową gospodarstw domowych, a ich wyniki uogólnia się na całą zbiorowość prywatnych gospodarstw domowych obywateli Polski. Nie obejmuje się nimi gospodarstw zbiorowego zakwaterowania i gospodarstw obcokrajowców.

Dochód rozporządzalny gospodarstwa domowego tworzą wszystkie bieżące pieniądze i niepieniężne (m.in. wartość artykułów otrzymanych nieodpłatnie oraz spożycia naturalnego) dochody gospodarstwa domowego pomniejszone o podatki od dochodów, spadków i darowizn oraz nieruchomości. Dochód rozporządzalny przeznaczony jest na wydatki konsumpcyjne i przyrost oszczędności.

Dochód do dyspozycji w badaniu budżetów gospodarstw domowych jest to dochód rozporządzalny pomniejszony o pozostałe wydatki typu: dary przekazane innym, niektóre podatki (m.in. podatek od spadków) oraz wydatki nieprzeznaczone bezpośrednio na cele konsumpcyjne. Dochód do dyspozycji przeznaczony jest na wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz przyrost oszczędności.

Wydatki gospodarstwa domowego obejmują wydatki na towary i usługi konsumpcyjne (w tym także wartość artykułów otrzymanych nieodpłatnie oraz spożycia naturalnego, tj. artykułów pobranych z indywidualnego gospodarstwa rolnego lub działki, bądź z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek) oraz pozostałe wydatki (dary, opłaty celne i skarbowe, składki ubezpieczeniowe).

Spożycie (w ujęciu ilościowym) **artykułów żywnościowych w gospodarstwach domowych** obejmuje artykuły zakupione, otrzymane bezpłatnie, pobrane z użytkowanego gospodarstwa rolnego (działki) lub z prowadzonej działalności na własny rachunek (np. sklepu, piekarni). Dane nie obejmują artykułów spożywanych w placówkach gastronomicznych, stołówkach oraz bufetach pracowniczych.

17. Informacje o **zasobach mieszkaniowych i mieszkaniach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań, a także izb i powierzchni użytkowej w tych mieszkaniach, znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Dane nie obejmują lokali zbiorowego zamieszkania. Dane o **zasobach mieszkaniowych** – uzyskiwane na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych, według stanu w dniu 31 XII – do roku 2001 dotyczyły wyłącznie mieszkań zamieszkałych; od 2002 r. obejmują informacje o zasobach mieszkaniowych zamieszkałych i niezamieszkałych.

18. Do 2003 r. informacje o liczbie sklepów i stacji paliw opracowane były na bazie rejestru i pełnych badań statystycznych. Począwszy od 2004 r. w zakresie podmiotów, w których liczba pracujących jest mniejsza od 10, powyższe informacje dotyczą jednostek aktywnych prowadzących działalność gospodarczą. Dane dla tych podmiotów uogólniono w oparciu o wyniki badania reprezentacyjnego przeprowadzonego na 5-procentowej próbie.

Podziału **sklepów według form organizacyjnych** dokonano na podstawie wielkości powierzchni sprzedażowej sklepów i rodzaju sprzedawanych w nich towarów.

Domy towarowe i handlowe są to sklepy wielodziałowe, prowadzące sprzedaż szerokiego i uniwersalnego asortymentu, głównie towarów nieżywnościowych, o powierzchni sal sprzedażowych: domy towarowe – 2000 m² i więcej, domy handlowe – od 600 do 1999 m².

Supermarkety są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 400 m² do 2499 m², prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych oraz artykuły nieżywnościowe częstego zakupu.

Hipermarkety są to sklepy (zwykle z parkingiem samochodowym) o powierzchni sprzedażowej od 2500 m², prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych i nieżywnościowych częstego zakupu.

Sklepy powszechne są to sklepy prowadzące sprzedaż głównie towarów żywnościowych codziennego użytku, o powierzchni sal sprzedażowych od 120 do 399 m².

Sklepy wyspecjalizowane są to sklepy prowadzące sprzedaż szerokiego asortymentu artykułów do kompleksowego zaspokojenia określonych potrzeb, np. ubioru, wyposażenia mieszkań, sklepy motoryzacyjne, meblowe, sportowe itp.

Do **innych sklepów** zaliczono sklepy o powierzchni sal sprzedażowych do 119 m².

19. Dane o **pracownikach medycznych** ochrony zdrowia obejmują osoby pracujące w wymiarze pełnego etatu, w wymiarze godzin przekraczającym pełny etat oraz w niepełnym wymiarze godzin w stosunku do czasu pracy określonego obowiązującymi przepisami dla danego rodzaju pracy, jeśli ta praca ma dla nich charakter podstawowy i mają podpisany kontrakt z NFZ; osoby te niezależnie od wymiaru czasu pracy są liczone raz.

20. Porady udzielone przez lekarzy i lekarzy dentyków w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej podaje się łącznie z badaniami profilaktycznymi i z poradami lekarskimi udzielonymi w izbach przyjęć szpitali ogólnych. Dane obejmują również porady udzielone przez lekarzy i lekarzy dentyków prowadzących praktykę lekarską.

21. Dane z zakresu edukacji i wychowania dotyczą: wychowania przedszkolnego, szkół dla dzieci i młodzieży (podstawowych, gimnazjów, szkół specjalnych ponadgimnazjalnych przysposabiających do pracy, zasadniczych szkół zawodowych, liceów ogólnokształcących, uzupełniających liceów ogólnokształcących, techników, techników uzupełniających, liceów profilowanych oraz szkół artystycznych dających uprawnienia zawodowe), szkół policealnych i wyższych, a także szkół dla dorosłych (podstawowych, gimnazjalnych oraz ponadgimnazjalnych, łącznie ze szkołami ponadpodstawowymi i ich oddziałami).

22. Dane o teatrach i instytucjach muzycznych dotyczą zawodowych: teatrów dramatycznych i muzycznych, filharmonii, orkiestr i chórów oraz zespołów pieśni i tańca.

23. Informacje o kinach dotyczą działalności kin stałych ogólnie dostępnych, tj. powołanych do publicznego udostępniania filmów w formie projekcji na seansach filmowych, bez względu na rodzaj stosowanego nośnika filmu (taśma światłoczuła, taśma magnetyczna eksploatowana w technice wideo).

24. Miejsca noclegowe w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania wykazywane są według stanu w dniu 31 lipca w następujących obiektach: hotelach, motelach, pensjonatach, innych obiektach hotelowych, domach wycieczkowych, schroniskach, ośrodkach wczasowych, kolonijnych i szkoleniowo-wypoczynkowych oraz w domach pracy twórczej, ogólnodostępnych domkach turystycznych, kempingach, polach biwakowych, ośrodkach do wypoczynku sobotnio-niedzielnego i świątecznego, w zakładach uzdrowiskowych i pozostałych obiektach niesklasyfikowanych.

25. Przestępstwo stwierdzone jest to zdarzenie, co do którego w zakończonym postępowaniu przygotowawczym potwierdzono, że jest przestępstwem. Przestępstwo jest to zbrodnia lub występki ścigany z oskarżenia publicznego lub z oskarżenia prywatnego objęty oskarżeniem prokuratora, a nadto każdy występki skarbowy, których charakter jako przestępstwa został potwierdzony w wyniku postępowania przygotowawczego.

26. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw jest to stosunek procentowy liczby przestępstw wykrytych do ogólnej liczby przestępstw stwierdzonych.

27. Wartość dodana brutto mierzy wartość nowo wytworzoną w wyniku działalności produkcyjnej jednostek instytucjonalnych. Obliczana jest jako różnica między produkcją globalną a zużyciem pośrednim i jest wyrażona w cenach bazowych.

28. Produkt krajowy brutto (PKB) obrazuje końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Stanowi sumę wartości dodanej brutto wytworzonej przez wszystkie jednostki instytucjonalne, powiększoną o podatki od produktów i pomniejszoną o dotacje do produktów. PKB jest prezentowany w cenach rynkowych.

29. Dochody pierwotne brutto w sektorze gospodarstw domowych składają się z dochodu mieszanego brutto, dochodów związanych z pracą najemną (obejmujących całkowite koszty związane z zatrudnieniem) oraz dochodów z tytułu własności.

Dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych powstają w wyniku skorygowania dochodów pierwotnych brutto o podatki od dochodów i majątku, składki na ubezpieczenia społeczne, świadczenia społeczne inne niż transfery socjalne w naturze (świadczenia z ubezpieczeń społecznych pieniężne, świadczenia z pomocy społecznej pieniężne) oraz inne transfery bieżące.

Dane za lata 2005–2007 dotyczące **nominalnych dochodów w sektorze gospodarstw domowych** zostały zmienione w stosunku do publikowanych wcześniej. Zmiany wynikają z weryfikacji danych w rachunkach narodowych, m.in. aktualizacji składek na ubezpieczenia społeczne oraz różnych transferów bieżących.

30. Dane w tablicach, z wyjątkiem informacji z zakresu rachunków regionalnych, prezentuje się w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**, obowiązującej od 2009 r. W publikacji zastosowano skróty. Skrócone nazwy oznaczone zostały w tablicach znakiem „ ”. Zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

<i>skrót</i>	<i>pełna nazwa</i>
	<i>sekcje PKD</i>
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
handel; naprawa pojazdów samochodowych	handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
zakwaterowanie i gastronomia	działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
obsługa rynku nieruchomości	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
administrowanie i działalność wspierająca	działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca

31. Dane w ujęciu przestrzennym prezentowane są w układzie *Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS)*, która została opracowana na podstawie *Nomenclature of Territorial Units for Statistics (NUTS)*, obowiązującej w krajach Unii Europejskiej, zgodnie z Rozporządzeniem (WE) Nr 1059/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 V 2003 r. (Dz. Urz. UE L 154 z 21 VI 2003 r., z późniejszymi zmianami). Klasyfikacja ta ma na celu zapewnienie zbierania, opracowywania i udostępniania na obszarze UE porównywalnych danych dla określonych statystyk regionalnych państw członkowskich. Dane dla **podregionów** odpowiadają **poziomowi NTS 3**. W województwie wielkopolskim poziom ten obejmuje 5 jednostek (podregiony: pilski, poznański, kaliski, koniński oraz miasto na prawach powiatu Poznań), a od 1 I 2008 r. – 6 jednostek (podregiony: kaliski, koniński, leszczyński, pilski, poznański oraz Poznań). Podregiony grupują jednostki szczebla powiatowego (**poziom NTS 4**). Dane według nowego podziału prezentowane są w Aneksie do niniejszej publikacji.

32. W tablicach zawierających informacje w podziale na miasta i wieś, przez „**miasta**” rozumie się obszar położony w granicach administracyjnych tych jednostek.

33. Poczynając od 2000 r., **przeliczeń na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.)** dokonano, wykorzystując dane o liczbie ludności, skorygowane wynikami Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.

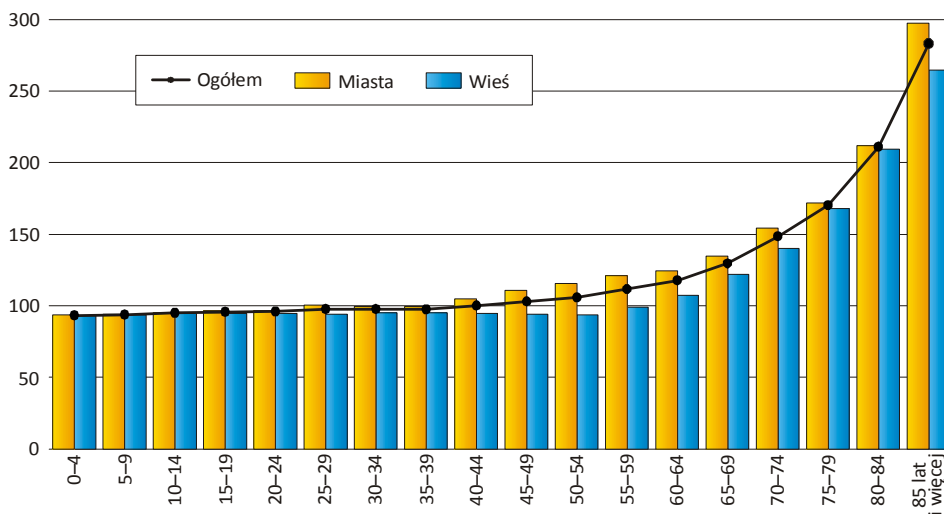
34. Nazwy „województwo wielkopolskie” i „Wielkopolska” są używane zamiennie.

35. Rozszerzone wyjaśnienia dotyczące poszczególnych pojęć znaleźć można w publikacjach tematycznych GUS i Urzędu Statystycznego w Poznaniu.

Procesy demograficzne

Według stanu w dniu 31 grudnia 2009 r., województwo wielkopolskie liczyło 3408281 mieszkańców. W porównaniu z poprzednim rokiem liczba ludności zwiększyła się o 0,3%, przy średnim wzroście w kraju o 0,1%. Pod względem liczby mieszkańców Wielkopolska (z udziałem 8,9%) zajmowała 3. miejsce w kraju po województwach mazowieckim (13,7%) i śląskim (12,2%), a biorąc pod uwagę gęstość zaludnienia (114 osób na km², przy średniej w kraju 122 osoby), plasowała się na miejscu 9. Ludność miejska stanowiła 56,1% ogółu mieszkańców województwa wielkopolskiego, tj. o 0,3 pkt. mniej niż w 2008 r. i o 4,9 pkt. mniej niż przeciętnie w kraju (61,0%; w ciągu roku spadek o 0,1 pkt.). Wśród mieszkańców Wielkopolski licznie przeważają kobiety, a współczynnik feminizacji utrzymuje się na poziomie zbliżonym do obserwowanego w poprzednich latach. W roku 2009 na 100 mężczyzn w województwie wielkopolskim przypadało przeciętnie 106,1 kobiet (w kraju 107,1), przy czym w miastach współczynnik feminizacji sięgał 110,6 wobec 100,7 na wsi (w kraju 111,2 wobec 101,0). Przewaga liczebna kobiet wzrasta z wiekiem (zob. wykres 1). W kolejnych grupach wiekowych, aż do 40 roku życia, mężczyzn było więcej niż kobiet, a współczynnik feminizacji dla całego przedziału 0–40 lat wyniósł 96,2. Na wsi przewaga liczebna mężczyzn utrzymywała się dłużej niż w mieście (do 57 roku życia; w mieście do 24 lat, a następnie między 30 a 32 i 34 a 38 rokiem życia). W przedziale wiekowym 0–57 lat na 100 mężczyzn na wsi przypadało średnio 94,6 kobiet, podczas gdy w mieście współczynnik feminizacji w tej grupie wiekowej kształtował się na poziomie 102,1. Wyraźną dominację liczebną kobiet obserwuje się powyżej 80 roku życia. Współczynnik feminizacji wskazuje, że w tej grupie wiekowej kobiet było 2,5-krotnie więcej niż mężczyzn.

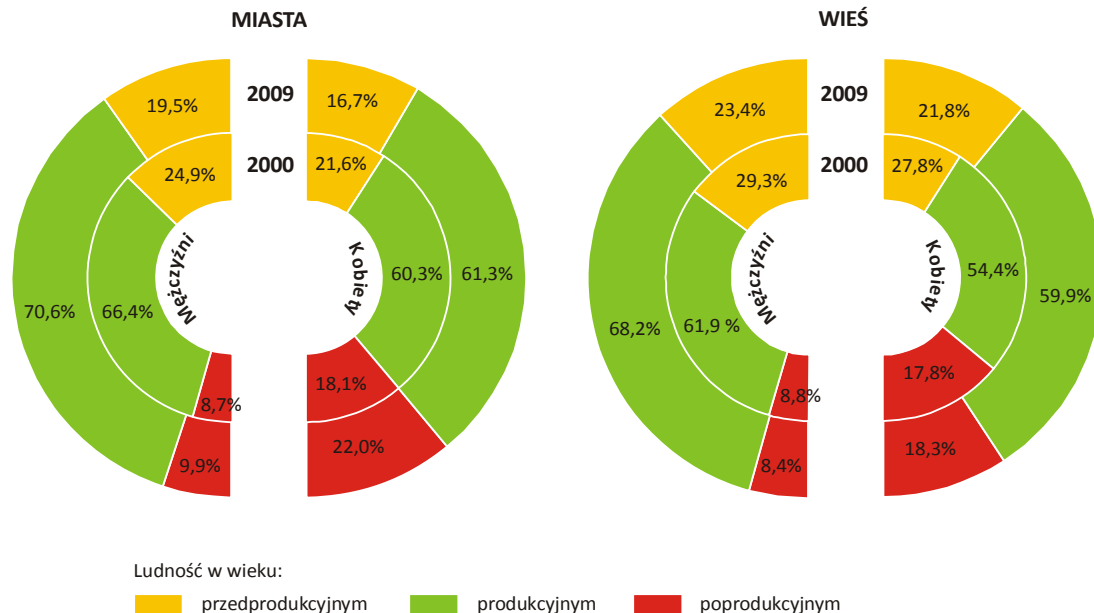
Wykres 1. LICZBA KOBIEC NA 100 MĘŻCZYŻN WEDŁUG WIEKU W 2009 R.
Stan w dniu 31 XII

Obserwacja zmian w strukturze ludności według biologicznych grup wieku potwierdza postępowanie procesu starzenia się mieszkańców województwa wielkopolskiego. Udział ludności z przedziału wiekowego 0–14 lat w ciągu roku zmniejszył się o 0,1 pkt. do 16,1% (w kraju spadek z 15,3% do 15,2%), natomiast udział ludności w wieku 50 lat i więcej wzrósł o 0,6 pkt. do 32,4% (w kraju z 33,7% do 34,3%). Mediana wieku mieszkańców Wielkopolski przesunęła się z 36,1 w 2008 r. do 36,3 w 2009 r. W kraju wiek środkowy wyniósł w tym czasie 37,7 lat wobec 37,5 przed rokiem. Systematycznie zmienia się struktura ludności według ekonomicznych grup wieku (zob. wykres 2). Nieznaczne przesunięcia, które nastąpiły w 2009 r., nie dotyczyły jedynie ludności w wieku produkcyjnym. Udział tej grupy wiekowej (kobiety od 18 do 59 lat, mężczyźni od 18 do 64 lat) w ogólnej liczbie ludności, podobnie jak w 2008 r., wyniósł 65,0% (w kraju 64,5%). Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym zmniejszył się z 20,3% w 2008 r. do 20,0% w 2009 r. (w kraju z 19,3% do 18,9%). Ludność poprodukcyjna stanowiła 15,0% populacji, co oznacza, że jej udział zwiększył się w ciągu roku o 0,3 pkt. (w kraju z 16,2% do 16,5%). Przesunięcia w strukturze ludności według ekonomicz-

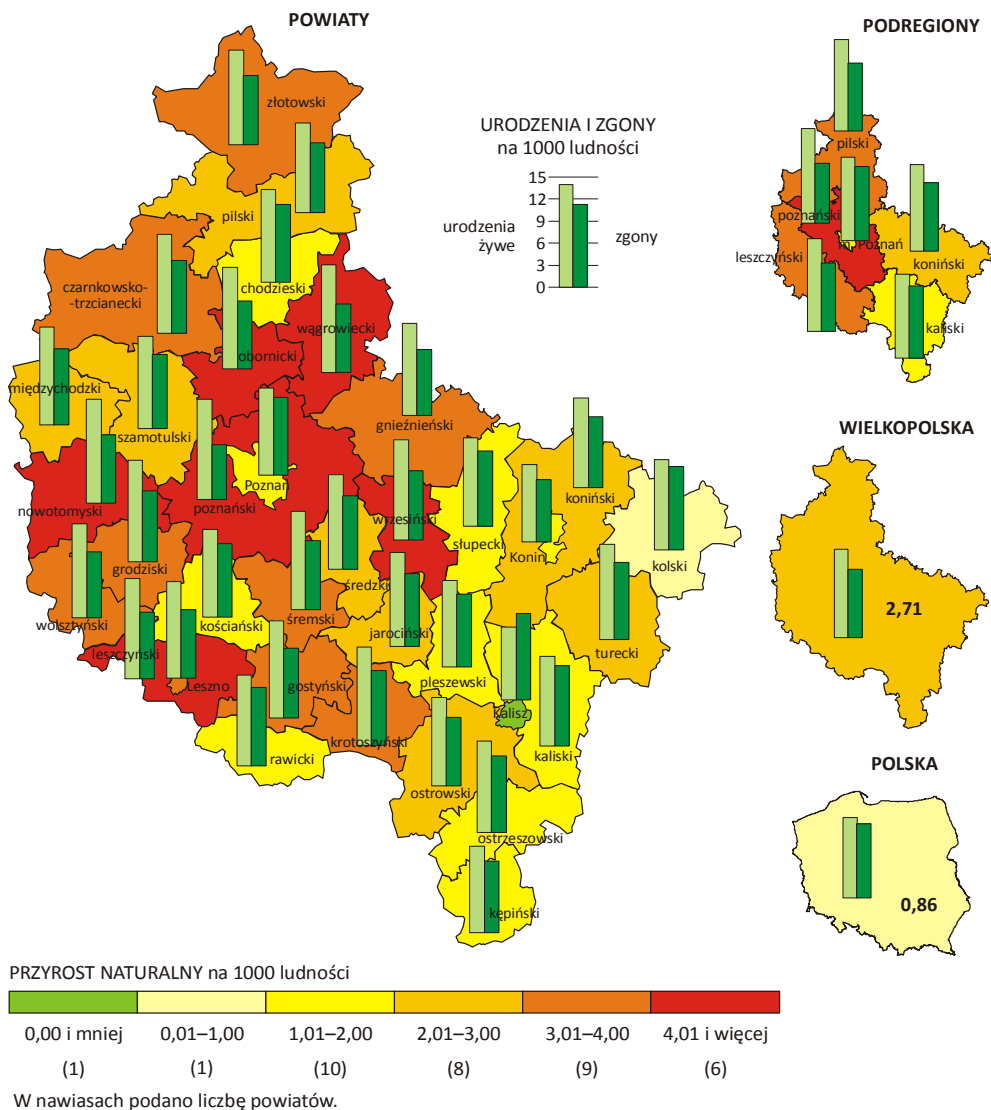
nych grup wieku w województwie wielkopolskim nie wpłynęły na zmianę współczynnika obciążenia demograficznego. Podobnie jak w poprzednim roku, na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało tu 53,9 osób w wieku nieprodukcyjnym (przed- i poprodukcyjnym). W kraju obciążenie demograficzne zmniejszyło się z 55,1 w roku 2008 do 55,0 w 2009 r.

Wykres 2. **LUDNOŚĆ W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM W LATACH 2000 i 2009**
Stan w dniu 31 XII

Istotny wpływ na stan ludności mają zjawiska określane jako ruch naturalny. W 2009 r. w województwie wielkopolskim zarejestrowano 40882 urodzenia żywe oraz 31668 zgonów, w tym 220 zgonów niemowląt. Wzrost liczby zgonów (o 1,7% w porównaniu z 2008 r.), przy jednoczesnym spadku liczby urodzeń żywych (o 0,1%), zmniejszył różnicę dzielącą te dwie wielkości, określaną jako przyrost naturalny. Niekorzystna dynamika zjawisk demograficznych wpłynęła na pogorszenie współczynników liczonych na 1000 ludności. Współczynnik urodzeń żywych, który w 2008 r. kształtował się na poziomie 12,08‰, w 2009 r. obniżył się do 12,03‰ (w kraju wzrost z 10,87‰ do 10,95‰), natomiast współczynnik zgonów zwiększył się z 9,19‰ do 9,32‰ (w kraju z 9,95‰ do 10,09‰). Współczynnik przyrostu naturalnego obniżył się z 2,89‰ w 2008 r. do 2,71‰ w 2009 r., ale pomimo spadku był większy od wskaźnika krajowego (0,86‰ wobec 0,92‰ w 2008 r.) i należał do najwyższych w Polsce. W wielkopolskich miastach współczynnik ten w 2009 r. kształtował się na poziomie 2,17‰, tj. wyżej niż przed rokiem (1,93‰), natomiast na wsi wyniósł 3,40‰ (spadek z 4,12‰ w 2008 r.). Poziom współczynników demograficznych nie jest jednakowy na obszarze całego województwa (zob. wykres 3). Największą przewagę urodzeń żywych nad zgonami obserwowano w powiatach: poznańskim (gdzie współczynnik przyrostu naturalnego wyniósł 5,94‰), wągrowieckim (5,06‰), nowotomyskim (4,67‰), obornickim (4,35‰), leszczyńskim (4,33‰) i wrzesińskim (4,04‰). Podobnie jak w poprzednim roku, tylko w jednym powiecie w Wielkopolsce zanotowano ujemny przyrost naturalny (-1,71‰ w Kaliszu).

Wykres 3. RUCH NATURALNY LUDNOŚCI W 2009 R.

Wielkopolska jest województwem o stosunkowo dużym natężeniu migracyjnym. W 2009 r. odpływ w ruchu wewnętrznym dotyczył tu 40171 osób, natomiast napływ migracyjny objął 42023 osoby. Większą liczebność migrantów zanotowano jedynie w województwach mazowieckim i śląskim. Różnica między napływem a odpływem migracyjnym w ruchu wewnętrznym w Wielkopolsce wyniosła 1852 osoby, co lokowało ją na 4. miejscu po województwach: mazowieckim (11471 osób), małopolskim (3643 osoby) i pomorskim (2582 osoby). Dodatkowo saldo migracyjne zanotowano jeszcze tylko w województwie dolnośląskim (1131 osób), natomiast w pozostałych województwach odpływ migracyjny przewyższał napływ. Najwięcej przemieszczeń migracyjnych (ponad 80%) dokonuje się w ramach województwa. Poza nim celem migracyjnym dla Wielkopolan stanowiły przede wszystkim województwa: dolnośląskie, mazowieckie i kujawsko-pomorskie. Do Wielkopolski migrowali najczęściej mieszkańcy województw: kujawsko-pomorskiego, dolnośląskiego, lubuskiego i zachodniopomorskiego. Za granicą (głównie w Niemczech i Wielkiej Brytanii) w 2009 r. zamieszkało na stałe 1183 mieszkańców województwa wielkopolskiego (o 22,1% mniej niż przed rokiem), natomiast z zagranicy (głównie z Wielkiej Brytanii, Niemiec i Irlandii) w celach migracyjnych przy-

było tu 899 osób (o 39,8% więcej niż w 2008 r.). Saldo migracji stałej, liczone na 1000 ludności, w województwie wielkopolskim w 2009 r. wyniosło 0,46‰ (wobec 0,33‰ przed rokiem), podczas gdy wskaźnik dla kraju miał wartość ujemną i wyniósł -0,03‰ (-0,39‰ przed rokiem). Największy napływ migracyjny w województwie wielkopolskim zanotowano w powiecie poznańskim, gdzie współczynnik migracji stałej ukształtował się na poziomie 18,88‰, natomiast relatywnie duży odpływ wystąpił w Koninie, Poznaniu i Kaliszu. Saldo migracji stałej na 1000 ludności w tych 3 miastach wyniosło, odpowiednio: -6,29‰, -5,25‰ oraz -4,03‰.

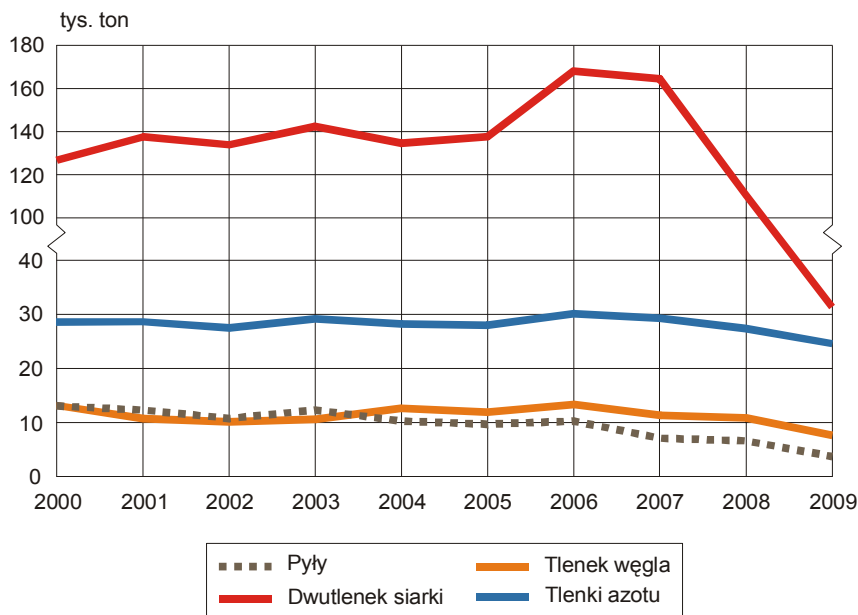
Ochrona środowiska

Na jakość życia mieszkańców w istotny sposób wpływa stan środowiska naturalnego. Od kilku lat obserwuje się systematyczną poprawę sytuacji na tym polu. Zakłady uznane za szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza w województwie wielkopolskim w 2009 r. wyemitowały 4,7 tys. ton zanieczyszczeń pyłowych, pochodzących głównie ze spalania paliw (88,0%). W porównaniu z poprzednim rokiem emisja pyłów zmniejszyła się o 28,4%, przy średnim spadku w kraju o 19,7%. Zanieczyszczenia wyemitowane w Wielkopolsce stanowiły 7,6% krajowej emisji pyłów (przed rokiem 8,6%).

W 2009 r. w Wielkopolsce wyemitowano do atmosfery łącznie 17595,6 tys. ton zanieczyszczeń gazowych, głównie dwutlenku węgla (99,6%). W stosunku do roku 2008 emisja gazów zmniejszyła się średnio o 3,7% (w kraju o 6,1%). Największy spadek dotyczył emisji dwutlenku siarki (o 71,6% mniej niż przed rokiem). Tlenków azotu wyemitowano o 9,7% mniej niż w 2008 r., tlenku węgla – o 30,2% mniej, dwutlenku węgla – o 3,2% mniej, natomiast metanu – o 40,3% więcej (zob. wykres 4).

Na 1 km² w 2009 r. wyemitowano przeciętnie 0,2 ton zanieczyszczeń pyłowych, tj. tyle samo co przed rokiem oraz 2,6 ton zanieczyszczeń gazowych, bez dwutlenku węgla (5,4 ton w 2008 r.). Najwięcej przemysłowych zanieczyszczeń powietrza w województwie wielkopolskim emitują przedsiębiorstwa działające na terenie Konina (w 2009 r. 14,0% ogółu zanieczyszczeń pyłowych, wobec 32,0% przed rokiem i 54,1% zanieczyszczeń gazowych, 56,2% w 2008 r.), a także zlokalizowane w powiecie tureckim (odpowiednio: 25,4% wobec 10,8% i 25,3% wobec 24,6%) oraz w Poznaniu (odpowiednio: 10,5% wobec 14,0% i 10,6% wobec 9,2%).

Wykres 4. EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA

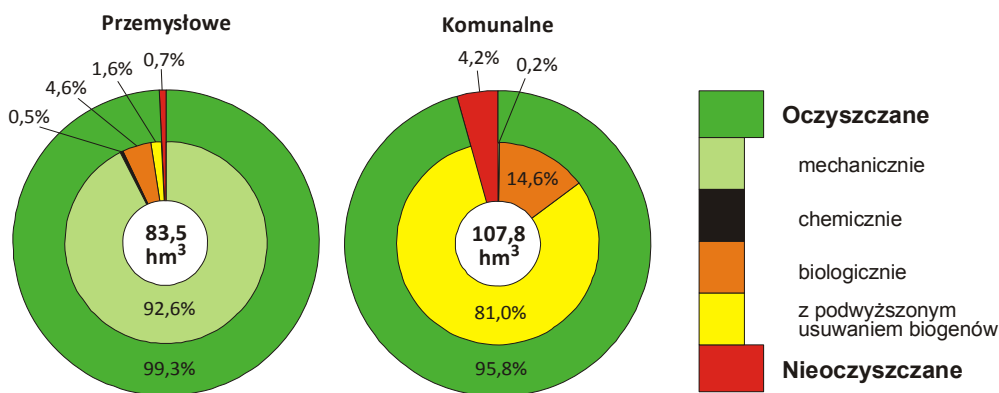

W 2009 r. za szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza atmosferycznego w Wielkopolsce uznano 125 zakładów, tj. o 3 więcej niż przed rokiem. Urządzenia do redukcji zanieczyszczeń pyłowych posiadało 89 zakładów, a do redukcji zanieczyszczeń gazowych – 20 zakładów. W zainstalowanych urządzeniach zatrzymano bądź zneutralizowano 1218,4 tys. ton pyłów i 141,2 tys. ton zanieczyszczeń gazowych. Stopień redukcji wytworzonych zanieczyszczeń pyłowych w województwie wielkopolskim w 2009 r. wyniósł średnio 99,6% (99,4% przed rokiem; w kraju 99,7% wobec 99,5% w 2008 r.). Całkowitą redukcję pyłów przeprowadzono w powiecie grodziskim. W wysokim stopniu zanieczyszczenia pyłowe zredukowano również w Koninie (99,9%) i Poznaniu (99,6%) oraz w powiatach tureckim (99,6%) i czarnkowsko-trzcianeckim (99,3%). Stopień redukcji zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla) w województwie wielkopolskim zwiększył się z 28,8% w 2008 r. do 64,2% w 2009 r. Redukcja zanieczyszczeń gazowych w kraju wyniosła 57,3% wobec 50,5% przed rokiem. W najwyższym stopniu zanieczyszczenia gazowe zostały zredukowane w powiecie wągrowieckim (97,0%), w Koninie (85,1%) oraz w powiatach ostrzeszowskim (80,0%) i poznańskim (45,8%).

W 2009 r. do wód powierzchniowych na obszarze województwa wielkopolskiego odprowadzono łącznie 1709,4 hm³ ścieków przemysłowych i komunalnych, co w skali kraju stanowiło 19,1% (więcej ścieków wytworzyło jedynie województwo mazowieckie – 28,8%). Ilość ścieków wytworzonych w Wielkopolsce była o 6,4% większa niż w 2008 r. (w kraju większa o 1,9%). Przeważają ścieki przemysłowe; bezpośrednio do wód powierzchniowych lub do ziemi trafiło 1601,5 hm³ ścieków przemysłowych, z czego 94,8% to wody chłodnicze (umownie czyste). W kraju stanowiły one średnio 87,4%. Z ogółu ścieków wytworzonych w 2009 r. w Wielkopolsce oczyszczenia wymagało 191,3 hm³. Zadanie to zrealizowano w 97,4% (w kraju w 93,8%). W porównaniu z rokiem 2008 w Wielkopolsce wzrosła zarówno ilość zanieczyszczeń odprowadzanych do wód lub ziemi bezpośrednio z zakładów przemysłowych (o 6,8%; w kraju o 2,6%), jak i odprowadzanych siecią kanalizacyjną (o 1,2%; w kraju spadek o 2,4%).

W 2009 r. najwięcej ścieków – spośród ogółu oczyszczonych – poddano oczyszczaniu chemicznemu oraz z podwyższonym usuwaniem biogenów (47,9% wobec 47,6% w 2008 r.; w kraju 51,5% wobec 49,9% przed rokiem). W województwie wielkopolskim nadal duże znaczenie miała mechaniczna metoda oczyszczania ścieków. W 2009 r. w ten sposób oczyszczono tu 41,6% całkowitej ilości oczyszczanych ścieków (42,6% przed rokiem; w kraju, odpowiednio: 30,7% wobec 31,6% w 2008 r.). Metodą biologiczną w 2009 r. oczyszczono w Wielkopolsce 10,5% ścieków (9,8% w 2008 r.), podczas gdy w kraju wykorzystanie biologicznych metod oczyszczania kształtowało się na poziomie 17,8% (18,5% przed rokiem).

Wykres 5. ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE WYMAGAJĄCE OCZYSZCZANIA W 2009 R.

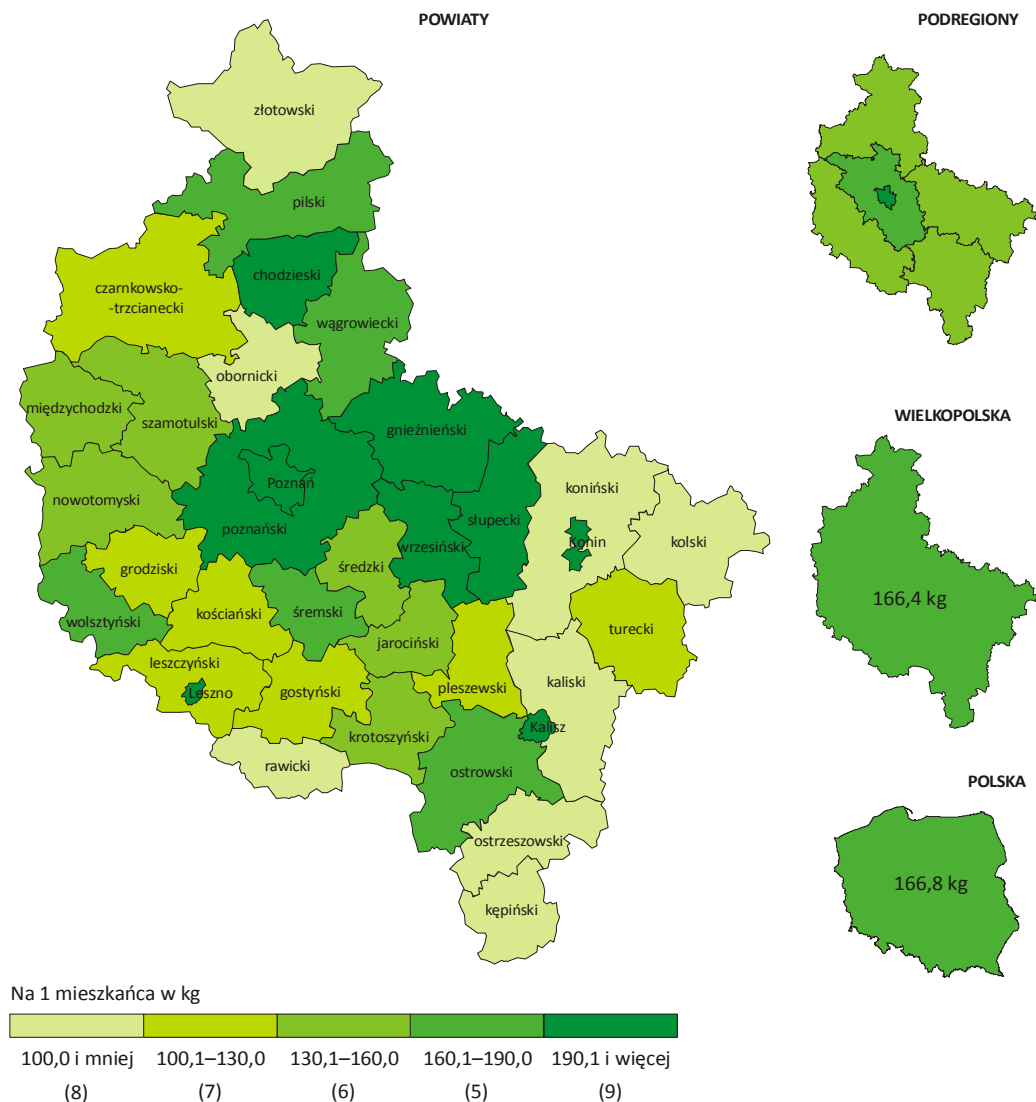

Śpośród ogółu ścieków wymagających oczyszczania, a niepoddanych temu procesowi (5,1 hm³), w roku 2009 siecią kanalizacyjną odprowadzono 88,8% (71,9% w 2008 r.; w kraju 32,1% wobec 53,2% przed rokiem).

W 2009 r. w województwie wielkopolskim działało 425 oczyszczalni ścieków, w tym 312 komunalnych. Korzystało z nich 62,4% ogółu mieszkańców Wielkopolski. W większości powiatów udział był mniejszy od średniej wojewódzkiej. Najwięcej mieszkańców korzystało z oczyszczalni ścieków w Lesznie (98,0% ogólnej liczby ludności), w Koninie (95,8%) oraz w Poznaniu (91,1%).

W 2009 r. w całym województwie wielkopolskim zakłady oczyszczania zebrały 809,1 tys. ton odpadów komunalnych zmieszanych, z tego 566,4 tys. ton z gospodarstw domowych. Na 1 mieszkańca przypadało 166,4 kg odpadów, tj. o 4,1 kg więcej niż w 2008 r. (zob. wykres 6). Z każdym rokiem coraz powszechniejsze staje się selekcjonowanie odpadów. W 2009 r. w Wielkopolsce zebrano 88,7 tys. ton odpadów komunalnych wyselekcjonowanych, tj. o 12,4% więcej niż przed rokiem. Odpady powstałe w wyniku działalności bytowo-gospodarczej ludności w przeważającej części (93,8%) zgromadzono na zorganizowanych składowiskach. Według stanu na koniec 2009 r., w województwie wielkopolskim czynnych było 78 składowisk o powierzchni 297,7 ha, istniało także 8 składowisk o zakończonej eksploatacji, zajmujących powierzchnię 15,3 ha.

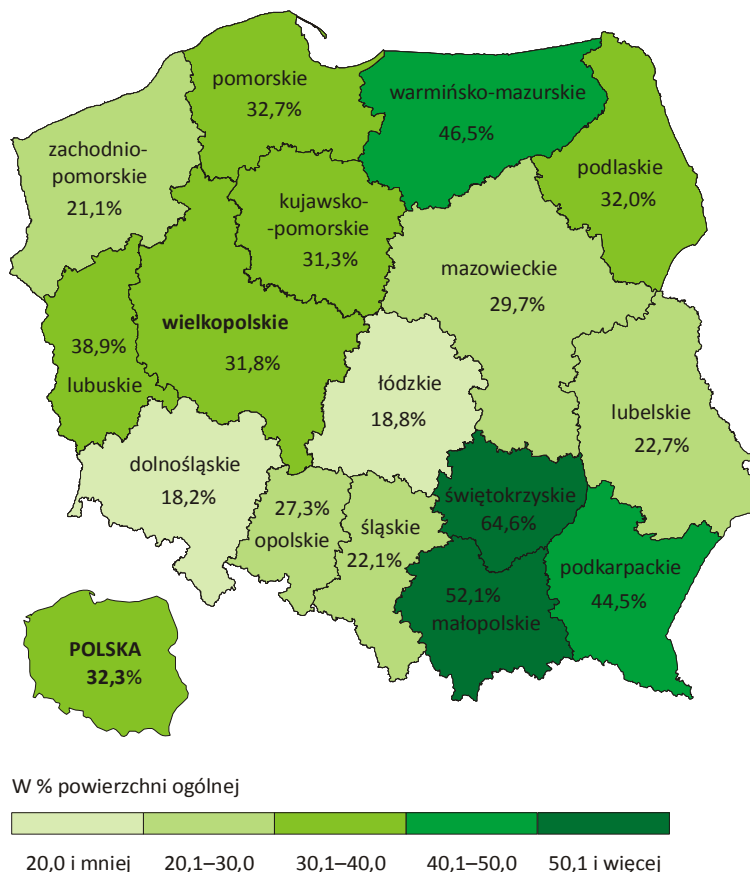
Wykres 6. **ZMIESZANE ODPADY KOMUNALNE ZEBRANE^a Z GOSPODARSTW DOMOWYCH W 2009 R.**

Według stanu na koniec roku 2009, powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona zajmowała w Wielkopolsce 948,3 tys. ha, co stanowiło 31,8% ogólnej powierzchni województwa (zob. wykres 7).

W porównaniu z poprzednim rokiem obszar ten zwiększył się średnio o 0,7%, przy ograniczeniu powierzchni rezerwatów o 41,8%. Liczba pomników przyrody w ciągu roku zmniejszyła się o 100 i obejmowała 3734 obiekty. Najczęściej za pomniki przyrody uznawane były pojedyncze drzewa (3143; o 175 więcej niż w 2008 r.).

Wykres 7. POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA W 2009 R.
Stan w dniu 31 XII

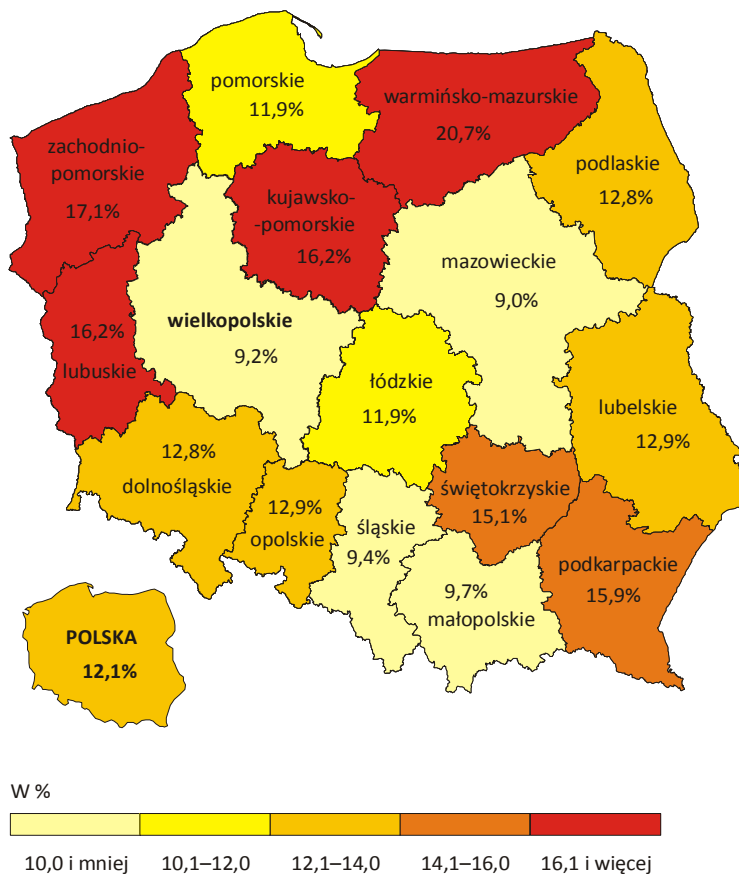
Rynek pracy

Sytuacja na rynku pracy w Wielkopolsce, pomimo obserwowanego w ciągu roku wzrostu bezrobocia, przedstawia się korzystniej niż w większości pozostałych województw. Według stanu na koniec 2009 r., liczba pracujących w gospodarce narodowej (uwzględniając pracujących w rolnictwie indywidualnym) wynosiła tu 1310,5 tys. i w stosunku do poprzedniego roku zmniejszyła się o 1,6%. Pracujący stanowili 38,4% ogółu mieszkańców województwa wielkopolskiego (o 0,8 pkt. mniej niż w 2008 r.) i 9,7% ogólnej liczby pracujących w kraju (podobnie jak przed rokiem). Pod tym względem Wielkopolskę wyprzedziły jedynie dwa województwa: mazowieckie (16,8%; wzrost o 0,4 pkt.) i śląskie (11,8%; spadek o 0,1 pkt.).

Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie wielkopolskim w końcu grudnia 2009 r. kształtowała się na poziomie 9,2% i była o 2,8 pkt. wyższa niż przed rokiem, ale o 2,9 pkt. niższa od wskaźnika krajowego i ponad 2-krotnie niższa aniżeli w województwie warmińsko-mazurskim. Niższy wskaźnik bezrobocia (9,0%) zanotowało jedynie województwo mazowieckie (zob. wykres 8).

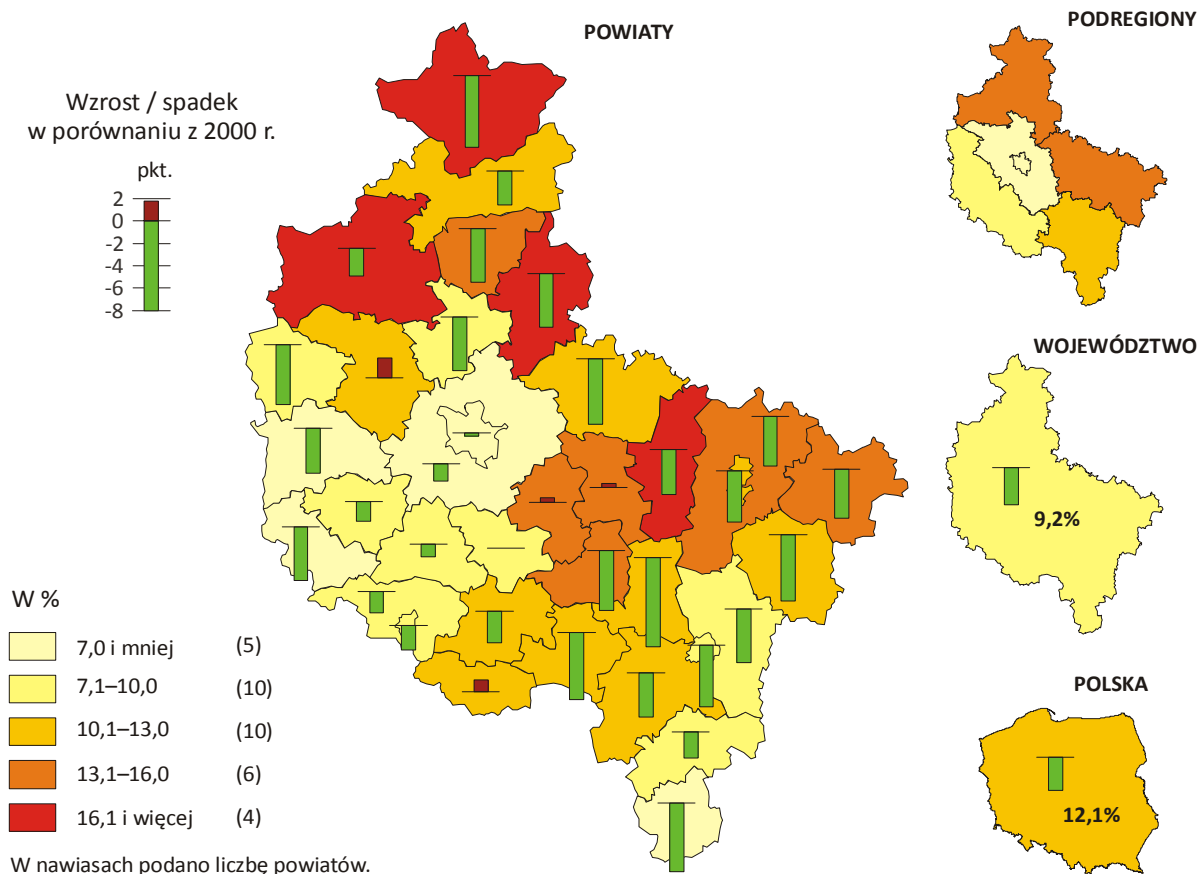
Wykres 8. **STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2009 R.**
Stan w dniu 31 XII

Stosunkowo niski wskaźnik bezrobocia, rozpatrywany dla województwa jako całości, nie oddaje rozmiarów tego zjawiska na niższych szczeblach podziału terytorialnego (zob. wykres 9). W 2009 r. najniższą stopę bezrobocia rejestrowanego odnotowano w Poznaniu (3,2% wobec 1,8% w 2008 r.) oraz w powiatach poznańskim (3,5% wobec 1,7%) i kępińskim (4,5% wobec 3,0%), natomiast najwyższą w powiatach: złotowskim (19,2% wobec 16,8% przed rokiem), węgrowskim (17,8% wobec 12,0%), czarnkowsko-trzcianeckim (16,6% wobec 11,7%) i słupeckim (16,3% wobec 13,0%).

Wykres 9. STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO W 2009 R.

Stan w dniu 31 XII

Według stanu na koniec grudnia 2009 r., ewidencja powiatowych urzędów pracy w Wielkopolsce obejmowała 133,6 tys. bezrobotnych, tj. o 46,1% więcej niż w 2008 r. Wzrost zanotowano we wszystkich kategoriach bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Stosunkowo duży przyrost dotyczył osób z grupy wiekowej poniżej 25 lat, gdzie liczebność zwiększyła się o 60,5%. Udział tej grupy w populacji bezrobotnych w ciągu roku wzrósł o 2,4 pkt. i w końcu 2009 r. wyniósł 26,3% (w kraju wzrost z 20,7% w 2008 r. do 22,5% w 2009 r.). W innych kategoriach bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy wzrost liczebności nie spowodował zwiększenia udziału, a w grupie osób długotrwale poszukujących pracy udział zmniejszył się o 11,5 pkt. (do 32,2%), pomimo wzrostu liczebności o 7,7% (w kraju długotrwale bezrobotni stanowili 40,9% wobec 52,8% w 2008 r.).

Zgodnie z wynikami reprezentacyjnego badania aktywności ekonomicznej, w województwie wielkopolskim udział osób aktywnych zawodowo, tj. pracujących bądź poszukujących pracy (w tygodniu objętym obserwacją), w ogólnej liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej w 2009 r. wyniósł średnio 56,0% (55,0% przed rokiem) i był wyższy aniżeli przeciętnie w kraju (54,9%; 54,2% w 2008 r.). W miastach Wielkopolski współczynnik aktywności zawodowej kształtował się poniżej średniej wojewódzkiej i wyniósł 55,2% (54,0% w 2008 r.), podczas gdy na wsi osiągnął 57,0% (przed rokiem 56,4%). Jeszcze większa różnica ujawnia się w ujęciu współczynnika aktywności zawodowej według płci; w przypadku mężczyzn sięgnął on 65,7% (64,9% w 2008 r.), a dla kobiet wyniósł 47,5% (wobec 46,1% przed rokiem). Zanotowano wzrost wskaźnika zatrudnienia, określającego relację liczby pracujących do ludności w wieku 15 lat i więcej; w 2009 r. w województwie wielkopolskim wskaźnik ten wyniósł 51,8% wobec 51,6% w 2008 r. (w kraju 50,4%, podobnie jak przed rokiem). W wielkopolskich miastach wskaźnik zatrudnienia

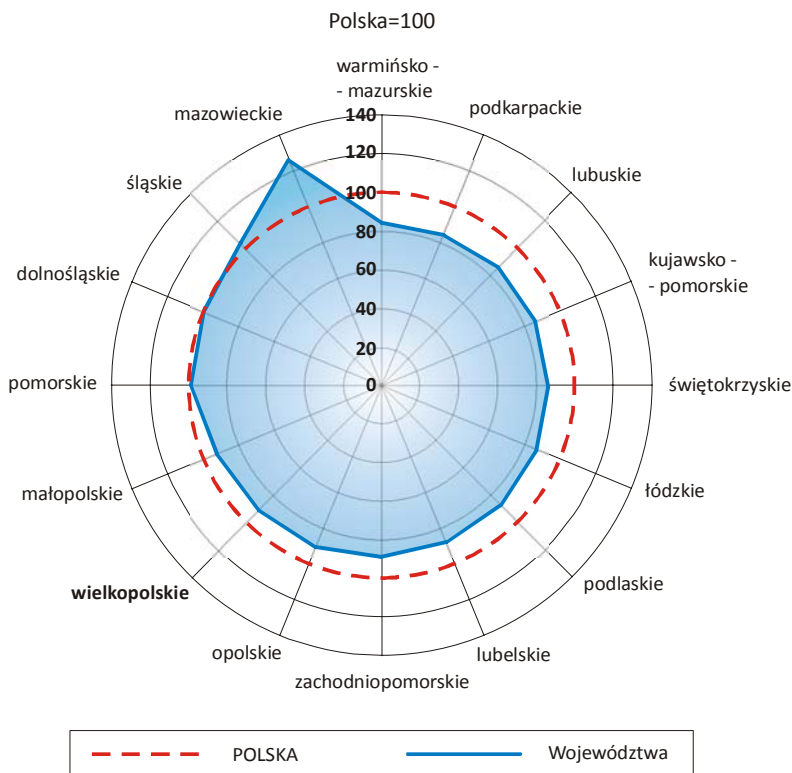
osiągnął 51,1% (50,7% przed rokiem), natomiast na wsi 52,7% (wobec 52,8% w 2008 r.). W przypadku mężczyzn wskaźnik zatrudnienia wyniósł 61,9% (tak samo jak przed rokiem), natomiast dla kobiet ukształtował się na poziomie 42,9% (wobec 42,4% w 2008 r.).

Wydatki Funduszu Pracy w województwie wielkopolskim w 2009 r. zamknęły się kwotą 502,6 mln zł, tj. o 36,6% wyższą od wydatkowanej w 2008 r. Ponad połowę środków przeznaczono na realizację programu promocji zatrudnienia (52,9%; 61,7% w 2008 r.), a 42,0% (przed rokiem 32,0%) na wypłatę zasiłków dla bezrobotnych. W ramach programu promocji zatrudnienia, samorządy powiatów najczęściej przeznaczyły na wypłatę stypendiów i składek na ubezpieczenia społeczne (34,0%; 36,9% w 2008 r.). Istotny udział w tej grupie wydatków miały także wypłaty środków na podjęcie działalności gospodarczej (33,8%; 30,1% w 2008 r.), a także na refundację kosztów wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy dla bezrobotnego (13,9%; 13,6% przed rokiem), pokrycie kosztów szkoleń (7,1%; 6,6% w 2008 r.) oraz roboty publiczne (6,8%; 7,2% przed rokiem).

Wynagrodzenia i świadczenia społeczne

W roku 2009 przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gospodarce narodowej w województwie wielkopolskim wyniosło 2805,30 zł i w stosunku do roku 2008 zwiększyło się o 4,2%. W kraju zanotowano w tym czasie wzrost wynagrodzeń średnio o 5,4%, a przeciętna płaca ukształtowała się na poziomie 3101,74 zł. Podobnie jak w większości województw, wynagrodzenie w Wielkopolsce było mniejsze niż w kraju (zob. wykres 10), a dystans dzielący te dwie wielkości ponownie się zwiększył. W 2009 r. przeciętna płaca krajowa przewyższała wynagrodzenie w województwie wielkopolskim o 10,6%, podczas gdy w 2008 r. – o 9,2%.

Wykres 10. **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIE BRUTTO W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2009 R.**

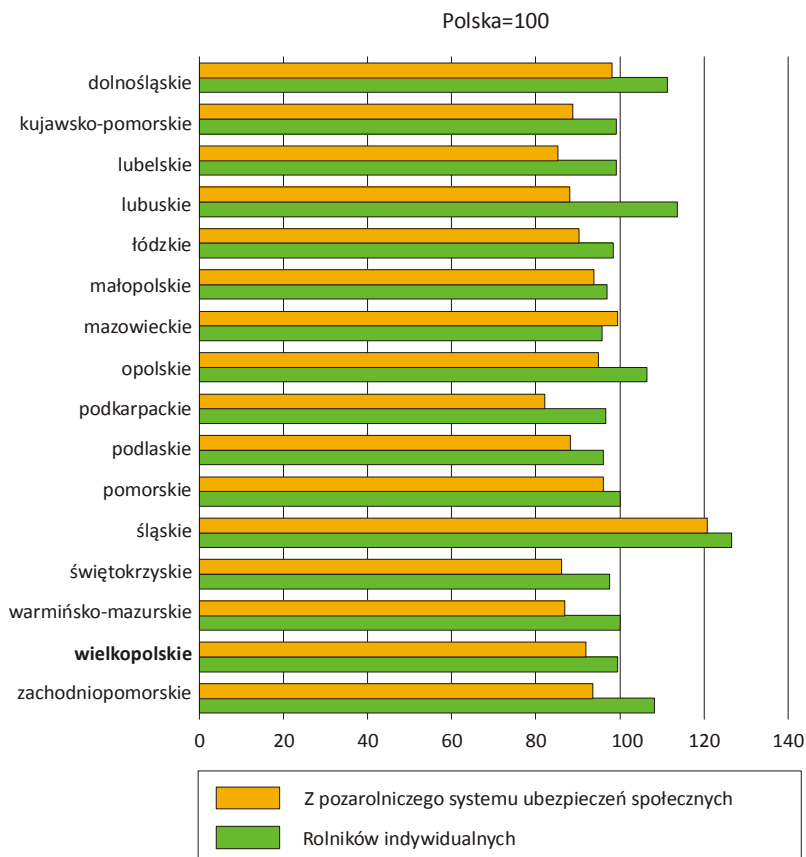

Wyższe wynagrodzenie otrzymywali zatrudnieni w sektorze publicznym (o 35,7% więcej niż w prywatnym). W Wielkopolsce najlepiej byli wynagradzani zatrudnieni w sekcjach: „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę”, gdzie przeciętne wynagrodzenie przewyższało średnią płacę w województwie o 89,4%, „Górnictwo i wydobywanie” (o 60,6% wyższe od średniej) oraz „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa” (o 58,7% wyższe od średniej). Na stosunkowo niskim poziomie kształtowało się wynagrodzenie zatrudnionych w sekcjach „Zakwaterowanie i gastronomia” (o 37,3% poniżej średniej płacy w województwie) oraz „Administrowanie i działalność wspierająca” (o 32,1% poniżej średniej).

Biorąc pod uwagę jednostki gospodarki narodowej, w których liczba pracujących przekracza 9, w 2009 r. w większości powiatów w Wielkopolsce przeciętne wynagrodzenie było niższe od notowanego dla województwa. Podobnie jak w poprzednim roku, poziom ten przekroczyły tylko 3 powiaty: Poznań (gdzie przeciętna płaca była o 23,3% wyższa aniżeli w województwie), Konin (o 3,3% wyższa) oraz powiat kolski (o 0,6% wyższa). Relatywnie najgorzej byli wynagradzani mieszkańcy powiatów: kępińskiego (gdzie przeciętne wynagrodzenie kształtowało się o 32,1% poniżej średniej płacy w województwie), jarocińskiego (o 23,3% niżej) i rawickiego (o 23,1% niżej).

W 2009 r. przeciętna emerytura i renta brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w województwie wielkopolskim wyniosła 1418,10 zł, tj. o 8,1% mniej niż przeciętnie w kraju (zob. wykres 11).

Wykres 11. **PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA EMERYTURA I RENTA BRUTTO W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2009 R.**

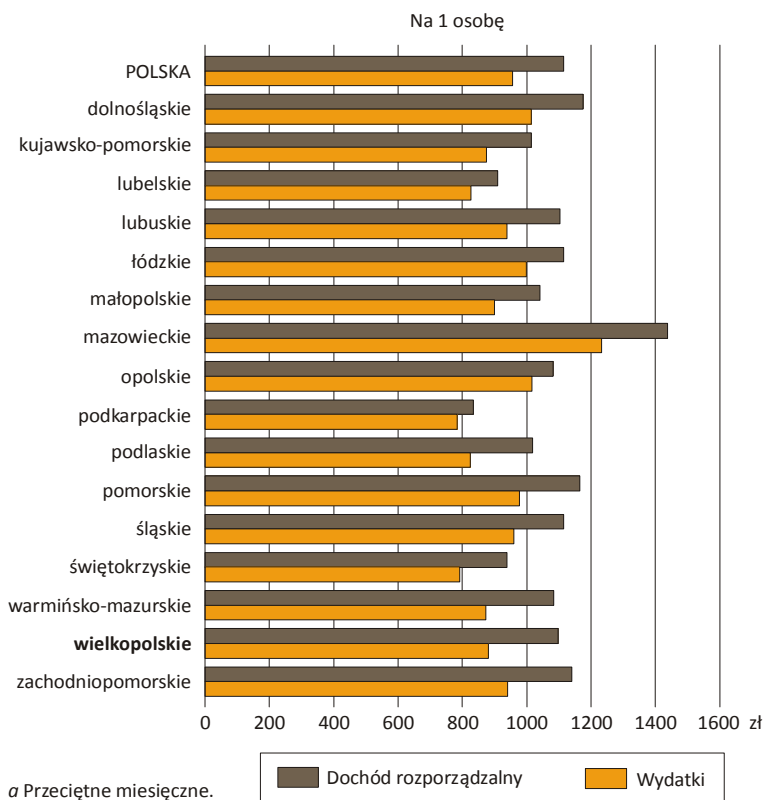

Na bardziej wyrównanym poziomie kształtowały się emerytury i renty rolników indywidualnych. Świadczenia uzyskiwane z tego tytułu w Wielkopolsce w 2009 r. wyniosły średnio 906,46 zł wobec 911,04 zł w kraju.

Budżety gospodarstw domowych

W 2009 r. przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w województwie wielkopolskim wyniósł 1097,33 zł wobec 1114,49 zł w Polsce. Wielkopolska uplasowała się pod tym względem na 8. miejscu w kraju, podobnie jak przed rokiem. Również dochód do dyspozycji, w kwocie 1063,78 zł, był mniejszy niż przeciętnie w Polsce, gdzie kształtował się na poziomie 1071,67 zł (zob. wykres 12). W porównaniu z rokiem 2008 kwota dochodów rozporządzalnych na osobę w Wielkopolsce zwiększyła się o 7,7%, przy średnim wzroście w kraju o 6,6%.

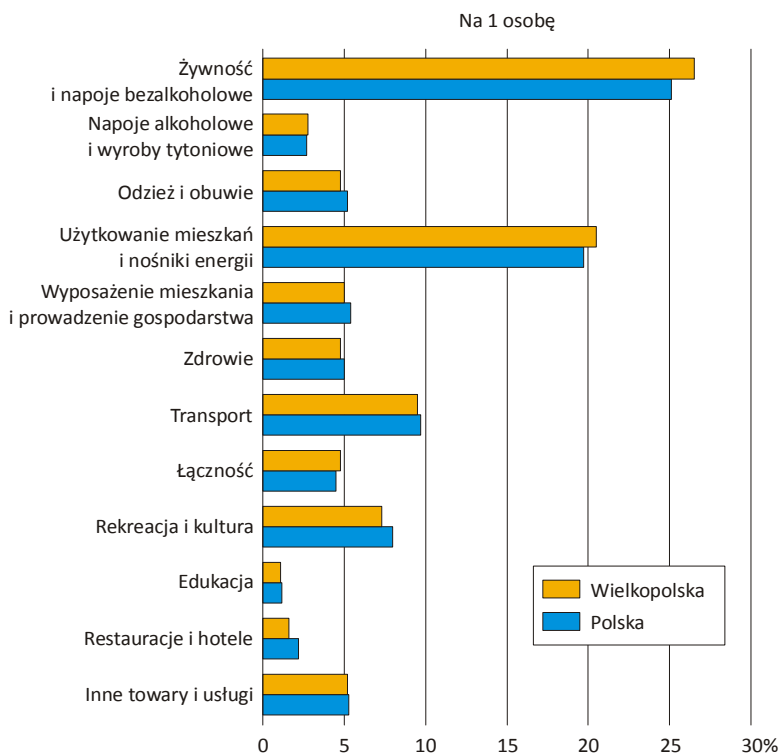
Wykres 12. **DOCHÓD ROZPORZĄDZALNY^a I WYDATKI^a W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2009 R.**

Przeciętne miesięczne nominalne wydatki gospodarstwa domowego na osobę w 2009 r. w województwie wielkopolskim wyniosły 879,57 zł i w porównaniu z poprzednim rokiem zwiększyły się o 4,8% (w kraju 956,68 zł; wzrost o 5,8%). Stosunek przeciętnych miesięcznych wydatków na osobę do dochodu rozporządzalnego w Wielkopolsce w 2009 r. kształtował się na poziomie 80,2% i był o 5,6 pkt. niższy od takiej relacji w kraju (85,8%). Przed rokiem różnica ta wynosiła 4,1 pkt. Największe przeciętne wydatki na osobę miały gospodarstwa domowe w województwie mazowieckim, a województwo wielkopolskie, podobnie jak przed rokiem, zajmowało pod tym względem 10. pozycję (zob. wykres 12).

Struktura wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych w województwie wielkopolskim kształtuje się podobnie jak w kraju (zob. wykres 13). Tak jak w poprzednich latach, w 2009 r. wielkopolskie gospodarstwa domowe najczęściej przeznaczyły na zakup żywności i napojów bezalkoholowych, chociaż w porównaniu z rokiem 2008 udział tej grupy w wydatkach budżetów domowych zmniejszył się z 27,2% do 26,5%. W kraju żywność i napoje bezalkoholowe w 2009 r. pochłonęły 25,1% wydatków wobec 25,6% przed rokiem. Rosną wydatki na użytkowanie mieszkań i nośniki energii. W 2009 r. gospodarstwa domowe w województwie wielkopolskim przeznaczyły na ten cel 20,5% wydatków wobec 19,2% w 2008 r. (w kraju 19,7% wobec 18,9% przed rokiem).

Wykres 13. **STRUKTURA WYDATKÓW W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH W 2009 R.**

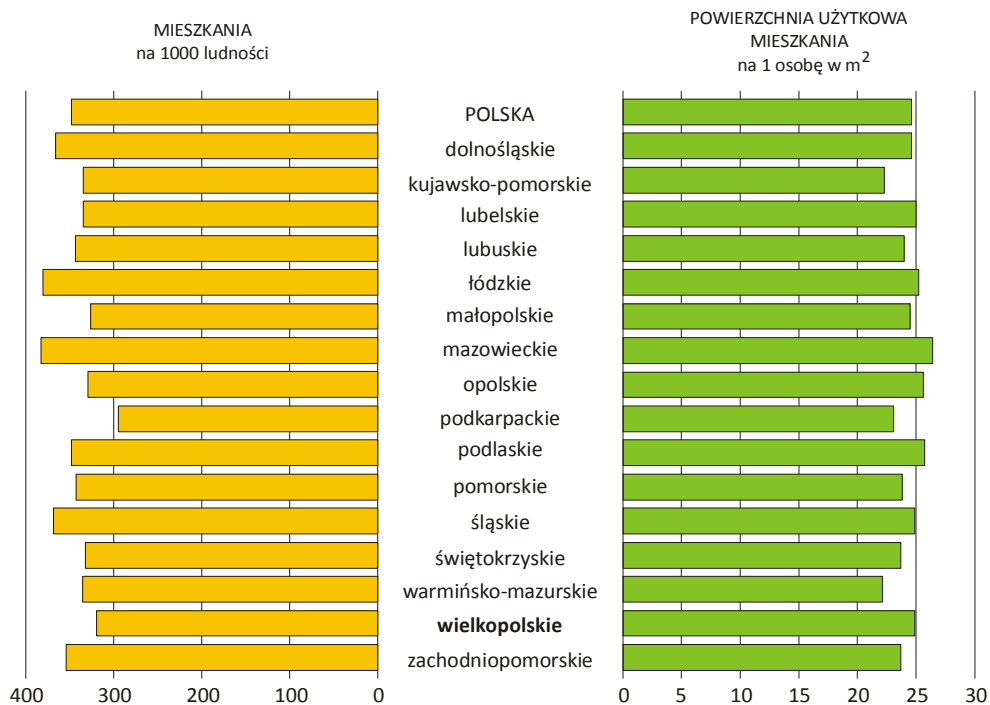

Z każdym rokiem zmienia się stan wyposażenia gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania. Największy przyrost dotyczy sprzętu audiowizualnego i multimedialnego oraz AGD. W porównaniu z rokiem 2008 najbardziej zwiększyła się liczba gospodarstw domowych wyposażonych w komputery osobiste z dostępem do Internetu (51,0% gospodarstw domowych, wzrost o 8,1 pkt.; w kraju 53,4%, wzrost o 7,8 pkt.), a także w kuchenki mikrofalowe (58,8% gospodarstw, wzrost o 8,1 pkt.; w kraju 50,1%, wzrost o 4 pkt.), fotograficzne aparaty cyfrowe (46,5% gospodarstw, wzrost o 7,7 pkt.; w kraju 45,6%, wzrost o 7,6 pkt.) oraz urządzenia do odbioru TV satelitarnej lub kablowej (69,9%, wzrost o 7,5 pkt.; w kraju 60,3%, wzrost o 4,4 pkt.).

Zasoby mieszkaniowe

Według bilansu zasobów mieszkaniowych, w 2009 r. w województwie wielkopolskim było 1090,6 tys. mieszkań. Podobnie jak w poprzednich latach, pod względem wielkości zasobów Wielkopolska plasowała się na 3. miejscu po województwach mazowieckim i śląskim, jednak biorąc pod uwagę liczbę mieszkań w przeliczeniu na 1000 ludności – zajmowała przedostatnią lokatę w kraju, wyprzedzając jedynie województwo podkarpackie (zob. wykres 14). W 2009 r. na 1000 ludności w województwie wielkopolskim przypadało średnio 320 mieszkań wobec 349 w kraju. (w 2008 r., odpowiednio: 317 wobec 345). Największymi zasobami mieszkaniowymi dysponują miasta na prawach powiatu. W Poznaniu wskaźnik liczony na 1000 ludności w 2009 r. wyniósł 424 mieszkania, w Kaliszu – 384 mieszkania, w Koninie – 360 mieszkań i w Lesznie – 349 mieszkań. Relatywnie mało zasobów mieszkaniowych miały natomiast powiaty: leszczyński (253 mieszkania na 1000 ludności), kaliski (264 mieszkania), gostyński (266 mieszkań) oraz grodziski (267 mieszkań).

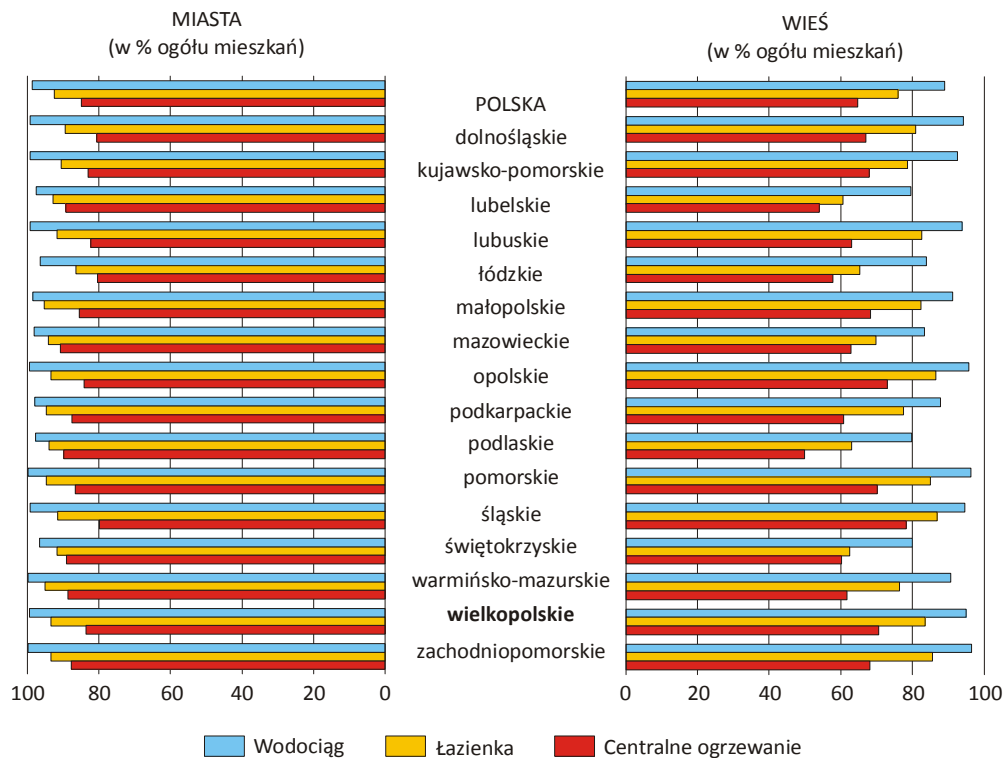
Wykres 14. **ZASOBY MIESZKANIOWE W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2009 R.**
Stan w dniu 31 XII

W roku 2009 w województwie wielkopolskim na 1 osobę przypadało przeciętnie 24,9 m² powierzchni użytkowej mieszkania (o 0,3 m² więcej niż przed rokiem), a w kraju 24,6 m² (o 0,4 m² więcej). W Wielkopolsce 1 mieszkanie zamieszkiwało średnio 3,13 osób, podczas gdy w kraju 2,87 osób, natomiast na 1 izbę przypadało przeciętnie 0,79 osób (w kraju 0,77). Mieszkania na wsi miały przeciętnie więcej izb i większą przeciętną powierzchnię użytkową niż w mieście (odpowiednio: 4,37 izb i 93,5 m² wobec 3,73 i 69,0 m² w mieście), ale były gęściej zaludnione (3,77 osób na mieszkanie i 24,8 m² powierzchni użytkowej na osobę wobec 2,76 osób i 25,0 m² w mieście).

W 2009 r. w województwie wielkopolskim odnotowano dalsze zmiany w wyposażeniu lokali mieszkalnych w podstawowe instalacje. Przez wodociągi było obsługiwanych 97,7% mieszkań (podobnie jak przed rokiem). Centralne ogrzewanie miało 78,8% mieszkań (w porównaniu z poprzednim rokiem wzrost o 0,3 pkt.). Ustęp posiadało 91,2% mieszkań (wzrost o 0,2 pkt.), łazienkę 89,7% mieszkań (wzrost o 0,1 pkt.), a gaz sieciowy 52,6% mieszkań (wzrost o 3,3 pkt.). Sytuację w województwie wielkopolskim na tle kraju, z uwzględnieniem przekroju „miasto – wieś”, pokazuje wykres 15.

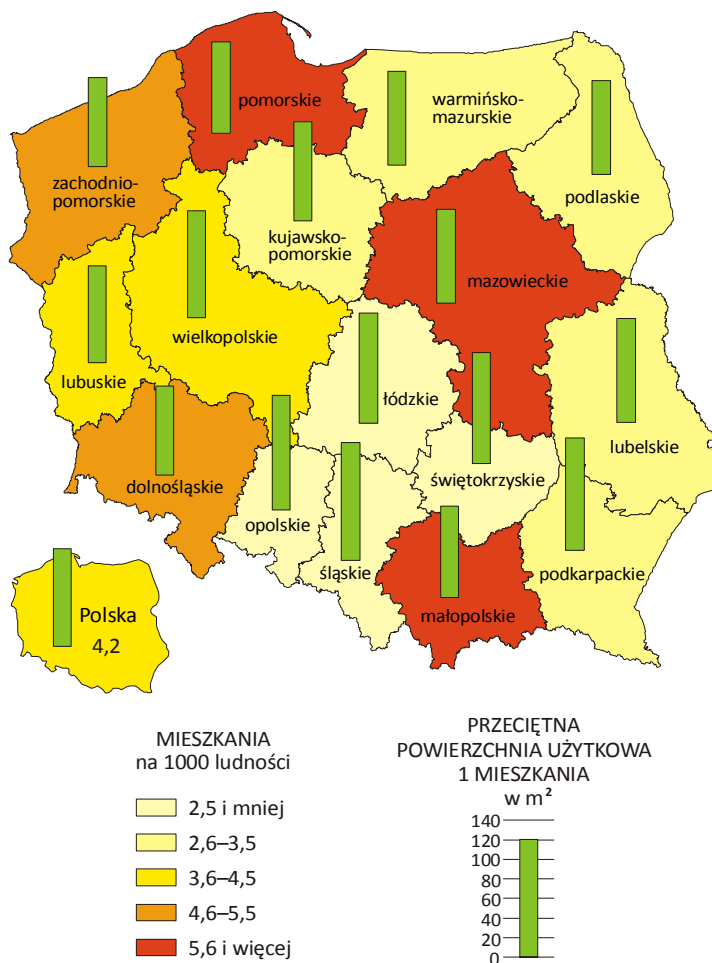
Wykres 15. **MIESZKANIA WYPOSAŻONE W INSTALACJE W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2009 R.**
Stan w dniu 31 XII

W roku 2009 w województwie wielkopolskim oddano do użytkowania 14,3 tys. mieszkań, tj. o 12,6% mniej niż przed rokiem. W skali kraju stanowiły one 8,9%. Pod względem liczby zrealizowanych mieszkań województwo wielkopolskie znalazło się na 4. miejscu po województwach: mazowieckim (39,0 tys.), małopolskim (18,8 tys.) i pomorskim (14,4 tys.). W przeliczeniu na 1000 ludności w województwie wielkopolskim oddano średnio 4,2 mieszkań, podobnie jak w kraju (zob. wykres 16). Przed rokiem wskaźniki te były nieco wyższe (odpowiednio: 4,8 mieszkań w Wielkopolsce i 4,3 w kraju). Więcej mieszkań niż przeciętnie w kraju i w Wielkopolsce zrealizowano w województwach: mazowieckim (7,5 mieszkań na 1000 ludności wobec 7,3 przed rokiem), pomorskim (6,5 mieszkań, tak jak w 2008 r.), małopolskim (5,7 mieszkań wobec 4,9 przed rokiem), dolnośląskim (4,9 mieszkań) oraz zachodniopomorskim (4,6 mieszkań). W większości wielkopolskich powiatów oddano do użytkowania mniej mieszkań niż przeciętnie województwie (zob. wykres 17). Najwyższy wskaźnik zanotowano w powiecie poznańskim (12,6 mieszkań na 1000 ludności). Średnią wojewódzką przekroczyły także Poznań (6,4 mieszkań) i Kalisz (5,5 mieszkań) oraz powiat obornicki (5,4 mieszkań). Najmniej nowo wybudowanych mieszkań przypadało na 1000 mieszkańców powiatów: gostyńskiego (1,2 mieszkań), kościańskiego (1,5 mieszkań), rawickiego (1,6 mieszkań) oraz pilskiego, chodzieskiego i złotowskiego (1,7 mieszkań).

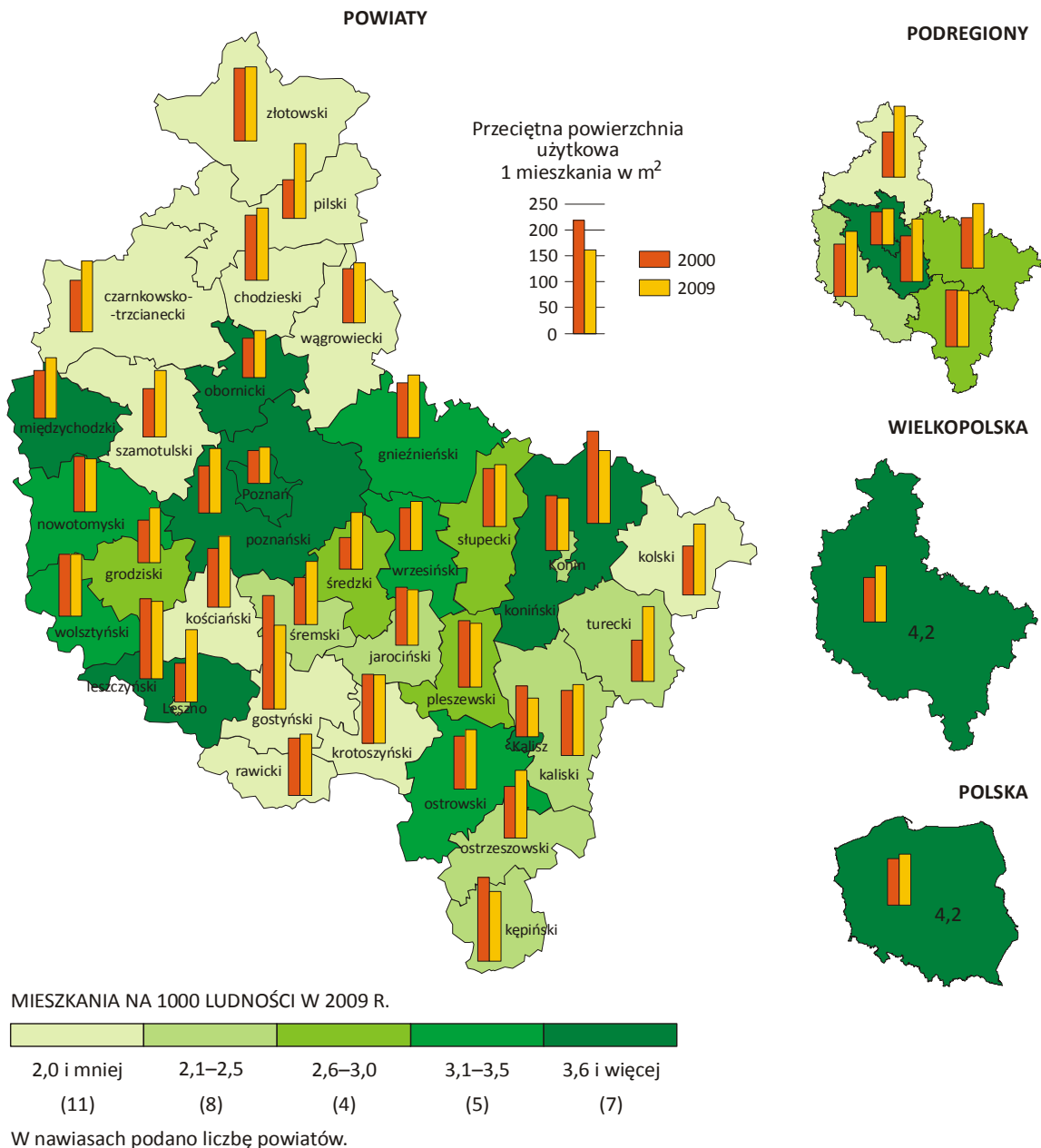
Wykres 16. **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2009 R.**

W przeliczeniu na 1000 zawartych małżeństw, w 2009 r. w województwie wielkopolskim przekazano do eksploatacji 606 mieszkań, przy średniej dla całego kraju 638 mieszkań. Lokowało to Wielkopolskę na 6. miejscu po województwach: mazowieckim (1170 mieszkań), pomorskim (937 mieszkań), małopolskim (861 mieszkań), dolnośląskim (785 mieszkań) i zachodniopomorskim (700 mieszkań). W województwie wielkopolskim budownictwo mieszkaniowe najintensywniej rozwija się w powiecie poznańskim; w 2009 r. na 1000 zawartych małżeństw przypadało tu 1855 mieszkań. Wskaźnik wyższy od średniej wojewódzkiej zanotowano też w Poznaniu (1008 mieszkań) i Kaliszu (928 mieszkań) oraz w powiecie obornickim (818 mieszkań). W pozostałych powiatach wartości tego miernika nie przekraczały średniej wojewódzkiej, a najniższy wskaźnik odnotowano w powiecie gostyńskim, gdzie na 1000 zawartych małżeństw oddano do użytkowania 165 mieszkań.

Przeciętna powierzchnia użytkowa nowo budowanych mieszkań w województwie wielkopolskim w 2009 r. wynosiła 108,3 m² (przed rokiem 111,8 m²), przy średniej wielkości w Polsce 99,6 m² (104,0 m² w 2008 r.). Pod względem przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkań Wielkopolska zajmowała 6. miejsce w kraju. Największe mieszkania w 2009 r. oddano do użytkowania w powiatach: gostyńskim (o przeciętnej powierzchni 161,6 m²), leszczyńskim (149,8 m²) i pільskim (144,8 m²), natomiast stosunkowo najmniejszą powierzchnię miały mieszkania zrealizowane w Poznaniu (69,8 m²) i w Kaliszu (74,7 m²); zob. wykres 17.

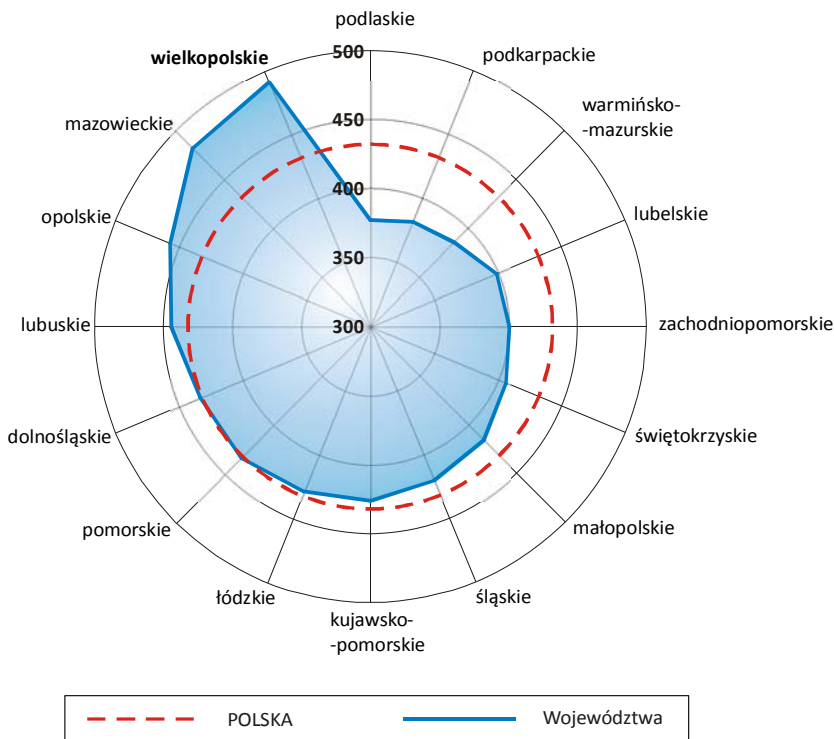
Wykres 17. **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA**

Transport i łączność

Według stanu na koniec 2009 r., w województwie wielkopolskim było zarejestrowanych 1677,8 tys. samochodów osobowych. W ciągu roku przybyło ich ponad 30 tys. (wzrost o 2,0%; w kraju o 2,6%). W przeliczeniu na 1000 ludności w Wielkopolsce w 2009 r. przypadają 492 samochody osobowe, tj. o 8 więcej niż przed rokiem i o 60 więcej niż przeciętnie w kraju. Wielkopolska od lat utrzymuje pod tym względem czołową pozycję wśród wszystkich województw (zob. wykres 18); dystans dzielący ją od województwa podlaskiego, zajmującego w 2009 r. ostatnią lokatę, wyniósł 114 samochodów (w 2008 r. różnica między tymi województwami wynosiła 118 samochodów).

Wykres 18. **SAMOCHODY OSOBOWE NA 1000 LUDNOŚCI W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2009 R.**
Stan w dniu 31 XII

W 2009 r. w Wielkopolsce było zarejestrowanych 7,1 tys. autobusów (7,4% ich ogólnej liczby w kraju). W porównaniu z poprzednim rokiem w województwie wielkopolskim liczba autobusów zwiększyła się o 154, tj. o 2,2%, przy średnim wzroście w kraju o 3,3%.

Sieć komunikacji miejskiej w województwie wielkopolskim w 2009 r. obejmowała 4702 km linii, w tym 4485 km autobusowych. Pod względem długości linii komunikacyjnych Wielkopolska zajmowała 4. miejsce po województwach śląskim, mazowieckim i małopolskim. Tabor komunikacji miejskiej w 2009 r. stanowiły 804 autobusy i 335 tramwajów. Do przewozu osób niepełnosprawnych przystosowane były 522 autobusy i 26 tramwajów.

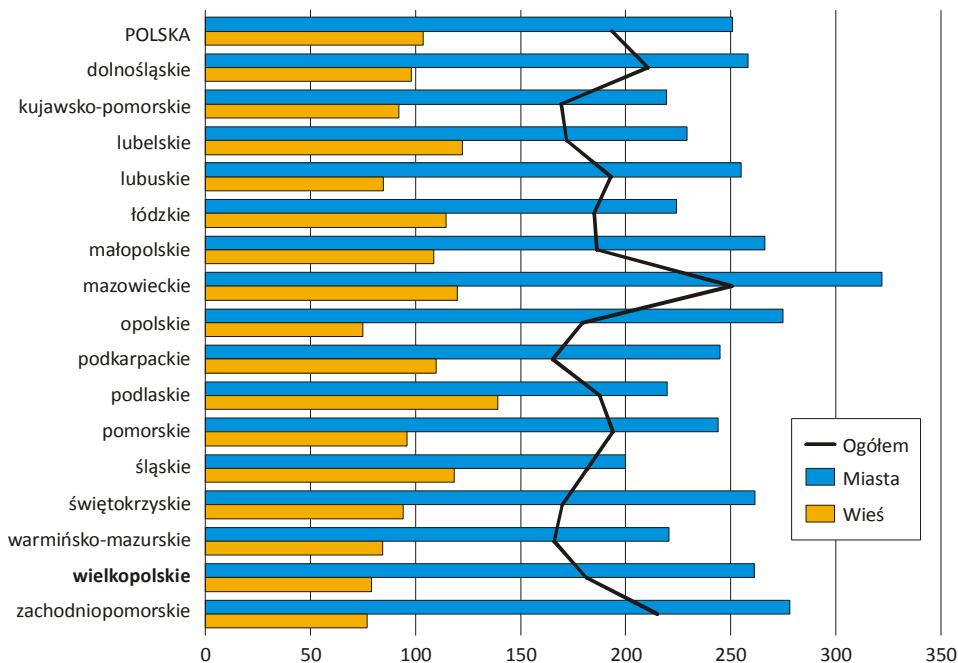
W 2009 r. na obszarze województwa wielkopolskiego działało 839 placówek pocztowych operatora publicznego, tj. o 21 mniej niż przed rokiem (w całym kraju ubyło w tym czasie 107 placówek). Spadek dotyczył przede wszystkim miast; w ciągu ostatniego roku liczba placówek pocztowych operatora publicznego w wielkopolskich miastach zmniejszyła się o 23, podczas gdy na wsi otwarto 2 nowe placówki tego typu. Nadal więcej placówek pocztowych jest na wsi niż w mieście. W 2009 r. w województwie wielkopolskim na 1 placówkę przypadały średnio 4062 osoby (w Polsce 4575 osób). W miastach wskaźnik był wyższy i wynosił 4746 osób wobec 3430 osób na wsi (w kraju, odpowiednio: 6111 wobec 3284).

Operatorzy niepubliczni w województwie wielkopolskim w 2009 r. prowadzili 216 placówek pocztowych, tj. 9,0% wszystkich jednostek tego typu w Polsce. Więcej placówek miały tylko województwa śląskie i mazowieckie, a w dolnośląskim było ich tyle samo co w Wielkopolsce. Większość placówek znajdowała się w miastach (206). Na 1 placówkę operatora niepublicznego w województwie wielkopolskim w 2009 r. przypadało 15779 ludności (9286 w miastach) wobec 15916. w kraju (w miastach 10060).

Liczba abonentów telefonicznych operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej (standardowe łącza główne) w 2009 r. w województwie wielkopolskim wyniosła 617,9 tys. i w stosunku do poprzedniego roku zmniejszyła się o 8,4% (w kraju o 8,3%). W miastach liczba abonentów była o 9,0% mniejsza niż przed rokiem, a na wsi zmniejszyła się o 5,6%. Podobnie jak w poprzednich latach, w 2009 r. w miastach województwa wielkopolskiego

w przeliczeniu na 1000 ludności przypadało ponad 3-krotnie więcej telefonów niż na wsi (odpowiednio: 261,3 wobec 78,9; w kraju 250,8 wobec 103,6). Biorąc pod uwagę ogólną liczbę abonentów telefonicznych operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej, Wielkopolska tak jak przed rokiem znalazła się na 3. miejscu w Polsce po województwach mazowieckim i śląskim, ale wskaźnik liczony na 1000 ludności (średnio 181,3 abonentów, przy przeciętnej w kraju 193,4), podobnie jak w 2008 r. lokował województwo wielkopolskie dopiero na miejscu 10. (zob. wykres 19).

Wykres 19. **STANDARDOWE TELEFONICZNE ŁĄCZA GŁÓWNE NA 1000 LUDNOŚCI W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2009 R.**
Stan w dniu 31 XII

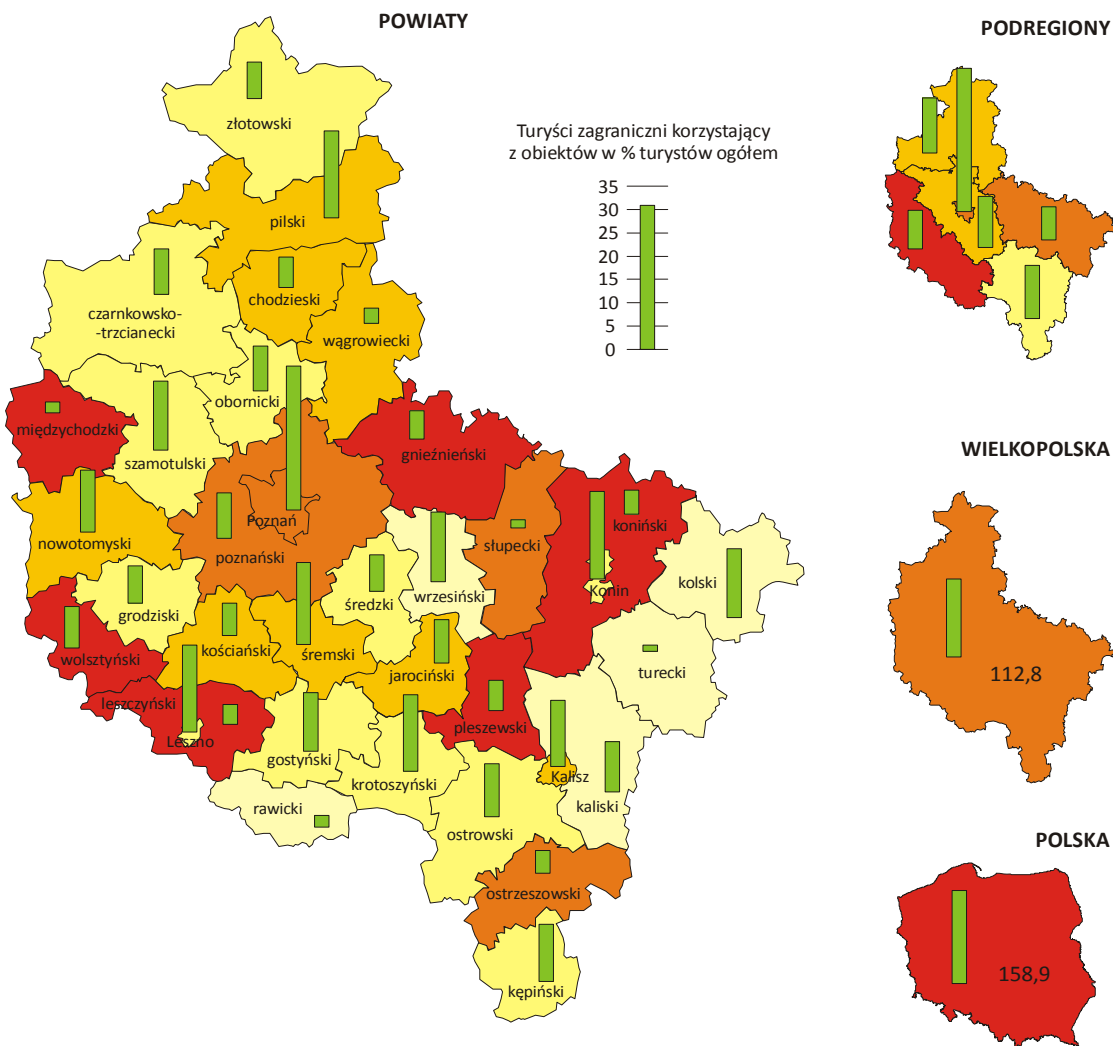
Według stanu na koniec 2009 r., w województwie wielkopolskim było zarejestrowanych 381,8 tys. abonentów telewizji kablowej. W porównaniu z poprzednim rokiem liczba ta wzrosła o 2,6%, przy średnim wzroście w kraju o 8,0%. Pod względem liczby abonentów Wielkopolska zajmowała 3. lokatę. W przeliczeniu na 1000 ludności przypadało tu 112 abonentów telewizji kablowej (przed rokiem 110), tj. nieco mniej niż przeciętnie w kraju (117 wobec 108). Wskaźnik ten lokował województwo wielkopolskie dopiero na 11. miejscu, tj. o 1 pozycję niżej aniżeli przed rokiem.

Baza noclegowa

Według stanu na koniec lipca 2009 r. turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania w województwie wielkopolskim dysponowały 38,4 tys. miejsc noclegowych. W porównaniu z poprzednim rokiem ogólna liczba miejsc zwiększyła się o 474, tj. o 1,2% (w kraju o 1,6%). Najwięcej miejsc noclegowych przybyło w hotelach (1349 miejsc, co oznacza wzrost o 10,1%; w kraju o 6,3%). Baza hotelowa w województwie wielkopolskim w końcu lipca 2009 r. obejmowała 180 hoteli, 17 moteli, 20 pensjonatów i 65 innych obiektów hotelowych o łącznej liczbie 18,9 tys. miejsc noclegowych. W 2009 r. z noclegów w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania w Wielkopolsce skorzystało 1457,3 tys. turystów (o 3,1 mniej niż przed rokiem; w kraju o 1,0% mniej), w tym 243,5 tys. z zagranicy (o 5,4% mniej niż przed rokiem; w kraju o 4,6% mniej). Obcokrajowcy stanowili 16,7% wszystkich turystów w Wielkopolsce i 6,3% ogółu turystów zagranicznych odwiedzających Polskę (w 2008 r., odpowiednio: 17,1%

i 6,4%). W wielkopolskich obiektach turystycznych gościom z zagranicy w 2009 r. udzielono łącznie 487,1 tys. noclegów (o 7,8% mniej niż przed rokiem; w kraju o 5,5% mniej), co stanowiło 17,5% ogółu noclegów udzielonych w województwie i 5,1% noclegów udzielonych turystom zagranicznym w całym kraju (w 2008 r., odpowiednio: 17,5% i 5,2%).

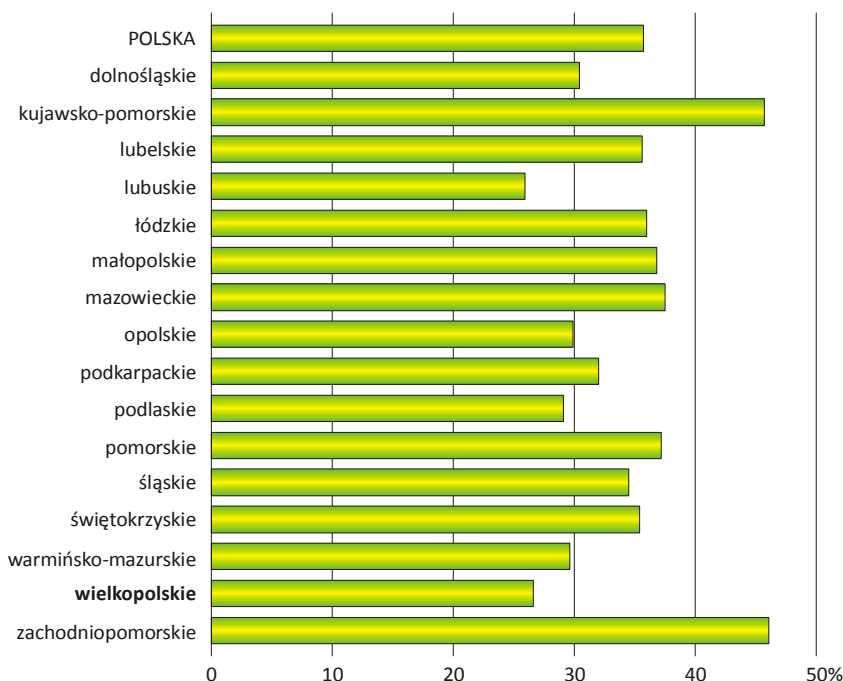
Wykres 20. **TURYSTYCZNE OBIEKTY ZBIOROWEGO ZAKWATEROWANIA W 2009 R.**

Wykorzystanie bazy noclegowej w województwie wielkopolskim jest ciągle mniejsze od możliwości w tym zakresie. W 2009 r. stopień wykorzystania miejsc noclegowych w obiektach turystycznych zbiorowego zakwaterowania wyniósł tu średnio 26,6% wobec 30,0% przed rokiem (w kraju 35,7% wobec 37,6% w 2008 r.). Pod względem

wykorzystania miejsc noclegowych Wielkopolska zajmuje jedną z niższych pozycji w kraju (zob. wykres 21). Najpełniej miejsca noclegowe, jakimi dysponują obiekty turystyczne, były wykorzystywane w powiecie wągrowieckim (42,6%; 43,8% w 2008 r.), a także w Poznaniu (31,3%; 35,4% w 2008 r.), Koninie (29,9%; 35,6% w 2008 r.) i Lesznie (29,4%; 36,6% w 2008 r.) oraz w powiatach: gostyńskim (33,0%; 39,0% w 2008 r.), wolsztyńskim (30,0%; 31,8% w 2008 r.), wrzesińskim (29,9%; 35,0% w 2008 r.), gnieźnieńskim (29,0%; 34,8% w 2008 r.), międzychodzkiem (28,0%; 32,1% w 2008 r.) i nowotomyskim (27,5%; 20,7% w 2008 r.). Najłatwiej dostępną bazę noclegową turystyki wykorzystano w powiecie kaliskim (8,6%; 9,7% w 2008 r.). Spośród ogółu turystów odwiedzających Wielkopolskę najwięcej skorzystało z bazy noclegowej w Poznaniu (34,1%), a także w powiatach: konińskim (11,9%), poznańskim (9,7%) i gnieźnieńskim (4,8%). Turyści zagraniczni najczęściej korzystali z miejsc noclegowych w Poznaniu (63,0% ogólnej liczby obcokrajowców).

Wykres 21. **STOPIEŃ WYKORZYSTANIA MIEJSC NOCLEGOWYCH^a W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2009 R.**

^a W turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania.

W 2009 r. w wielkopolskich obiektach turystycznych zbiorowego zakwaterowania funkcjonowały 623 placówki gastronomiczne, w tym 271 restauracji, 159 barów i kawiarni oraz 104 punkty gastronomiczne. W obiektach hotelowych przeważają restauracje oraz kawiarnie i bary. W porównaniu z poprzednim rokiem liczba restauracji w hotelach zwiększyła się o 25, podczas gdy we wszystkich rodzajach obiektów turystycznych zbiorowego zakwaterowania łącznie przybyły 24 restauracje. W „pozostałych” obiektach zbiorowego zakwaterowania najliczniejszą grupę placówek gastronomicznych stanowiły stolówki (79 placówek; o 12 więcej niż w 2008 r.) oraz punkty gastronomiczne (72 placówki; o 7 mniej).

Ochrona zdrowia

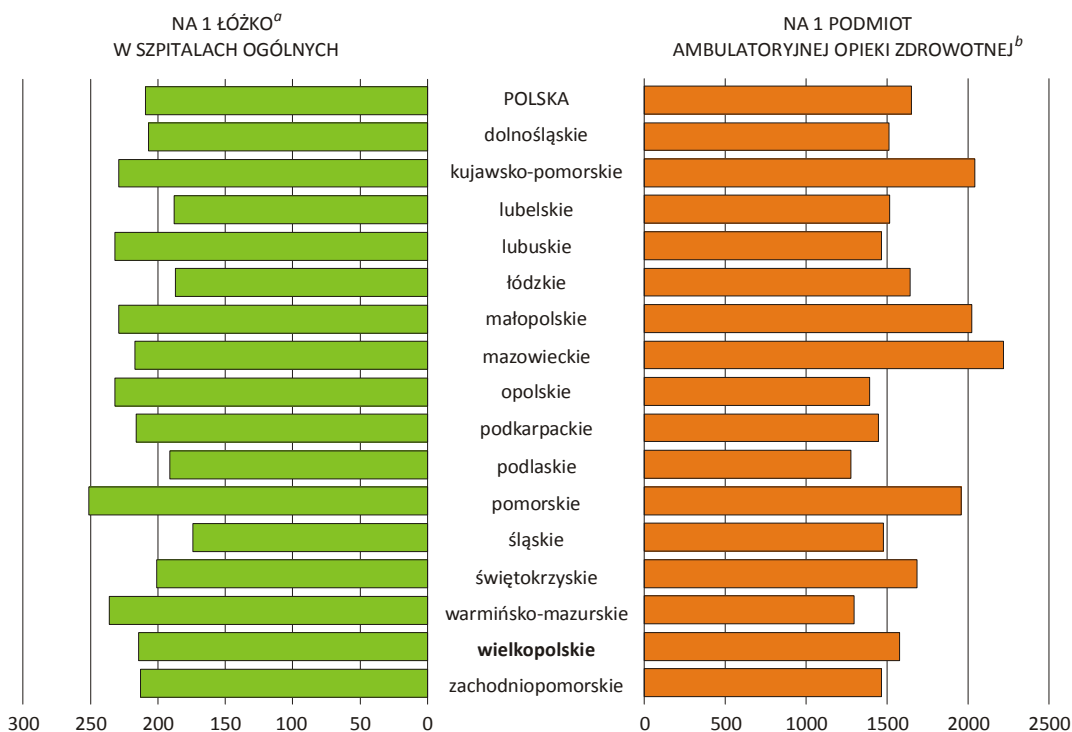
Według danych Ministerstwa Zdrowia, w roku 2009 w województwie wielkopolskim w gronie pracowników medycznych było 5026 lekarzy, 499 dentyistów, 12782 pielęgniarki, 1907 położnych i 2250 farmaceutów.

W porównaniu z poprzednim rokiem zmniejszyła się liczebność większości wymienionych grup zawodowych, z wyjątkiem farmaceutów. Podobna pozostała liczba położnych (o 1 osobę więcej niż w 2008 r.), a spadła ogólna liczba pielęgniarek, natomiast w obu tych specjalnościach przybyło osób z tytułem magistra. Wśród lekarzy odnotowano zarówno spadek liczby ogółem, jak i ograniczenie liczby specjalistów.

Rozwija się ambulatoryjna opieka zdrowotna obejmująca zakłady opieki zdrowotnej i praktyki lekarskie. W 2009 r. w województwie wielkopolskim działało 1401 zakładów, zarejestrowano także 761 praktyk lekarskich prowadzonych w ramach kontraktu z Narodowym Funduszem Zdrowia. W 2009 r. w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej udzielono łącznie 24560,7 tys. porad, tj. o 1,4% więcej niż przed rokiem. Liczba porad na 1 mieszkańca województwa wielkopolskiego wyniosła 6,6 w przypadku porad lekarskich i 0,6 dla porad stomatologicznych (przy średniej dla Polski, odpowiednio: 6,8 i 0,8).

W 2009 r. wielkopolskie szpitale ogólne dysponowały 15,9 tys. łóżek (łącznie z łózkami i inkubatorami dla noworodków). Na 10 tys. ludności przypadało tu 46,7 łóżek, przy przeciętnej dla kraju 48,0. Wskaźnik ten lokował Wielkopolskę na 8. miejscu w kraju po województwach: śląskim (57,4 łóżek), łódzkim (53,6), lubelskim (53,2), podlaskim (52,4), świętokrzyskim (49,7), dolnośląskim (48,3) i zachodniopomorskim (47,0). Na 1 łóżko w szpitalach ogólnych w województwie wielkopolskim przypadało średnio 214 osób wobec 209 osób w kraju (w 2008 r., odpowiednio 212 wobec 208). Wskaźnik określający liczbę ludności przypadającą na ambulatoryjny zakład opieki zdrowotnej (łącznie z praktykami lekarskimi) w 2009 r. w województwie wielkopolskim wyniósł 1576 osób, o 72 osoby mniej niż średnio w kraju (w 2008 r. 1703 osoby w Wielkopolsce wobec 1786 osób w kraju). W 5 województwach wskaźnik ten był wyższy od krajowego (zob. wykres 22).

Wykres 22. **LUDNOŚĆ OBJĘTA OPIEKĄ ZDROWOTNĄ W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2009 R.**

^a łącznie z łózkami i inkubatorami dla noworodków.

^b Zakłady opieki lekarskiej łącznie z praktykantami lekarskimi.

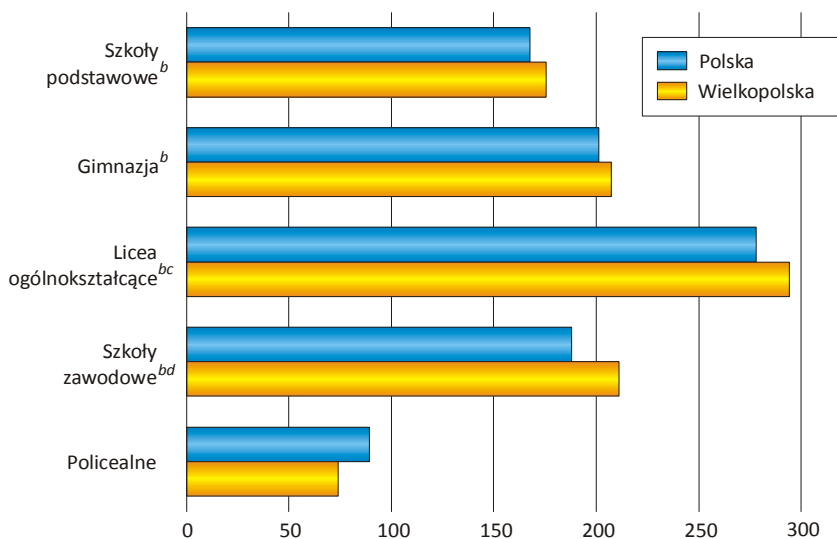
Edukacja

W roku szkolnym 2009/2010 edukacja na poziomie podstawowym, gimnazjalnym, ponadgimnazjalnym i policealnym, łącznie ze szkołami dla dorosłych, objęła 531,0 tys. osób, tj. o 4,7% mniej niż przed rokiem. Do szkół dla dzieci i młodzieży (nie wliczając szkół policealnych) uczęszczało 478,7 tys. uczniów, z tego 7,7 tys. uczyło się w szkołach specjalnych.

W większości typów szkół w Wielkopolsce na 1 placówkę przypada więcej uczniów niż przeciętnie w kraju (zob. wykres 23). Nauczaniem w zakresie szkoły podstawowej dla dzieci i młodzieży w roku szkolnym 2009/2010 w województwie wielkopolskim objęte było 212,6 tys. uczniów (o 2,1% mniej niż w poprzednim roku szkolnym), w tym 2,4 tys. uczyło się w szkołach specjalnych. Na 1 szkołę podstawową w Wielkopolsce (nie wliczając szkół specjalnych) przypadało średnio 176 uczniów (w poprzednim roku 177 uczniów), tj. o 8 osób więcej niż przeciętnie w kraju (168 uczniów wobec 171 przed rokiem). W miastach wskaźnik był wyższy i wynosił 359 uczniów na szkołę wobec 104 uczniów na wsi. Relatywnie najwięcej uczniów uczyło się w szkołach podstawowych w Koninie, gdzie na 1 szkołę przypadało przeciętnie 410 uczniów, natomiast najmniej w powiecie kaliskim – 90 uczniów.

W wielkopolskich gimnazjach dla młodzieży w roku szkolnym 2009/2010 uczyło się 123,7 tys. osób (o 4,5% mniej niż przed rokiem), w tym 2,9 tys. w szkołach specjalnych. Wielkopolskie gimnazja dla młodzieży (bez szkół specjalnych) miały przeciętnie 207 uczniów (o 11 mniej niż w poprzednim roku), przy średniej w kraju – 201 uczniów (212 uczniów w roku 2008/2009). Wyższy wskaźnik notowano w miastach niż na wsi (odpowiednio: 278 uczniów wobec 144).

Wykres 23. LICZBA UCZNIÓW NA 1 SZKOŁĘ^a W ROKU SZKOLNYM 2009/2010
Stan na początku roku szkolnego

^a Bez szkół specjalnych.

^b Dla dzieci i młodzieży.

^c Łącznie z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi.

^d Zasadnicze zawodowe, licea profilowane, technika, technika uzupełniająca i artystyczne dające uprawnienia zawodowe.

Do liceów ogólnokształcących (łącznie z uzupełniającymi) w roku szkolnym 2009/2010 w województwie wielkopolskim uczęszczało 54,5 tys. uczniów, tj. o 4,6% mniej niż przed rokiem. Nie wliczając szkół specjalnych, na 1 liceum przypadało średnio 294 uczniów wobec 278 w kraju (w poprzednim roku szkolnym było to 312 uczniów wobec 289 w kraju), natomiast w liceach ogólnokształcących i uzupełniających specjalnych wskaźnik, podobnie jak przed rokiem, wyniósł 14 uczniów na szkołę (w kraju 22 uczniów na szkołę tak samo jak w roku 2008/2009).

Liczba uczniów kontynuujących naukę w szkołach zawodowych dla młodzieży (w szkołach zasadniczych, liceach profilowanych, technicach i technicach uzupełniających, w szkołach przysposabiających do zawodu, a także w szkołach artystycznych dających uprawnienia zawodowe) w roku szkolnym 2009/2010 wyniosła 87,8 tys. (w tym 2,4 tys. osób uczyło się w szkołach zawodowych specjalnych). Na 1 szkołę zawodową dla młodzieży (nie wliczając szkół specjalnych) przypadało 211 uczniów, przy średniej w kraju 188 uczniów (przed rokiem, odpowiednio: 202 wobec 177 w kraju). W wielkopolskich szkołach zawodowych specjalnych (łącznie z przysposabiającymi do pracy) uczyło się średnio 29 uczniów (tak jak przed rokiem). W kraju na 1 szkołę tego typu przypadało 31 uczniów (przed rokiem 32).

W wielkopolskich szkołach policealnych naukę kontynuowało 24,6 tys. uczniów, tj. o 22,5% mniej niż przed rokiem. Na 1 placówkę przypadało tu 73 uczniów wobec 89 w kraju (przed rokiem, odpowiednio: 88 uczniów wobec 102).

W roku 2009/2010 na 39 wyższych uczelniach w Wielkopolsce studiowało 176,7 tys. studentów (o 2,1% mniej niż przed rokiem), w tym 1,9 tys. cudzoziemców. Wielkopolscy studenci stanowili 9,3% ogółu osób studiujących w kraju. Na studiach stacjonarnych zarejestrowanych było 48,7% ogólnej liczby studentów, a na niestacjonarnych 51,3% (w kraju udziały te wyniosły, odpowiednio: 49,4% i 50,6%). Proporcje te kształtowały się różnie na poszczególnych uczelniach. Największy odsetek studentów stacjonarnych miały uczelnie poznańskie: Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego (68,7%), Uniwersytet Przyrodniczy (67,8%), Akademia Wychowania Fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego (67,3%), Politechnika Poznańska (66,9%), Uniwersytet Ekonomiczny (63,5%) oraz Uniwersytet im. Adama Mickiewicza (62,6%). Wyłączając te szkoły wyższe, których słuchacze stanowili mniej niż 2,0% ogółu studiujących w województwie wielkopolskim, najmniej osób studiowało w systemie stacjonarnym w Wyższej Szkole Zarządzania i Bankowości w Poznaniu (zaledwie 0,1%).

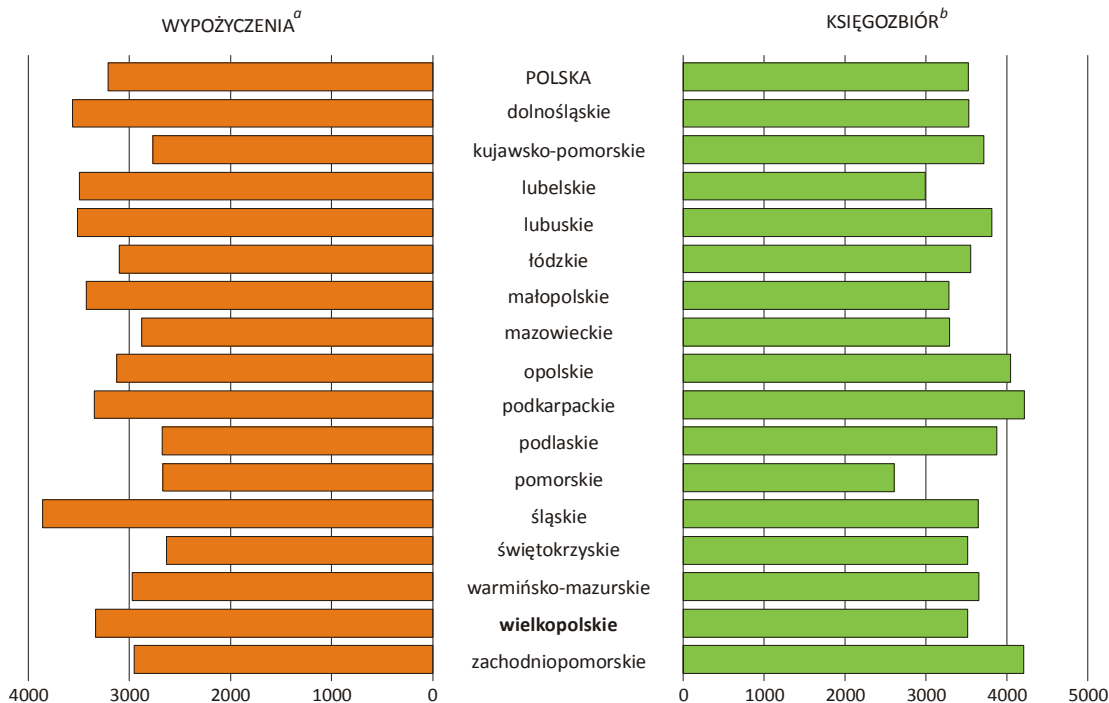
Największą uczelnią w Wielkopolsce jest Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu; w roku 2009/2010 koncentrowało się tam 25,9% ogólnej liczby studentów w Wielkopolsce.

Kultura

W 2009 r. w województwie wielkopolskim działało 718 bibliotek i filii oraz 192 punkty biblioteczne. W skali kraju wielkopolskie placówki biblioteczne stanowiły 9,2% (w przypadku bibliotek i filii udział wynosił 8,6%, a dla punktów bibliotecznych – 13,1%). Na 1 placówkę biblioteczną w Wielkopolsce przypadało w tym czasie średnio 3745 osób (3607 osób w 2008 r.), podczas gdy w kraju 1 placówka obsługiwała przeciętnie 3871 osób (3823 osoby w 2008 r.).

Księgozbiór wielkopolskich bibliotek publicznych w 2009 r. obejmował 11970,5 tys. woluminów, co stanowiło 8,9% zasobów bibliotecznych w kraju i plasowało Wielkopolskę na 3. miejscu, po województwach mazowieckim (12,8%) i śląskim (12,6%). Na 1 bibliotekę w województwie wielkopolskim przypadały średnio 16672 woluminy, czyli więcej niż przeciętnie w kraju (16000 woluminów), jednak pod względem wielkości księgozbioru przeliczonej na 1000 mieszkańców, Wielkopolska, gdzie wskaźnik ten wyniósł 3512 egzemplarzy (w kraju 3518), zajmowała dopiero 11. miejsce (zob. wykres 24).

Wykres 24. **DZIAŁALNOŚĆ BIBLIOTEK PUBLICZNYCH W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW NA 1000 LUDNOŚCI W 2009 R.**

a łącznie z punktami bibliotecznymi; bez wypożyczeń międzybibliecznych.

b Stan w dniu 31 XII.

W roku 2009 w wielkopolskich bibliotekach było zarejestrowanych 556,0 tys. czytelników. Liczba ta była o 0,4% większa niż przed rokiem. W ogólnej liczbie mieszkańców województwa czytelnicy bibliotek publicznych stanowili 16,3%. Udział Wielkopolan w czytelnictwie krajowym utrzymał się na poziomie 8,5%. W 2009 r. z wielkopolskich bibliotek wypożyczono łącznie 11331,1 tys. woluminów, czyli o 2,1% mniej niż w 2008 r. Wskaźnik wypożyczeń na 1000 ludności wyniósł tu 3330 woluminów (wobec 3209 w Polsce), co dało Wielkopolsce 7. miejsce w kraju. Choć wypożyczenia na 1000 ludności zmniejszyły się w porównaniu z poprzednim rokiem (o 83 woluminy w Wielkopolsce i o 22 w kraju) w województwie wielkopolskim nadal wypożycza się najwięcej książek i czasopism w przeliczeniu na 100 czytelników (zob. wykres 24). W 2009 r. wskaźnik ten osiągnął tu 2038 woluminów wobec 1868 woluminów w kraju (w 2008 r., odpowiednio: 2090 wobec 1886).

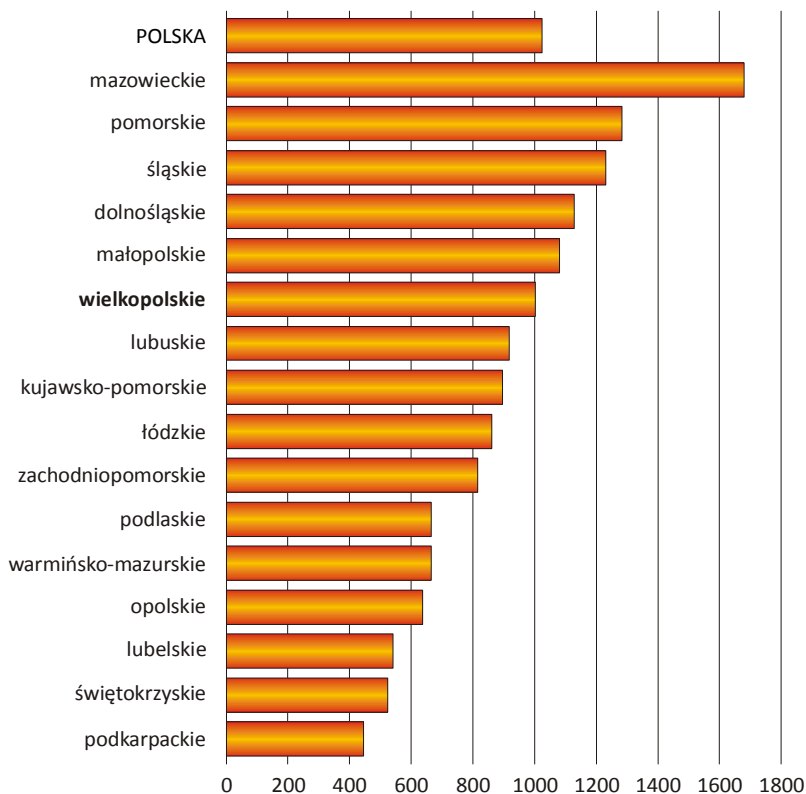
W 2009 r. na terenie województwa wielkopolskiego działalność wystawienniczą prowadziło 86 muzeów, czyli 11,1% wszystkich placówek tego typu w Polsce. Na terenie kraju wielkopolskie muzea zorganizowały łącznie 472 wystawy własne i obce, co stanowiło 9,9% ogółu ekspozycji w Polsce (przed rokiem 8,7%). Wystawy obejrzało 1108,6 tys. osób, tj. 5,4% wszystkich odwiedzających wystawy muzealne w kraju. W porównaniu z poprzednim rokiem frekwencja w wielkopolskich muzeach zmniejszyła się o 4,1%, podczas gdy w kraju o 0,3%. Wskaźnik zwiedzających na 1000 ludności w 2009 r. dla Wielkopolski wyniósł 326 osób (o 15 osób mniej niż w 2008 r.), natomiast w kraju ukształtował się na poziomie 541 osób (wobec 544 przed rokiem).

W 2009 r. teatry i instytucje muzyczne mające swą siedzibę w Wielkopolsce na obszarze całego kraju zorganizowały łącznie 3411 przedstawień i koncertów (6,2% ogólnej liczby spektakli w kraju), z czego 3245 na terenie własnego województwa, w tym 1946 w stałej sali. W imprezach tych uczestniczyło łącznie 691,6 tys. widzów, tj. o 30,2% mniej niż w poprzednim roku. W województwie wielkopolskim odbyło się w tym czasie 3771 przedstawień i koncertów zorganizowanych przez teatry i instytucje muzyczne z całego kraju (w tym również z Wielkopolski). Liczba widzów uczestniczących w tych przedstawieniach wyniosła 731,6 tys., co w skali kraju stanowiło 6,4% (6,3% przed rokiem). W porównaniu z rokiem 2008 frekwencja na koncertach i przedstawieniach zorganizowanych

na terenie Wielkopolski zwiększyła się o 0,5%, przy nieznacznym spadku liczby widzów w kraju (o 0,8%). Wskaźnik widzów na 1000 ludności w 2009 r. w województwie wielkopolskim wyniósł 215 osób (tyle samo co przed rokiem), a w kraju 301 osób (wobec 304 w 2008 r.). Wartość tego wskaźnika w Wielkopolsce lokowała województwo na 12. pozycji, tj. o dwa miejsca wyżej aniżeli w 2008 r.

W 2009 r. w województwie wielkopolskim działało 41 kin stałych, dysponujących 25,0 tys. miejsc na widowni, które stanowiły 10,1% ogółu takich miejsc w kraju. W wielkopolskich kinach stałych odbyło się 113697 seansów, czyli 8,0% wszystkich pokazów filmowych w kraju. Liczba seansów kinowych w Wielkopolsce zmniejszyła się w ciągu roku o 19,4%, podczas gdy w kraju wzrosła o 6,8%. Seanse te obejrzało 3410,8 tys. widzów (8,8% ogółu korzystających z tej formy rozrywki w Polsce), tj. o 3,0% więcej niż w 2008 r. (w kraju o 10,8% więcej). Wskaźnik widzów, liczony na 1000 ludności, w 2009 r. w Wielkopolsce wyniósł 1002 osoby (wobec 977 osób w 2008 r.), przy przeciętnej w kraju 1022 osoby (923 osoby przed rokiem). Pod względem frekwencji w kinach w 2009 r. województwo wielkopolskie zajmowało 6. miejsce w kraju (zob. wykres 25).

Wykres 25. **WIDZOWIE W KINACH NA 1000 LUDNOŚCI W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2009 R.**

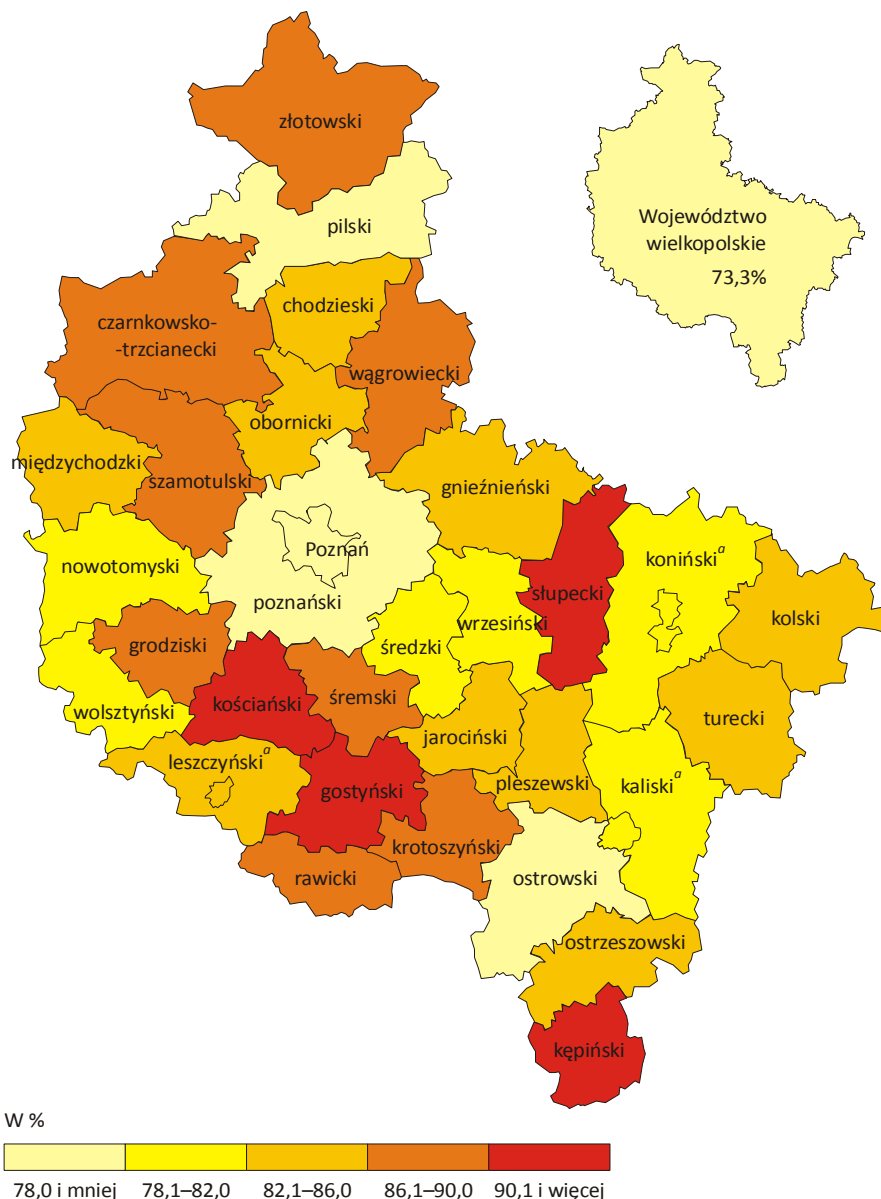
Bezpieczeństwo publiczne

W 2009 r. w województwie wielkopolskim policja odnotowała 97703 przestępstwa stwierdzone, co w porównaniu z poprzednim rokiem oznacza wzrost o 7,1% (w kraju o 4,4%). Najwięcej przestępstw miało charakter kryminalny; w 2009 r. w ogólnej liczbie przestępstw stwierdzonych w Wielkopolsce stanowiły one 68,2% (w kraju 67,6%). Wśród przestępstw kryminalnych dominowały kradzieże rzeczy i kradzieże z włamaniem (39,3% wszystkich przestępstw kryminalnych), ale ich udział zmniejszył się w porównaniu z poprzednim rokiem o 1,2 pkt. i to pomimo wzrostu liczby takich przestępstw o 4,5%.

W Wielkopolsce poprawiła się wykrywalność sprawców przestępstw (z 71,7% w 2008 r. do 73,3% w 2009 r.; w kraju z 65,9% do 67,1%). Ze względu na poziom wskaźnika wykrywalności sprawców przestępstw województwo wielkopolskie w 2009 r. zajęło 3. lokatę w Polsce (wyższy miernik zanotowano w województwach świętokrzyskim – 79,1% i lubuskim – 75,9%, a najniższy w mazowieckim – 59,1%). W Wielkopolsce największa skuteczność ścigania dotyczy przestępstw drogowych, gdzie wskaźnik wykrywalności sprawców był bliski 100% (99,6%).

W odniesieniu do przestępstw gospodarczych wskaźnik wykrywalności sprawców w 2009 r. obniżył się w porównaniu z rokiem 2008 o 0,3 pkt. do 95,6%. W grupie przestępstw kryminalnych ogółem wskaźnik wzrósł z 59,5% w 2008 r. do 62,0% w 2009 r. Przestrzenne zróżnicowanie wykrywalności sprawców przestępstw w Wielkopolsce w 2009 roku ilustruje wykres 26.

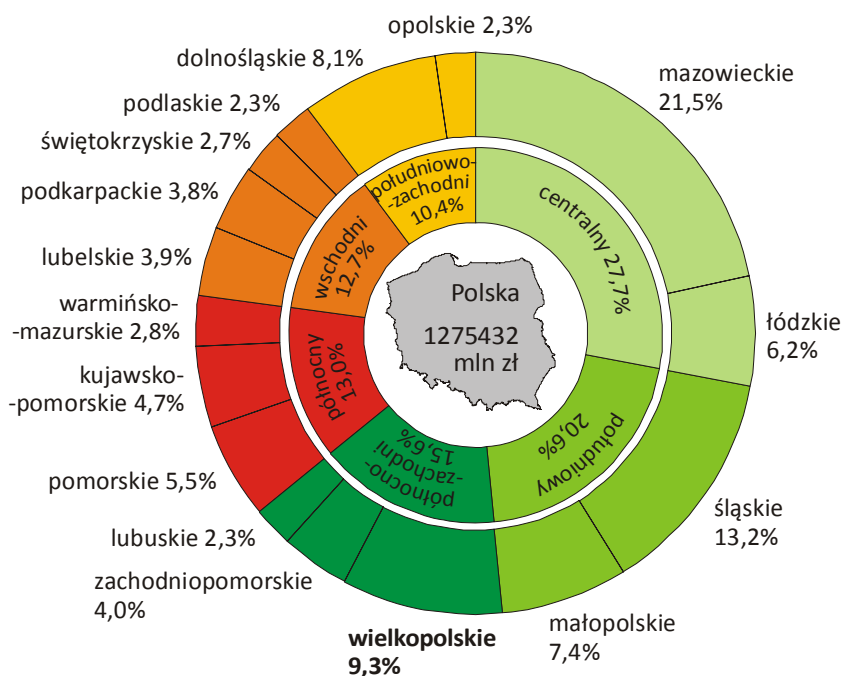
Wykres 26. **WSKAŹNIK WYKRYWALNOŚCI SPRAWCÓW PRZESTĘPSTW STWIERDZONYCH WEDŁUG POWIATÓW W 2009 R.**

Produkt krajowy brutto

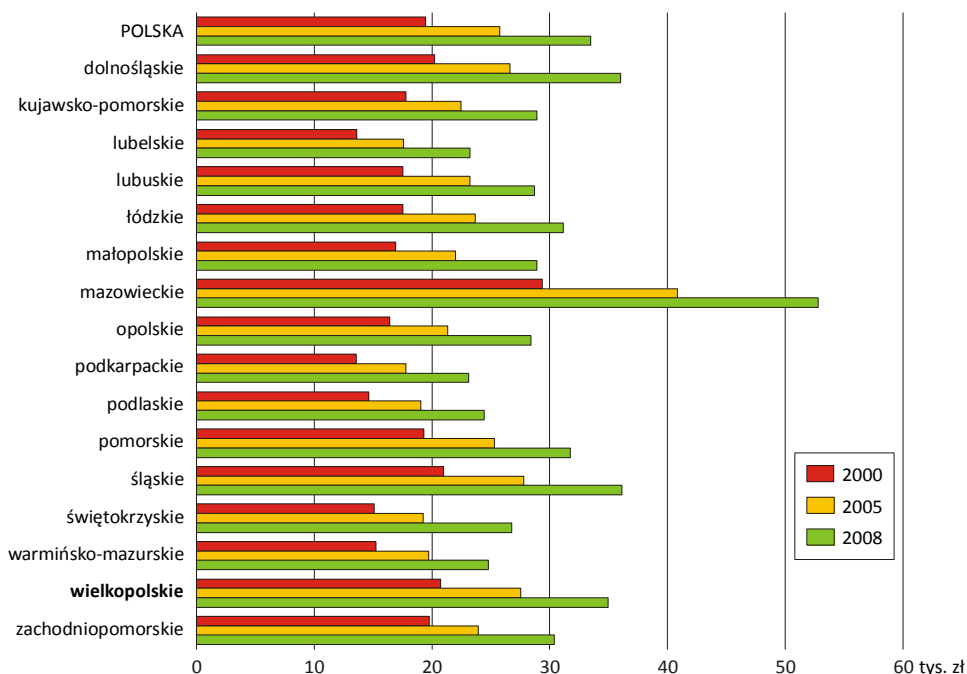
Województwo wielkopolskie należy do najsilniejszych gospodarczo regionów kraju. Udział w tworzeniu produktu krajowego brutto (PKB), poziom PKB w przeliczeniu na 1 mieszkańca, a także rozmiary wytworzonej wartości dodanej brutto (WDB) sektora przedsiębiorstw i sektora gospodarstw domowych oraz wpływ na kreowanie dochodów gospodarstw domowych (pierwotnych i do dyspozycji), dają Wielkopolsce miejsce w krajowej czołówce. W roku 2008 województwo wielkopolskie kwotą 118471 mln zł wytworzyło 9,3% wielkości krajowej PKB (zob. wykres 27). W porównaniu z rokiem 2007 wartość PKB wzrosła tu o 8,6% (w cenach bieżących), przy średnim wzroście w kraju o 8,4%.

Wykres 27. **UDZIAŁ REGIONÓW I WOJEWÓDZTW W TWORZENIU PRODUKTU KRAJOWEGO BRUTTO W 2008 R.**

Jednym z podstawowych mierników, określających rozwój społeczno-ekonomiczny regionu, jest wielkość produktu krajowego brutto przeliczona na 1 mieszkańca. W 2008 r. przeciętny poziom tego wskaźnika dla województwa wielkopolskiego wyniósł 34934 zł, kształtując się o 8,3% wyżej niż przed rokiem, przy średniej dla kraju 33462 zł (o 8,4% wyżej). Podobnie jak w poprzednich latach, także w 2008 r. poziom krajowy przekroczyły 4 województwa: mazowieckie (o 57,7% więcej od średniej ogólnopolskiej), śląskie (o 8,0% więcej od średniej), dolnośląskie (7,6% więcej od średniej) i wielkopolskie (o 4,4% więcej od średniej). W pozostałych województwach PKB na 1 mieszkańca było mniejsze od średniej krajowej (zob. wykres 28).

Wykres 28. **PRODUKT KRAJOWY BRUTTO NA 1 MIESZKAŃCA W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW**

Spośród podregionów województwa wielkopolskiego największy udział w tworzeniu PKB ma miasto Poznań. W 2008 r. powstało tu 31,7% wartości PKB województwa (32,3% w 2007 r.) i 2,9% krajowej wielkości (3,0% w 2007 r.), co dało mu 3. miejsce wśród wszystkich 66 podregionów w Polsce. Wartość PKB przeliczona na 1 mieszkańca Poznania wyniosła 67045 zł (2. lokata wśród wszystkich podregionów w kraju), osiągając poziom o 91,9% wyższy od średniej wojewódzkiej i ponad 2-krotnie wyższy aniżeli przeciętnie w kraju.

Województwo wielkopolskie zajmuje stosunkowo wysoką pozycję również w procesie tworzenia wartości dodanej brutto (WDB) rozpatrywanej oddzielnie dla poszczególnych sektorów ekonomicznych, wyznaczonych na podstawie rodzaju działalności. W 2008 r. w skali kraju Wielkopolska wytworzyła m.in. 12,9% WDB rolnictwa, 10,5% WDB przemysłu, 10,7% – budownictwa i 9,2% – sekcji: „Handel i naprawy”, „Hotele i restauracje” oraz „Transport, gospodarka magazynowa i łączność”.

Największą część WDB w województwie wielkopolskim generuje przemysł oraz jednostki handlowe, hotelarskie i transportowe. W 2008 r. przedsiębiorstwa przemysłowe wytworzyły 27,0% wojewódzkiej wartości dodanej brutto, przy przeciętnym udziale w kraju na poziomie 23,9%, natomiast jednostki handlowe, hotelarskie i transportowe – 26,8% (w kraju 26,9%).

W 2008 r. dochody pierwotne brutto gospodarstw domowych w Wielkopolsce wyniosły 77475 mln zł, tj. o 8,0% więcej niż w 2007 r. (w kraju odnotowano w tym czasie wzrost dochodów o 8,4%). W przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa dało to kwotę 22845 zł, tj. o 4,5% większą niż przeciętnie w kraju. Udział województwa wielkopolskiego w tworzeniu dochodów pierwotnych brutto w całym sektorze gospodarstw domowych w 2008 r. wyniósł 9,3% i był mniejszy jedynie od udziałów województwa mazowieckiego (19,7%) oraz śląskiego (13,2%).

Dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych w Wielkopolsce w 2008 r. zamknęły się kwotą 73801 mln zł, tj. o 8,5% większą od uzyskanej w roku 2007 (w kraju większą o 8,2%). Na 1 mieszkańca województwa wielkopolskiego w 2008 r. przypadało 21762 zł tego dochodu, czyli o 3,3% więcej niż przeciętnie w kraju (w 2007 r. 20114 zł, o 3,2% więcej niż w kraju). Wielkopolska była jednym z 6 województw, gdzie wskaźnik przewyższył poziom średniej krajowej, a jego wielkość notowana w 2008 r. dała temu regionowi 3. miejsce, po województwach mazowieckim (o 27,5% więcej niż w kraju) oraz śląskim (o 12,7% więcej), a przed dolnośląskim (o 2,9% więcej), łódzkim (o 1,4% więcej) i zachodniopomorskim (o 0,4% więcej).

Podsumowanie

Obserwacja kształtowania się w czasie zmiennych z różnych obszarów społeczno-gospodarczych, mających wpływ na jakość życia mieszkańców Wielkopolski oraz porównanie ich z wielkościami krajowych prowadzi m.in. do następujących wniosków:

- Wielkopolska od lat utrzymuje się w czołówce województw pod względem wartości produktu krajowego brutto na 1 mieszkańca, przy czym decydujący wpływ ma tu podregion m. Poznań;
- zwiększają się nominalne dochody brutto (pierwotne i do dyspozycji) sektora wielkopolskich gospodarstw domowych, a w przeliczeniu na 1 mieszkańca są ciągle większe od przeciętnych w kraju. Wśród pozostałych województw zapewnia to Wielkopolsce jedno z czołowych miejsc;
- w województwie wielkopolskim systematycznie rośnie przeciętna płaca w gospodarce narodowej, jednak średnie roczne tempo wzrostu jest tu niższe aniżeli w kraju. Kwota przeciętnego wynagrodzenia brutto nadal pozostaje mniejsza od średniej ogólnopolskiej; ze względu na nieco mniejszą dynamikę wynagrodzeń w województwie wielkopolskim (w odniesieniu do poprzedniego roku), dystans dzielący te dwie wielkości ponownie wzrósł;
- na poziomie zbliżonym do krajowego mieszczą się w Wielkopolsce przeciętne renty i emerytury rolników indywidualnych. Świadczenia emerytalno-rentowe z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych są mniejsze niż przeciętnie w Polsce, jednak nieco szybsze tempo ich wzrostu w województwie wielkopolskim przyczynia się do stopniowego skracania dzielącego te wielkości dystansu;
- wolniej niż w kraju w województwie wielkopolskim zwiększają się kwoty przeciętnego dochodu rozporządzalnego oraz wydatków w gospodarstwach domowych, liczone na 1 osobę; jednak o ile w przypadku dochodów większa dynamika w stosunku do poprzedniego roku skróciła dystans do wielkości krajowej, to w przypadku wydatków ten dystans jeszcze się powiększył;
- utrzymuje się dobra (w porównaniu z ogólnokrajową) sytuacja na wielkopolskim rynku pracy, o czym m.in. świadczą: większy od przeciętnego w kraju udział pracujących w liczbie mieszkańców, niska stopa bezrobocia, systematyczne zmniejszanie odsetka długotrwale bezrobotnych, wyższe od wskaźników krajowych współczynnik aktywności zawodowej ludności oraz wskaźnik zatrudnienia;
- w Wielkopolsce zwiększają się zasoby mieszkaniowe, większa jest przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania przypadająca na 1 osobę, zmniejsza się zaludnienie mieszkań i coraz lepsze jest ich wyposażenie w podstawowe instalacje. Potrzeby w tym zakresie są jednak nadal znaczne, o czym świadczy wskaźnik mieszkań liczonego na 1000 ludności, lokujący Wielkopolskę na przedostatnim miejscu wśród wszystkich województw. Poprawie sytuacji mieszkaniowej w województwie wielkopolskim nie sprzyja, obserwowany w ostatnim roku, spadek liczby mieszkań oddanych do użytkowania;
- w Wielkopolsce, podobnie jak w kraju, obserwuje się ograniczenie liczby abonentów telefonicznych w sieci publicznej (tak w stosunku do poprzedniego roku, jak i w porównaniu z rokiem 2000). Wskaźnik odnoszący tę wielkość do liczby ludności plasuje Wielkopolskę, podobnie jak przed rokiem, na 10. miejscu w kraju;
- Wielkopolska przoduje pod względem liczby zarejestrowanych samochodów osobowych w przeliczeniu na 1000 ludności, chociaż różnica dzieląca tę wielkość od średniej ogólnopolskiej w ostatnim roku nieznacznie zmalała;
- wskaźniki z zakresu ochrony zdrowia w województwie wielkopolskim nie odbiegają znacząco od średnich krajowych, niemniej jednak zauważalne są różnice w tej dziedzinie (nieco większy niż w skali ogólnopolskiej wzrost liczby farmaceutów, w przeciwieństwie do kraju spadek liczby lekarzy i pielęgniarek). W województwie wielkopolskim na 1 łóżko w szpitalach ogólnych przypada większa liczba ludności niż przeciętnie w kraju, niższe są tu natomiast wskaźniki dotyczące ambulatoryjnych zakładów opieki medycznej i aptek;
- we wszystkich rodzajach wielkopolskich szkół dla młodzieży (bez specjalnych), z wyjątkiem policealnych, liczba uczniów przypadających na 1 placówkę jest większa niż przeciętnie w kraju;
- w Wielkopolsce dynamicznie rozwija się szkolnictwo wyższe. Zwiększa się liczba uczelni (głównie niepublicznych), a liczba studentów rośnie tu szybciej niż przeciętnie w kraju;
- dostęp do bibliotek publicznych w województwie wielkopolskim jest lepszy niż w kraju (mniej osób przypada

tu na 1 placówkę biblioteczną) i chociaż pod względem wielkości księgozbioru (w przeliczeniu na 1000 ludności) Wielkopolska zajmuje dopiero miejsce 11., to poziom czytelnictwa jest tu znacznie wyższy od przeciętnego w Polsce. Wprawdzie wskaźnik wypożyczeń w relacji do liczby ludności plasuje województwo na miejscu 7., jednak w odniesieniu do liczby czytelników – zapewnia 1. miejsce w kraju;

- rozwój przeżywają wielkopolskie kina. Zwiększa się liczba miejsc w kinach stałych, a także liczba seansów kinowych (mimo że w ostatnim roku nieco zmalała) oraz liczba widzów. Frekwencja w wielkopolskich kinach jest większa niż przeciętnie w kraju, a wskaźnik liczony na 1000 ludności lokuje Wielkopolskę na 6. miejscu wśród pozostałych województw;
- w województwie wielkopolskim podejmowane są intensywne działania rzecz ochrony środowiska (ograniczanie emisji pyłowych i gazowych zanieczyszczeń powietrza, oczyszczanie ścieków, prawna ochrona przyrody), jednak poprawa sytuacji następuje tu nieco wolniej niż w kraju;
- w odniesieniu do roku 2000 w Wielkopolsce – podobnie jak w kraju – zmniejszyła się liczba przestępstw stwierdzonych, choć w ostatnim roku odnotowano wzrost tego zjawiska. Poprawia się wykrywalność sprawców przestępstw, a wskaźnik w województwie wielkopolskim jest większy od ogólnopolskiego. Wśród przestępstw stwierdzonych przeważają kryminalne; ich udział w ogólnej liczbie przestępstw w województwie wielkopolskim kształtuje się podobnie jak w kraju;
- podobnie jak w całej Polsce, postępuje proces starzenia się ludności. W latach 2000–2009 udział grupy wiekowej 0–14 lat zmniejszył się o blisko 4 punkty, a wiek środkowy przesunął się w tym czasie o ponad 2 lata. W Wielkopolsce utrzymuje się przewaga urodzeń żywych nad zgonami decydująca o wielkości współczynnika przyrostu naturalnego, który należy do najwyższych w kraju.

Zestawione wyżej charakterystyki opisujące warunki życia mieszkańców województwa wielkopolskiego wskazują, że sytuacja pod wieloma względami jest tu lepsza niż w innych województwach, a zmiany obserwowane w coraz dłuższym przedziale czasowym zmierzają w dobrym kierunku. Trudno jednak ocenić jak ten statystyczny obraz warunków życia przekłada się na subiektywne odczucia mieszkańców Wielkopolski.

TABLICE

TABL. 1. POWIERZCHNIA I GRANICE WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Stan w dniu 31 XII 2009

WYSZCZEGÓLNIENIE	W liczbach bezwzględnych	W odsetkach
Powierzchnia w km ²	29826,49	x
Długość granic w km	1503,86	100,0
z województwami:		
pomorskim	63,37	4,2
kujawsko-pomorskim	404,09	26,9
łódzkim	282,46	18,8
opolskim	48,28	3,2
dolnośląskim	223,58	14,9
lubuskim	285,77	19,0
zachodniopomorskim	196,31	13,0

Źródło: dane Centralnego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

TABL. 2. PODSTAWOWE DANE DEMOGRAFICZNE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000		2005		2008		2009	
	woje- wództwo wielko- polskie	Polska	woje- wództwo wielko- polskie	Polska	woje- wództwo wielko- polskie	Polska	woje- wództwo wielko- polskie	Polska

W TYSIĄCACH

Ludność ^a	3345,3	38253,9	3372,4	38157,1	3397,6	38135,9	3408,3	38167,3
mężczyźni	1623,7	18537,3	1636,1	18453,9	1647,7	18414,9	1653,4	18428,7
kobiety	1721,6	19716,6	1736,3	19703,2	1749,9	19721,0	1754,9	19738,6
miasta	1936,1	23670,2	1925,5	23423,7	1914,8	23288,2	1912,8	23278,2
mężczyźni	920,5	11270,9	914,7	11119,5	909,0	11030,3	908,4	11022,7
kobiety	1015,6	12399,3	1010,8	12304,2	1005,8	12257,9	1004,4	12255,5
wieś	1409,2	14583,7	1446,9	14733,3	1482,8	14847,7	1495,5	14889,1
mężczyźni	703,1	7266,4	721,4	7334,4	738,7	7384,6	745,0	7406,1
kobiety	706,1	7317,3	725,5	7398,9	744,1	7463,1	750,5	7483,1
w wieku produkcyjnym ..	2041,8	23261,0	2179,2	24405,0	2207,0	24590,5	2214,5	24624,4
mężczyźni (18–64 lat) ..	1045,7	11973,9	1110,9	12506,0	1139,8	12707,3	1149,5	12776,7
kobiety (18–59 lat) ...	996,1	11287,1	1068,3	11899,0	1067,3	11883,2	1065,1	11847,7
w wieku nieprodukcyjnym	1303,5	14992,9	1193,2	13752,0	1190,6	13545,4	1193,8	13542,9
mężczyźni	577,9	6563,4	525,2	5947,8	508,0	5707,6	503,9	5652,0
kobiety	725,6	8429,5	668,0	7804,2	682,6	7837,8	689,9	7890,9
Małżeństwa	19,5	211,2	19,0	206,9	24,7	257,7	23,6	250,8
Rozwody	3,5	42,8	4,6	67,6	5,7	65,5	5,1	65,3
Urodzenia żywe	35,1	378,3	35,3	364,4	40,9	414,5	40,9	417,6
Zgony	31,8	368,0	30,2	368,3	31,1	379,4	31,7	384,9
w tym niemowląt	0,3	3,1	0,2	2,3	0,2	2,3	0,2	2,3
Przyrost naturalny	3,3	10,3	5,1	-3,9	9,8	35,1	9,2	32,6

NA 1000 LUDNOŚCI

Małżeństwa	5,8	5,5	5,6	5,4	7,3	6,8	6,9	6,6
Rozwody	1,1	1,1	1,4	1,8	1,7	1,7	1,5	1,7
Urodzenia żywe	10,5	9,9	10,5	9,6	12,1	10,9	12,0	11,0
Zgony	9,5	9,6	9,0	9,7	9,2	10,0	9,3	10,1
w tym niemowląt ^b	7,8	8,1	5,9	6,4	5,6	5,6	5,4	5,6
Przyrost naturalny	1,0	0,3	1,5	-0,1	2,9	0,9	2,7	0,9

PRZECIĘTNE DALSZE TRWANIE ŻYCIA ^c

Mężczyźni	69,66	69,74	71,32	70,81	71,79	71,26	71,95	71,53
Kobiety	77,52	78,00	79,20	79,40	79,90	79,96	79,94	80,05

^a Na podstawie bilansów; stan w dniu 31 XII. ^b Na 1000 urodzeń żywych. ^c Dla osób w wieku 0 lat.

TABL. 3. ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE ODPROWADZONE DO WÓD LUB DO ZIEMI

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000 ^a	2005	2008	2009
	hm ³			
OGÓŁEM	1769,3	1695,1	1606,8	1709,4
odprowadzone bezpośrednio z zakładów ^b	1650,6	1592,4	1500,2	1601,5
w tym wody chłodnicze (umownie czyste) ...	1547,4	1511,1	1417,1	1518,1
odprowadzone siecią kanalizacyjną	118,6	102,7	106,5	107,8
W tym ścieki wymagające oczyszczania	221,9	184,0	189,7	191,3
oczyszczane ^c	213,3	181,4	185,7	186,2
w tym:				
biologicznie	64,2	16,3	18,2	19,6
z podwyższonym usuwaniem biogenów	35,1	82,5	88,2	88,8
nieoczyszczane	8,6	2,7	4,0	5,1
odprowadzone bezpośrednio z zakładów	1,7	1,6	1,1	0,6
odprowadzone siecią kanalizacyjną	6,9	1,1	2,9	4,5

^a Do wód powierzchniowych. ^b Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych. ^c W oczyszczalniach zakładów przemysłowych i jednostek gospodarki komunalnej.

TABL. 4. OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW KOMUNALNYCH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
Liczba oczyszczalni (stan w dniu 31 XII)	236	304	311	312
w tym:				
biologicznych	183	207	214	217
z podwyższonym usuwaniem biogenów	48	91	92	93
Przepustowość oczyszczalni w m ³ /d.	591203	733714	749561	680812
w tym:				
biologicznych ^a	274764	107296	103054	107020
z podwyższonym usuwaniem biogenów	223478	565027	585224	572792
Ścieki oczyszczane ^b w dam ³	111661	101609	103651	103330
w tym:				
biologicznie	61659	13690	14764	15732
z podwyższonym usuwaniem biogenów	34347	81332	86864	87427
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w tys. ^c	1764,5	2015,0	2171,4	2128,0
w tym z oczyszczalni biologicznych i z podwyższonym usuwaniem biogenów	1481,6	1883,3	2117,5	2121,9

^a Dotyczy urządzeń do biologicznego oczyszczania. ^b Bez wód opadowych i infiltracyjnych; łącznie ze ściekami komunalnymi oczyszczanymi przez oczyszczalnie przemysłowe. ^c Łącznie z ludnością korzystającą z oczyszczalni przemysłowych.

TABL. 5. EMISJA I REDUKCJA PRZEMYSŁOWYCH ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza ^a (stan w dniu 31 XII)	103	105	122	125
w tym wyposażone w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń:				
pyłowych	86	83	90	89
gazowych	14	17	22	20
Emisja zanieczyszczeń w tys. t:				
pyłowych	13,2	9,7	6,6	4,7
w tym pył ze spalania paliw	11,5	8,6	5,7	4,2
gazowych	16954,8	16987,3	18264,7	17595,6
w tym: dwutlenek węgla	16778,7	16795,6	18104,5	17516,8
dwutlenek siarki	127,7	138,3	110,6	31,4
tlenek węgla	13,3	12,0	10,9	7,6
tlenki azotu	28,6	28,0	27,3	24,7
metan	5,2	12,1	9,9	13,8
Emisja zanieczyszczeń w tonach na 1 km ² :				
pyłowych	0,4	0,3	0,2	0,2
gazowych	568,5	569,5	612,4	589,9
Zanieczyszczenia zatrzymywane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w tys. t:				
pyłowe	988,9	1189,6	1080,3	1218,4
gazowe (bez dwutlenku węgla)	15,2	21,0	64,7	141,2
w tym dwutlenek siarki	15,0	20,3	62,5	138,4
Stopień redukcji wytworzonych zanieczyszczeń w %:				
pyłowych	98,7	99,2	99,4	99,6
gazowe (bez dwutlenku węgla)	7,9	9,9	28,8	64,2
w tym dwutlenek siarki	10,5	12,8	36,1	81,5

^a Emitujące pyły, gazy lub równocześnie pyły i gazy.

TABL. 6. OCHRONA PRZYRODY

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona ^a (stan w dniu 31 XII):				
w ha	932630,0	924862,2	941719,2	948293,2
w % powierzchni ogólnej województwa	31,3	31,0	31,6	31,8
na 1 mieszkańca w m ²	2778	2742	2772	2782
Parki narodowe ^b w ha	7961,7	7961,7	7961,7	7961,7
Rezerваты przyrody ^b w ha	5484,4	5755,8	7038,3	4099,3
Parki krajobrazowe ^{bc} w ha	172443,8	174344,7	174084,6	177928,9
Obszary chronionego krajobrazu ^c w ha	736494,2	732927,6	748465,6	753657,8
Użytki ekologiczne w ha	3636,6	1950,1	2068,3	2468,8
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe w ha	6609,3	1922,2	2100,6	2174,5
Pomniki przyrody	3491	3632	3834	3734

^a Łącznie z obiektami utworzonymi na mocy uchwały rady gminy. ^b Bez utołiny. ^c Bez rezerwatów i pozostałych form ochrony przyrody położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

TABL. 7. PRACUJĄCY^a W GOSPODARCE NARODOWEJ

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Sektor		Z ogółem kobiety	
		publiczny	prywatny		
OGÓŁEM	2000	1351124	305441	1045683	631264
	2005	1223699	268306	955393	548726
	2008	1331957	265759	1066198	593382
	2009	1310456	264325	1046131	588536
Rolnictwo ^b , leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		208292	5174	203118	87464
Przemysł.		330859	27739	303120	110568
górnictwo i wydobywanie		8397	7292	1105	782
przetwórstwo przemysłowe		300688	5803	294885	105115
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		10311	7348	2963	2158
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		11463	7296	4167	2513
Budownictwo		90178	3430	86748	9432
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		221168	910	220258	114852
Transport i gospodarka magazynowa		67236	23389	43847	16553
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		20921	1150	19771	13429
Informacja i komunikacja		20415	565	19850	6673
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		25809	4005	21804	17695
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		16117	3351	12766	7295
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		41382	5446	35936	20905
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		34105	2372	31733	14178
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne		47021	46969	52	29971
Edukacja.		97618	89894	7724	74970
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		59370	42132	17238	47365
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		11114	7595	3519	6532
Pozostała działalność usługowa		18851	204	18647	10654

^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. ^b Dla gospodarstw indywidualnych dane szacunkowe.

TABL. 8. AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA^a LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ W 2009 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Z ogółem		Mężczyźni	Kobiety
		miasta	wieś		
Ludność aktywna zawodowo w tys.	1401	744	657	772	629
pracujący w tys.	1296	688	608	727	569
bezrobotni w tys.	105	56	49	45	60
Bierni zawodowo w tys.	1099	603	496	403	696
Współczynnik aktywności zawodowej w %	56,0	55,2	57,0	65,7	47,5
Wskaźnik zatrudnienia w %	51,8	51,1	52,7	61,9	42,9

^a Według BAEL; przeciętne roczne.

TABL. 9. BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
OGÓŁEM w tys.	193,3	211,4	91,4	133,6
miasta.....	101,7	114,1	47,9	71,0
wieś.....	91,6	97,3	43,6	62,6
Z liczby ogółem w %:				
kobiety.....	57,7	57,7	61,9	54,7
długotrwale bezrobotni ^a	41,7	47,2	43,7	32,2
w wieku do 25 lat.....	34,9	25,6	23,9	26,3
z wykształceniem wyższym.....	2,1	4,8	8,7	9,6
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy.....	318	144	52	83
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %.....	12,5	14,6	6,4	9,2

^a Osoby pozostające bez pracy dłużej niż 1 rok.

TABL. 10. WYDATKI FUNDUSZU PRACY

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
W TYS. ZŁOTYCH				
OGÓŁEM.....	449563,0	447987,3	367893,5	502603,8
w tym:				
Zasiłki dla bezrobotnych ^a	243345,3	250882,7	117631,3	211266,6
Zasiłki i świadczenia przedemerytalne ^b	124094,4	x	x	x
Przyuczenie do zawodu lub przekwalifikowanie...	4797,1	13525,1	15060,7	18884,5
Prace interwencyjne.....	9343,2	11294,1	7920,6	6714,9
Roboty publiczne.....	5964,5	21278,9	16337,0	18090,3
W ODSETKACH				
OGÓŁEM.....	100,0	100,0	100,0	100,0
w tym:				
Zasiłki dla bezrobotnych ^a	54,1	56,0	32,0	42,0
Zasiłki i świadczenia przedemerytalne ^b	27,6	x	x	x
Przyuczenie do zawodu lub przekwalifikowanie...	1,1	3,0	4,1	3,8
Prace interwencyjne.....	2,1	2,5	2,2	1,3
Roboty publiczne.....	1,3	4,8	4,4	3,6

^a Obejmują składki ubezpieczeniowe Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. ^b Patrz uwagi metodyczne, ust. 13. s. 13.

TABL. 11. PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIE BRUTTO W GOSPODARCE NARODOWEJ WEDŁUG SEKCJI

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009
	w zł				
OGÓŁEM	2150,38	2262,75	2455,41	2693,11	2805,30
sektor publiczny	2625,80	2752,15	2959,01	3281,41	3484,69
sektor prywatny	1944,20	2060,15	2263,11	2481,24	2568,68
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ...	2078,73	2146,10	2395,50	2691,60	2745,57
Przemysł	2132,34	2256,48	2478,48	2741,39	2832,66
górnictwo i wydobywanie	3567,88	3724,88	3826,26	4191,42	4505,48
przetwórstwo przemysłowe	2006,45	2133,63	2362,70	2618,00	2679,45
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	3717,24	3949,40	4435,32	4975,35	5312,79
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	2333,96	2432,74	2552,38	2811,72	2978,25
Budownictwo	1829,15	1913,90	2159,84	2390,75	2475,54
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	1814,36	1925,42	2106,04	2335,13	2408,32
Transport i gospodarka magazynowa	2101,55	2182,15	2297,14	2492,37	2487,04
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	1320,73	1363,66	1455,63	1656,85	1759,11
Informacja i komunikacja	3089,97	3265,02	3515,41	3712,33	3909,49
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	3505,16	3722,30	4002,49	4139,65	4452,25
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	2569,69	2683,19	2904,03	3100,97	3261,06
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2318,70	2390,48	2609,31	2810,98	3037,47
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ ...	1529,65	1648,74	1739,47	1889,82	1903,72
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	2921,02	3072,46	3228,28	3651,21	3857,73
Edukacja	2525,86	2620,04	2750,56	2978,89	3178,43
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1951,98	2132,78	2529,18	2878,39	3032,26
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2101,40	2165,72	2267,24	2517,15	2678,94
Pozostała działalność usługowa	1640,61	1674,70	1733,90	1898,20	2038,33

TABL. 12. EMERYTURY I RENTY ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA LICZBA EMERYTÓW I RENCISTÓW w tys. osób				
Z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych	634,1	615,6	635,9	646,1
Emerytury	246,0	292,4	369,6	390,9
Renty z tytułu niezdolności do pracy	273,9	205,1	149,1	138,3
Renty rodzinne	114,2	118,1	117,2	116,9
Emerytury i renty rolników indywidualnych	163,7	144,9	133,2	129,8

PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA WYSOKOŚĆ ŚWIADCZENIA BRUTTO w zł

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
Z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych	793,24	1064,24	1298,46	1418,10
Emerytury	937,55	1223,37	1431,24	1554,77
Renty z tytułu niezdolności do pracy	658,88	852,84	1017,36	1105,83
Renty rodzinne	804,53	1037,35	1237,39	1330,45
Emerytury i renty rolników indywidualnych	603,83	759,69	855,91	906,46

^a Dane nie obejmują emerytur i rent wypłaconych przez Ministerstwo Obrony Narodowej, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministerstwo Sprawiedliwości, a także realizowanych na mocy umów międzynarodowych.

Ź r ó d ł o: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

TABL. 13. PRZECIĘTNY MIESIĘCZNY DOCHÓD ROZPORZĄDZALNY W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
	na 1 osobę w złotych			
OGÓŁEM	604,91	738,61	1018,51	1097,33
Dochód z pracy najemnej	284,49	342,24	524,55	548,72
Dochód z indywidualnego gospodarstwa rolnego ...	48,49	55,26 ^b	77,18	97,55
Dochód z pracy na własny rachunek	59,64	62,53	95,37	99,76
Dochód ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych i świadczeń pozostałych ^a	185,64	237,91	278,60	306,26
Dochód do dyspozycji	587,26	712,18	988,04	1063,78

^a Dochód ze świadczeń pozostałych do 2008 r. określano jako dochód ze świadczeń z pomocy społecznej. ^b Błąd względny szacunków przekracza 10% i wynosi 13,76%.

TABL. 14. PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYDATKI W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
	na 1 osobę w złotych			
OGÓLEM	580,88	666,00	839,56	879,57
w tym na:				
Żywność i napoje bezalkoholowe	183,59	186,20	228,42	232,85
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	16,64	17,32	23,31	24,86
Odzież i obuwie	29,85	33,09	43,05	42,27
Użytkowanie mieszkania i nośniki energii	101,11	131,45	161,45	180,15
Zdrowie	24,36	30,58	37,32	41,83
Transport	66,53	66,59 ^b	85,33	83,29
Łączność	20,71	36,38	42,24	42,48
Rekreację i kulturę	36,01	43,14	63,31	63,96
Edukację ^a	6,96	7,78 ^c	10,61	9,77 ^d
Restauracje i hotele	5,85	11,99 ^e	14,53	14,34

^a Łącznie z wychowaniem przedszkolnym. ^{b, c, d, e} Błąd względny szacunków przekracza 10% i wynosi: ^b – 10,07%, ^c – 12,18%, ^d – 10,35%, ^e – 10,65%.

TABL. 15. PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE SPOŻYCIE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW ŻYWNOŚCIOWYCH W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH

WYSZCZEGÓLNIENIE	Jednostka miary	2000	2005	2008	2009
		na 1 osobę			
Pieczywo i produkty zbożowe ..	kg	8,95	8,21	7,52	7,05
Mięso	kg	5,39	5,28	5,75	5,58
Ryby ^a	kg	0,42	0,38	0,45	0,43
Mleko ^b	l	4,69	3,77	3,25	3,22
Sery	kg	0,77	0,80	0,82	0,85
Jaja	szt	13,93	13,51	12,31	12,12
Oleje i pozostałe tłuszcze	kg	1,74	1,61	1,54	1,49
Owoce	kg	4,14	3,56	3,53	3,55
Warzywa	kg	12,13	11,13	9,76	9,54
Cukier	kg	1,74	1,59	1,44	1,33

^a Bez marynat, przetworów ze zwierząt morskich i słodkowodnych, wyrobów garnażeryjnych i panierowanych. ^b Bez zagęszczonego i w proszku.

TABL. 16. ZUŻYCIIE GAZU, ENERGII ELEKTRYCZNEJ I WODY W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH

WYSZCZEGÓLNIENIE	Jednostka miary	2000	2005	2008	2009
Gaz sieciowy: na 1 odbiorcę	m ³	1010,6	832,5	819,9	816,5
na 1 mieszkańca	m ³	146,3	127,7	131,3	131,9
Energia elektryczna: na 1 odbiorcę	kW-h	2068,5	2182,2	2254,4	2269,1
na 1 mieszkańca	kW-h	568,4	714,7	750,7	761,0
Woda z wodociągów: na 1 mieszkańca	m ³	37,1	34,8	36,0	35,3

TABL. 17. WYPOSAŻENIE GOSPODARSTW DOMOWYCH W NIEKTÓRE PRZEDMIOTY TRWAŁEGO UŻYTKOWANIA^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
	w sztukach na 100 zbadanych gospodarstw			
Chłodziarka	98,2	98,3	99,6	98,1
Zamrażarka	48,2	36,5	41,7	41,2
Automat pralniczy	73,2	81,4	90,9	92,9
Samochód osobowy	56,3	56,0	61,2	63,3
Odbiornik telewizyjny	99,1	98,8	99,0	99,1
Magnetowid	57,6	50,7	38,2	27,9
Urządzenie do odbioru telewizji satelitarnej ^b	54,3	55,7	62,4	69,9
Komputer osobisty	13,3	40,2	57,0	60,1

^a Opracowano na podstawie stanu w końcu poszczególnych kwartałów. ^b Od 2003 r. – łącznie z telewizją kablową.

TABL. 18. ŚREDNIE CENY DETALICZNE WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH

WYSZCZEGÓLNIENIE	Jednostka sprzedaży	2000	2005	2008	2009
		w zł			
Chleb pszenno-żytni	0,5 kg	1,19	1,30	1,86	1,92
Bułka pszenna	50 g	0,28	0,33	0,42	0,43
Mąka pszenna	kg	1,59	1,50	1,99	1,92
Ryż	kg	2,37	2,86	3,85	4,48
Schab z kością (środkowy)	kg	12,47	12,75	14,07	14,66
Kurczę patroszone	kg	5,42	5,58	6,00	6,57
Szynka wieprzowa gotowana	kg	19,37	19,91	20,63	22,02
Kiełbasa „Toruńska”	kg	11,94	11,83	11,55	12,67
Kiełbasa „Myśliwska”	kg	20,14	21,75	23,24	25,91
Filet z morszczuka (mrożony)	kg	13,04	13,16	13,94	16,56

TABL. 18. ŚREDNIE CENY DETALICZNE WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG
KONSUMPCYJNYCH (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Jednostka sprzedaży	2000	2005	2008	2009
		w zł			
Masło świeże o zawartości tłuszczu 82,5%	200 g	2,87	3,05	3,66	3,49
Olej rzepakowy produkcji krajowej	l	4,16	4,72	5,82	5,83
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3-3,5%, sterylizowane	l	2,15	2,40	2,84	2,72
Ser twarogowy półtłusty	kg	8,02	9,23	11,27	11,23
Ser dojrzewający „Gouda”	kg	16,27	16,58	18,33	15,93
Jaja kurze świeże	szt	0,33	0,35	0,40	0,42
Cukier biały kryształ	kg	2,94	3,11	2,74	3,14
Czekolada pełna mleczna	100 g	2,26	3,09	3,15	3,22
Sok jabłkowy	l	3,34	2,81	3,49	3,67
Herbata „Madras”	100 g	1,91	2,22	2,71	3,08
Kawa naturalna mielona „Tchibo Family”	250 g	6,72	4,57	5,86	5,89
Ziemniaki ^a	kg	0,72	0,72	0,98	0,99
Marchew ^a	kg	1,38	1,53	1,96	2,13
Piwo jasne pełne, 12,5% ekstraktu wagowego, butelkowane	0,5 l	2,59	2,62	2,67	2,85
Rajstopy damskie elastyczne, cienkie gładkie	szt	3,53	3,33	2,47	2,62
Półbuty skórzane, na podszewie nieskórzanej:					
męskie	para	123,94	144,15	148,26	151,28
damskie	para	120,83	141,92	149,22	150,01
Mydło toaletowe	100 g	1,39	1,41	1,65	1,79
Proszek do prania ^b	400 g	3,50	2,92	3,99	4,15
Węgiel kamienny	t	386,72	482,70	626,85	734,39
Benzyna silnikowa „Euro-Super”	l	3,15	4,03	4,32	4,15
Podzelowanie klejonego obuwia męskiego	para	20,03	25,32	30,94	34,06
Oczyszczenie chemiczne ubrania męskiego 2-częściowego	kpl	21,82	23,59	25,47	26,14
Strzyżenie włosów męskich	x	8,63	10,71	11,29	12,53
Wizyta u lekarza specjalisty II stopnia	x	43,26	52,44	65,00	70,02
Gazeta – dziennik lokalny	1 egz	1,06	1,44	1,44	1,59
Opłata za zimną wodę z miejskiej sieci wodo- ciągowej	1 m ³	1,59	2,31	2,59	2,80
Opłata za wywóz śmieci	1 m ³	32,14	42,26	53,82	62,42
Opłata miesięczna za dostawę ciepłej wody	1 m ³	11,28	13,58	14,34	15,50

^a Średnie ceny roczne obliczono przy zastosowaniu współczynników wyrażających udział zakupów dokonanych przez ludność w poszczególnych miesiącach roku. ^b Od 2007 r. proszek compact.

TABL. 19. DYNAMIKA PRZECIĘTNYCH WYNAGRODZEŃ, EMERYTUR I RENT, DOCHODU ROZPORZĄDZALNEGO I WYDATKÓW W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH ORAZ CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH

WYSZCZEGÓLNIENIE	Wielkopolska			Polska		
	2005	2008	2009	2005	2008	2009
	2000=100					
Przeciętne wynagrodzenie miesięczne (brutto w złotych)	121,4	152,0	158,3	124,6	155,4	163,8
Przeciętna miesięczna wysokość emerytury i renty z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych (brutto w złotych)	134,2 ^a	163,7	178,8	133,7	162,0	176,2
Przeciętna miesięczna wysokość emerytury i renty rolników indywidualnych (brutto w złotych)	125,8	141,7	150,1	126,0	142,6	151,4
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny w gospodarstwach domowych (na 1 osobę w złotych)	122,1	168,4	181,4	124,7	171,3	182,6
Przeciętne miesięczne wydatki w gospodarstwach domowych (na 1 osobę w złotych) ..	114,6 ^b	144,5	151,4	115,1 ^b	150,8	159,6
Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych	114,4	123,5	127,9	114,6	123,6	127,9

^a Dane nie obejmują emerytur i rent wypłaconych przez Ministerstwo Obrony Narodowej, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministerstwo Sprawiedliwości, a także realizowanych na mocy umów międzynarodowych. ^b Bez funduszu remontowego, który od 2005 r. został zaklasyfikowany do rozchodów kapitałowych.

TABL. 20. POJAZDY SAMOCHODOWE

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
Samochody osobowe ^a w tys.	1045,7	1262,0	1645,5	1677,8
na 1000 ludności	313	374	484	492
Autobusy w tys.	6,6	6,0	6,9	7,1
na 1000 ludności	2,0	1,8	2,0	2,1
Motocykle ^b w tys.	88,5	80,2	97,1	103,6
na 1000 ludności	26	24	29	30

^a Dane Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego. ^b W 2000 r. – motocykle i skutery.

TABL. 21. ŁĄCZNOŚĆ

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
Placówki pocztowe operatora publicznego^a	756	854	860	839
miasta	342	409	426	403
wieś	414	445	434	436
Na 100 km ²	2,5	2,9	2,9	2,8
Na 10 tys. ludności	2,3	2,5	2,5	2,5
Abonenci telefoniczni (standardowe łącza główne) ..	866765	854357	674326	617924
miasta	619896	703746	549288	499876
wieś	246869	150611	125038	118048
Na 1000 ludności	259,1	253,3	198,5	181,3

^a W 2000 r. łącznie z placówkami telekomunikacyjnymi.

TABL. 22. SKLEPY WEDŁUG FORM ORGANIZACYJNYCH

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2008	2009
OGÓŁEM	38424	36386	33938
Domy towarowe	8	6	6
Domy handlowe	29	20	27
Supermarkety	272	350	392
Hipermarkety	31	35	39
Sklepy powszechnie	636	547	631
Sklepy wyspecjalizowane	1947	2580	2779
Inne sklepy ^a	35501	32848	30064
Liczba ludności na 1 sklep	88	93	100

a Ujęto sklepy podmiotów gospodarczych z mniejszą od 10 liczbą pracujących; łącznie z aptekami ogólnodostępnymi.

U w a g a. Ze względu na zmianę metody badania sklepów i stacji paliw prezentowane dane nie są w pełni porównywalne z danymi publikowanymi w poprzednich edycjach opracowania; patrz uwagi metodyczne, ust. 18 s. 14.

TABL. 23. TURYSTYCZNE OBIEKTY ZBIOROWEGO ZAKWATEROWANIA

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
	w tys.			
Miejsca noclegowe (stan w dniu 31VII)	42,0	37,3	38,0	38,4
w tym całoroczne	18,3	22,5	24,8	26,5
Hotele	7,4	10,7	13,3	14,7
Motele	0,8	0,7	0,7	0,6
Pensjonaty	0,3	0,2	0,5	0,6
Korzystający z noclegów	1122,5	1226,7	1503,5	1457,3
w tym turyści zagraniczni	227,9	267,1	257,4	243,5
Hotele	521,0	689,2	929,5	905,1
Motele	66,6	38,2	48,5	40,9
Pensjonaty	9,6	7,9	19,3	19,7
Udzielone noclegi	2638,3	2492,3	3022,1	2789,5
w tym turystom zagranicznym	403,9	476,1	528,6	487,1
Hotele	870,5	1108,8	1534,5	1468,6
Motele	90,9	51,7	65,3	54,6
Pensjonaty	15,1	16,5	41,3	38,2

TABL. 24. ZASOBY MIESZKANIOWE

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000 ^a	2005	2008	2009
MIESZKANIA				
OGÓŁEM	962843	1042059	1077101	1090564
Miasta	613908	665915	686280	694017
Wieś	348935	376144	390821	396547
IZBY				
OGÓŁEM	3569045	4105182	4258746	4317560
Miasta	2197459	2480081	2557725	2586411
Wieś	1371586	1625101	1701021	1731149
POWIERZCHNIA UŻYTKOWA w tys. m²				
OGÓŁEM	64505,5	79734,0	83525,4	84967,8
Miasta	37642,4	45325,5	47219,1	47888,8
Wieś	26863,1	34408,5	36306,2	37079,0

^a Zamieszkałe.

TABL. 25. MIERNIKI ZALUDNIENIA MIESZKAŃ

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000 ^a	2005	2008	2009
OGÓŁEM				
Przeciętna liczba osób:				
w mieszkaniu	3,44	3,24	3,15	3,13
na 1 izbę	0,93	0,82	0,80	0,79
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w m ² na 1 osobę	19,5	23,6	24,6	24,9
MIASTA				
Przeciętna liczba osób:				
w mieszkaniu	3,09	2,89	2,79	2,76
na 1 izbę	0,86	0,78	0,75	0,74
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w m ² na 1 osobę	19,9	23,5	24,7	25,0
WIEŚ				
Przeciętna liczba osób:				
w mieszkaniu	4,05	3,85	3,79	3,77
na 1 izbę	1,03	0,89	0,87	0,86
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w m ² na 1 osobę	19,0	23,8	24,5	24,8

^a Dotyczy mieszkań zamieszkałych.

TABL. 26. MIESZKANIA ZAMIESZKANE WYPOSAŻONE W INSTALACJE

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
	w % ogółu mieszkań zamieszkałych			
OGÓŁEM				
Wodociąg	95,7	97,6	97,7	97,7
Ustęp	82,8	90,7	91,0	91,2
Łazienka	82,3	89,2	89,6	89,7
Gaz sieciowy	51,3	49,4	49,3	52,6
Centralne ogrzewanie	70,4	78,0	78,5	78,8
MIASTA				
Wodociąg	98,6	99,3	99,3	99,3
Ustęp	90,6	95,5	95,7	95,8
Łazienka	88,5	92,9	93,2	93,3
Gaz sieciowy	74,5	70,0	69,7	71,6
Centralne ogrzewanie	78,6	82,9	83,3	83,5
WIEŚ				
Wodociąg	90,6	94,7	94,9	95,0
Ustęp	68,9	82,1	82,8	83,1
Łazienka	71,4	82,6	83,3	83,6
Gaz sieciowy	10,4	12,8	13,4	19,5
Centralne ogrzewanie	55,8	69,2	70,1	70,6

TABL. 27. MIESZKANIA, IZBY I POWIERZCHNIA UŻYTKOWA MIESZKAŃ ODDANYCH DO UŻYTKOWANIA WEDŁUG FORM WŁASNOŚCI BUDOWNICTWA^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
MIESZKANIA				
OGÓŁEM	7266	11913	16345	14282
miasta	5513	7402	8808	8094
wieś	1753	4511	7537	6188
w tym w budynkach:				
Spółdzielni mieszkaniowych	1452	205	570	480
Na sprzedaż lub wynajem	2072	3326	5021	5034
Indywidualnych	2915	7444	10110	8149
IZBY				
OGÓŁEM	27571	54075	73141	63009
miasta	19121	29585	34508	30351
wieś	8450	24490	38633	32658
w tym w budynkach:				
Spółdzielni mieszkaniowych	4304	582	1763	1521
Na sprzedaż lub wynajem	5471	9789	14903	15558
Indywidualnych	15430	41023	54755	44446

^a Podział według form własności uwzględnia inwestora, a nie właściciela lub użytkownika mieszkania.

TABL. 27. **MIESZKANIA, IZBY I POWIERZCHNIA UŻYTKOWA MIESZKAŃ ODDANYCH DO UŻYTKOWANIA WEDŁUG FORM WŁASNOŚCI BUDOWNICTWA^a (dok.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
POWIERZCHNIA UŻYTKOWA MIESZKAŃ w tys. m ²				
OGÓŁEM	623,1	1346,0	1827,4	1546,1
miasta	425,7	731,2	858,7	710,1
wieś	197,4	614,8	968,7	836,0
w tym w budynkach:				
Spółdzielni mieszkaniowych	72,4	9,9	32,1	27,3
Na sprzedaż lub wynajem	112,1	228,5	354,8	326,3
Indywidualnych	388,1	1050,7	1409,5	1163,2

^a Podział według form własności uwzględnia inwestora, a nie właściciela lub użytkownika mieszkania.

TABL. 28. **NIKTÓRE MIERNIKI W ZAKRESIE MIESZKAŃ ODDANYCH DO UŻYTKOWANIA**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
Przeciętna liczba izb w mieszkaniu	3,8	4,5	4,5	4,4
Przeciętna powierzchnia użytkowa w m ² :				
1 mieszkania	85,7	113,0	111,8	108,3
1 izby	22,6	24,9	25,0	24,5
Mieszkania:				
na 1000 ludności	2,2	3,5	4,8	4,2
na 1000 zawartych małżeństw	373	629	663	606
Izby na 1000 ludności	8,2	16,0	21,6	18,5

TABL. 29. **PRACOWNICY MEDYCZNI^a**

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
Lekarze	6073	5662	5532	5026
Lekarze dentyści	580	558	681	499
Farmaceuci ^b	1894	1901	2101	2250
Pielęgniarki ^c	13073	13918	13620	12782
Położne ^c	1661	1875	1906	1907

^a Do 2004 roku w publicznych i niepublicznych zakładach, dla których zakład jest głównym miejscem pracy. Od 2005 roku pracujący bezpośrednio z pacjentem, tj. bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, opieka społeczna, jednostka administracji państwowej lub samorządu terytorialnego albo NFZ, razem z praktykami prywatnymi. ^b Bez techników farmacji. ^c Od 2005 roku łącznie z magistrami pielęgniarstwa i położnictwa.

Źródło: w 2000 r. dane Wielkopolskiego Centrum Zdrowia Publicznego, a od 2005 r. Ministerstwa Zdrowia, w zakresie farmaceutów – łącznie z danymi US.

TABL. 30. AMBULATORYJNA OPIEKA ZDROWOTNA

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2008	2009
Zakłady i praktyki lekarskie (stan w dniu 31 XII)	1531	1995	2162
miasta	1214	1524	1656
wieś	317	471	506
Przychodnie, ośrodki zdrowia i poradnie ^a	960	1295	1401
miasta	774	1007	1086
wieś	186	288	315
Praktyki lekarskie ^a	571	700	761
miasta	440	517	570
wieś	131	183	191
Porady udzielone^b w tys.	21501,9	24223,2	24560,7
Przez: lekarzy	20191,8	22258,3	22525,3
lekarzy dentyistów	1310,1	1964,9	2035,5
Porady na 1 mieszkańca	6,4	7,1	7,2
Lekarskie	6,0	6,6	6,6
Stomatologiczne	0,4	0,6	0,6

^a Dane obejmują podmioty, które podpisały kontrakt z Narodowym Funduszem Zdrowia lub zakładami opieki zdrowotnej; do 2008 r. łącznie z praktykami lekarskimi przeprowadzającymi badania profilaktyczne w zakresie służby medycyny pracy. ^b W 2009 r. bez działalności orzeczniczey lekarzy medycyny pracy.

TABL. 31. SZPITALA^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
Szpitala ogólne (stan w dniu 31 XII)	63	69	60	61
Łóżka ^b (stan w dniu 31 XII)	16120	15698	16041	15923
na 10 tys. ludności	48,2	46,5	47,2	46,7
Leczeni ^c :				
w tysiącach	553,4	654,5	765,3	781,6
na 10 tys. ludności	1656	1943	2257	2297
Przeciętny pobyt chorego w dniach ^c	8,1	6,0	5,2	5,2

^a Bez szpitali psychiatrycznych ^b Od 2008 r. łącznie z łózkami i inkubatorami dla noworodków. ^c W 2000 r. bez międzyodziałowego ruchu chorych.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Zdrowia.

TABL. 32. **APTEKI I PUNKTY APTECZNE OGÓLNODOSTĘPNE** ^a
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
Apteki	685	832	976	1013
w tym: prywatne	665	831	973	1009
na wsi	130	147	163	171
Liczba ludności na 1 aptekę w tys.	4,9	4,1	3,5	3,4
Punkty apteczne	28	74	92	104
Personel aptek i punktów aptecznych	3456	4195	4954	5335
w tym:				
magistrowie farmacji	1433	1704	1915	2071
technicy farmaceutyczni	1109	1477	1927	2140

^a Bez aptek i punktów aptecznych w stacjonarnych zakładach opieki zdrowotnej.

TABL. 33. **ŻŁOBKI** ^a

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
Placówki	40	34	36	35
Miejsca	2269	1738	2342	2119
Dzieci przebywające (w ciągu roku)	3574	3195	4473	3849

^a Łącznie z oddziałami żłobkowymi.

TABL. 34. **PLACÓWKI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZE**

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Placówki			Wychowankowie		
	2005	2008	2009	2005	2008	2009
OGÓLEM	522	522	515	14529	13158	12455
Wsparcia dziennego	470	471	457	13083	11850	11164
Rodzinne	19	14	17	129	100	116
Socjalizacyjne	22	24	23	899	798	693
Interwencyjne	2	1	1	61	28	27
Wielofunkcyjne	9	12	17	357	382	455

TABL. 35. **RODZINY ZASTĘPCZE** ^a

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
Rodziny zastępcze	2720	2617	2767	2877
Dzieci w rodzinach zastępczych ^b	3439	3539	4061	4249
w tym:				
Usamodzielnione	248	83	112	106
Przekazane do adopcji	13	43	53	57
W wieku do 3 lat	130	277	314	365

^a W 2000 roku stan w dniu 15 XII. ^b Łącznie z dziećmi niebędącymi pod nadzorem sądów.

TABL. 36. ZAKŁADY STACJONARNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
Domy i zakłady (bez filii)	89	106	119	122
Miejsca ^a	7617	7618	7991	8395
na 10 tys. ludności	22,8	22,6	23,5	24,6
Mieszkańcy ^a	7615	7278	7790	8205
na 10 tys. ludności	22,8	21,6	22,9	24,1
Osoby oczekujące na umieszczenie	472	352	654	485
na 10 tys. ludności	1,4	1,0	1,9	1,4
Umieszczeni (w ciągu roku)	1868	2325	2732	2894

^a Łącznie z filiami.TABL. 37. UDZIELONE ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
KORZYSTAJĄCY na 10 tys. LUDNOŚCI				
OGÓŁEM ^b	493,4	776,4	609,9	607,1
Pomoc materialna	629,6	754,4	583,0	580,3
w tym:				
zasilki: stałe	16,9	28,4	30,5	30,4
okresowe	96,0	155,4	84,5	86,7
celowe	239,6	294,5	221,4	236,4
Pomoc w formie usług	24,6	22,0	26,9	26,8
ŚWIADCZENIA w mln zł				
OGÓŁEM	238,2	234,1	265,7	285,2
Pomoc materialna	208,3	203,0	223,7	239,1
w tym:				
zasilki: stałe	19,8	27,5	33,1	34,3
okresowe	23,4	48,8	42,0	41,3
celowe	38,4	55,3	66,4	75,4
Pomoc w formie usług	29,9	31,1	42,0	46,1

^a Organizowane i świadczone przez administrację rządową i jednostki samorządu terytorialnego. ^b W podziale według form świadczeń korzystający mogą być wykazywani kilkakrotnie.

TABL. 38. EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA ^a

Stan na początku roku szkolnego

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000/2001	2005/2006	2008/2009	2009/2010
SZKOŁY				
Szkoły:				
podstawowe	1487	1310	1278	1262
w tym:				
sportowe i mistrzostwa sportowego	4	4	5	4
filialne	146	88	73	65
artystyczne ogólnokształcące ^b	4	4	4	5
gimnazja ^c	542	634	647	652
w tym:				
sportowe i mistrzostwa sportowego	1	5	4	2
przysposabiające do pracy na podbudowie programowej VI klasy szkoły podstawowej ...	3	16	16	18
zasadnicze zawodowe ^d	207	194	206	206
licea ogólnokształcące	173	191	187	189
uzupełniające licea ogólnokształcące	x	1	2	2
licea profilowane	x	138	76	52
technika	485	244	214	208
technika uzupełniające	x	12	8	4
artystyczne ^e	14	15	15	17
policjalne	246	427	360	335
wyższe	25	36	38	39
dla dorosłych	270	423	384	364
podstawowe	3	–	1	1
gimnazja	4	8	9	13
zasadnicze zawodowe	12	9	4	4
licea ogólnokształcące	63	108	104	100
uzupełniające licea ogólnokształcące	x	95	131	131
licea profilowane	x	5	7	6
technika	188	107	24	14
technika uzupełniające	x	91	104	95
UCZNIOWIE I STUDENCI				
Wychowanie przedszkolne ^f	40631	35086	32152	31075
Szkoły:				
podstawowe	297503	241783	217299	212632
w tym:				
sportowe i mistrzostwa sportowego	2146	1484	2341	1725
filialne	4354	2379	1758	1477
artystyczne ogólnokształcące ^b	877	776	703	717
gimnazja ^c	109779	149067	129531	123703
w tym:				
sportowe i mistrzostwa sportowego	72	1508	1887	850
przysposabiające do pracy na podbudowie programowej VI klasy szkoły podstawowej ...	152	4071	3257	2993
zasadnicze zawodowe ^d	59476	28182	28495	28617
licea ogólnokształcące	75043	60180	57108	54504
uzupełniające licea ogólnokształcące ..	x	20	20	12
licea profilowane	x	17898	6230	4452

^a Dane dotyczące szkół ponadgimnazjalnych (dla absolwentów gimnazjum) podaje się łącznie ze szkołami ponadpodstawowymi (dla absolwentów 8-letniej szkoły podstawowej), przy czym prezentowane dane w roku szkolnym 2000/01 dotyczą szkół ponadpodstawowych: zasadniczych (zawodowych), liceów ogólnokształcących, średnich zawodowych. ^b Niedające uprawnień zawodowych. ^c W roku szkolnym 2000/01 łącznie z trzema gimnazjami artystycznymi II stopnia. ^d Łącznie ze szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy. ^e Dające uprawnienia zawodowe. ^f Dotyczy dzieci w wieku 6 lat objętych edukacją w oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych i przedszkolach, ujętych również w tabl. 44.

TABL. 38. EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA ^a (dok.)

Stan na początku roku szkolnego

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000/2001	2005/2006	2008/2009	2009/2010
UCZNIOWIE I STUDENCI (dok.)				
Szkoły (cd.):				
technika	83921	51972	54337	53026
technika uzupełniające	x	381	289	66
artystyczne ^e	1536	1571	1556	1662
policealne	17499	30037	31762	24601
wyższe	126129	177381	180383	176674
dla dorosłych	35260	38341	30812	27702
podstawowe	124	–	26	42
gimnazja	193	698	845	1122
zasadnicze zawodowe	1147	304	249	236
licea ogólnokształcące	10469	12830	10402	10349
uzupełniające licea ogólnokształcące	x	6152	9563	8985
licea profilowane	x	1306	1110	897
technika	23327	10044	1257	659
technika uzupełniające	x	7007	7360	5412
ABSOLWENCI				
Szkoły:				
podstawowe	52098	44365	37883	.
w tym:				
sportowe i mistrzostwa sportowego	275	280	264	.
filialne	243	72	143	.
artystyczne ogólnokształcące ^b	175	153	102	.
gimnazja ^c	x	49475	42842	.
w tym:				
sportowe i mistrzostwa sportowego	–	474	320	.
przysposabiające do pracy na podbudowie programowej VI klasy szkoły podstawowej	–	1220	1001	.
zasadnicze zawodowe ^d	19857	9410	9249	.
licea ogólnokształcące	15683	19275	19337	.
uzupełniające licea ogólnokształcące	x	7	8	.
licea profilowane	x	6143	2661	.
technika	15553	10314	11726	.
technika uzupełniające	x	5	79	.
artystyczne ^e	258	331	235	.
policealne	6889	10185	7745	.
wyższe	25064	35800	44553	.
dla dorosłych	8684	11692	6952	.
podstawowe	124	–	1	.
gimnazja	x	170	179	.
zasadnicze zawodowe	468	198	43	.
licea ogólnokształcące	2461	4053	2075	.
uzupełniające licea ogólnokształcące	x	1069	2311	.
licea profilowane	x	280	260	.
technika	5631	5922	290	.
technika uzupełniające	x	x	1793	.

^a Dane dotyczące szkół ponadgimnazjalnych (dla absolwentów gimnazjum) podaje się łącznie ze szkołami ponadpodstawowymi (dla absolwentów 8-letniej szkoły podstawowej), przy czym prezentowane dane w roku szkolnym 2000/01 dotyczą szkół ponadpodstawowych: zasadniczych (zawodowych), liceów ogólnokształcących, średnich zawodowych. ^b Niedające uprawnień zawodowych. ^c W roku szkolnym 2000/01 łącznie z trzema gimnazjami artystycznymi II stopnia. ^d Łącznie ze szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy. ^e Dające uprawnienia zawodowe.

Źródło: dane – z wyjątkiem szkół wyższych – Ministerstwa Edukacji Narodowej.

TABL. 39. INTERNATY I BURSY W LICEACH OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH I SZKOŁACH ZAWODOWYCH (bez szkół specjalnych)
Stan w dniu 31 X

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000/2001 ^a	2005/2006	2008/2009	2009/2010
LICEA OGÓLNOKSZTAŁCĄCE				
Internaty i bursy	82	22	14	13
Miejsca	10363	2666	888	1046
Korzystający	7867	2145	709	776
SZKOŁY ŚREDNIE ZAWODOWE^b				
Internaty i bursy	x	50	58	55
Miejsca	x	4737	5405	5318
Korzystający	x	3648	4124	3859

^a Stan w dniu 10 XI. ^b Łącznie ze szkołami zasadniczymi zawodowymi i liceami profilowanymi.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

TABL. 40. STUDENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG SYSTEMÓW STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Systemy studiów		
		stacjonarne ^a	niestacjonarne ^b	
OGÓŁEM				
OGÓŁEM	2000/01	126129	60993	65136
	2005/06	177381	87202	90179
	2008/09	180383	85890	94493
	2009/10	176674	86127	90547
Uniwersytety		45712	28627	17085
Wyższe szkoły techniczne		18704	12521	6183
Wyższe szkoły rolnicze		11719	7945	3774
Wyższe szkoły ekonomiczne		31538	9896	21642
Akademie medyczne		8170	5611	2559
Akademie wychowania fizycznego		5179	3483	1696
Wyższe szkoły artystyczne		2182	1354	828
Pozostałe szkoły ^c		53470	16690	36780
W tym KOBIECY				
RAZEM	2000/01	72108	33506	38602
	2005/06	102381	49639	52742
	2008/09	104685	49339	55346
	2009/10	104547	49953	54594
Uniwersytety		31533	19327	12206
Wyższe szkoły techniczne		4453	3411	1042
Wyższe szkoły rolnicze		6362	4713	1649
Wyższe szkoły ekonomiczne		18890	5337	13553
Akademie medyczne		6207	4071	2136
Akademie wychowania fizycznego		2569	1712	857
Wyższe szkoły artystyczne		1464	901	563
Pozostałe szkoły ^c		33069	10481	22588

^a Do roku akademickiego 2005/06 zwane dziennymi. ^b Do roku akademickiego 2005/06 obejmujące studia wieczorowe, zaoczne i eksternistyczne. ^c Niepaństwowe, o profilu uniwersyteckim oraz wyższe szkoły zawodowe tworzone na podstawie ustawy z dnia 26 VI 1997 r. (Dz. U. Nr 96, poz. 590).

TABL. 41. ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG SYSTEMÓW STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Systemy studiów	
		stacjonarne ^a	niestacjonarne ^b
OGÓŁEM			
OGÓŁEM 2000/01	25064	10515	14549
2005/06	35800	15756	20044
2008/09	44553	20415	24138
Uniwersytety	10594	5751	4843
Wyższe szkoły techniczne	3539	2325	1214
Wyższe szkoły rolnicze	2592	1837	755
Wyższe szkoły ekonomiczne	9572	2665	6907
Akademie medyczne	2165	1340	825
Akademie wychowania fizycznego	1297	746	551
Wyższe szkoły artystyczne	588	292	296
Pozostałe szkoły ^c	14206	5459	8747
W tym KOBIECY			
RAZEM 2000/01	15927	6126	9801
2005/06	23222	9771	13451
2008/09	28945	12697	16248
Uniwersytety	7795	4057	3738
Wyższe szkoły techniczne	876	671	205
Wyższe szkoły rolnicze	1524	1129	395
Wyższe szkoły ekonomiczne	6465	1569	4896
Akademie medyczne	1829	1078	751
Akademie wychowania fizycznego	696	382	314
Wyższe szkoły artystyczne	399	191	208
Pozostałe szkoły ^c	9361	3620	5741

^a Do roku akademickiego 2005/06 zwane dziennymi. ^b Do roku akademickiego 2005/06 obejmujące studia wieczorowe, zaoczne i eksternistyczne. ^c Niepaństwowe, o profilu uniwersyteckim oraz wyższe szkoły zawodowe tworzone na podstawie ustawy z dnia 26 VI 1997 r. (Dz. U. Nr 96, poz. 590).

TABL. 42. STUDENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH OTRZYMUJĄCY STYPENDIA (łącznie z cudzoziemcami)
Stan w dniu 30 XI

SZKOŁY	2005/06	2008/09	2009/10	
			ogółem	w tym stypendia socjalne
OGÓŁEM	49829	39882	36497	4733
Uniwersytety	15606	10582	8385	1242
Wyższe szkoły techniczne	4577	4218	4242	9
Wyższe szkoły rolnicze	3660	2839	3040	–
Wyższe szkoły ekonomiczne	9488	6566	5863	489
Akademie medyczne	1839	1714	1384	6
Akademie wychowania fizycznego	1167	1174	1139	3
Wyższe szkoły artystyczne	892	722	684	20
Pozostałe szkoły ^a	12600	12067	11760	2964

^a Niepaństwowe, o profilu uniwersyteckim oraz wyższe szkoły zawodowe tworzone na podstawie ustawy z dnia 26 VI 1997 r. (Dz. U. Nr 96, poz. 590).

TABL. 43. **DOMY I STOŁÓWKI STUDENCKIE**

Stan w dniu 30 XI

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000/2001	2005/2006	2008/2009	2009/2010
DOMY STUDENCKIE^a				
Domy	36	44	42	45
Miejsca	11741	12566	12055	11659
Studenci korzystający	11694	11342	8813	9160
w % ogółu studentów studiów stacjonarnych	19,2	13,0	10,3	10,6
STOŁÓWKI STUDENCKIE				
Stołówki	10	11	7	9
Miejsca konsumenckie	1820	1444	956	1108

^a Dla studentów studiów stacjonarnych; w roku akademickim 2000/2001 – studiów dziennych.TABL. 44. **WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE**

Stan w dniu 30 IX

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
Placówki	1617	1566	1587	1675
Przedszkola ^a	912	800	861	958
Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	705	766	726	717
Dzieci^b	85818	86009	95576	102563
W przedszkolach ^a	70906	69678	79427	84981
W oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych	14912	16331	16149	17582
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego^a na 100 dzieci w wieku 3–6 lat	53,3	61,0	69,1	72,4

^a Od 2008 r. łącznie z zespołami wychowania przedszkolnego i punktami przedszkolnymi. ^b W podziale według wieku nie uwzględniono dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego przy zakładach opieki zdrowotnej.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

TABL. 45. **BIBLIOTEKI PUBLICZNE**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
Placówki biblioteczne ^a	1144	1015	942	910
biblioteki i filie	761	736	720	718
punkty biblioteczne	383	279	222	192
Księgozbiór ^a w woluminach:				
w tysiącach	11857,1	11921,0	12050,0	11970,5
na 1000 ludności	3544	3535	3547	3512
Czytelnicy ^b zarejestrowani w ciągu roku:				
w tysiącach	630,1	619,6	553,9	556,0
na 1000 ludności	189	184	163	163
Wypożyczenia ^{bc} księgozbioru w woluminach:				
w tysiącach	13170,2	13002,1	11575,6	11331,1
na 1000 ludności	3941	3860	3413	3330
na 100 czytelników	2090	2099	2090	2038
Liczba ludności ^a na 1 placówkę biblioteczną . . .	2924	3323	3607	3745

^a Stan w dniu 31 XII. ^b Łącznie z punktami bibliotecznymi. ^c Bez wypożyczeń międzybibliotecznych.

TABL. 46. MUZEA

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
Muzea ^a	74	79	85	86
Ekspozycje ^a w tys.	561,0	705,1	650,9	642,8
Wystawy zorganizowane przez muzea ^b	367	454	401	472
Zwiedzający:				
w tysiącach	1153,4	1091,6	1155,7	1108,6
w tym młodzież szkolna ^c	499,6	464,6	456,6	374,7
na 1000 ludności	345	324	341	326

^a Stan w dniu 31 XII. ^b W kraju. ^c Zwiedzająca muzea w zorganizowanych grupach.

TABL. 47. TEATRY I INSTYTUCJE MUZYCZNE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
Miejsca ^a na widowni w stałej sali:				
ogółem	4253	4110	4273	4450
na 1000 ludności	1,3	1,2	1,3	1,3
Przedstawienia i koncerty ^b	3362	3090	3384	3771
Widzowie i słuchacze ^b :				
w tysiącach	704,5	567,0	727,7	731,6
na 1000 ludności	211	168	215	215
na 1 przedstawienie (koncert)	210	184	215	194

^a Stan w dniu 31 XII. ^b Na terenie województwa, wykonane przez instytucje artystyczne i rozrywkowe własne, jak również występy gościnne teatrów, instytucji muzycznych i rozrywkowych z innych województw.

TABL. 48. KINA

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
Kina stałe ^a	56	46	42	41
Miejsca na widowni ^a	17491	23178	23888	25025
na 1000 ludności	5,2	6,9	7,0	7,3
Seanse	44013	73378	141053	113697
Widzowie:				
w tysiącach	1908,3	2387,2	3312,7	3410,8
na 1000 ludności	571	709	977	1002

^a Stan w dniu 31 XII.

TABL. 49. KLUBY SPORTOWE^a

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2004	2006	2008
Kluby	330	340	445	540
Sekcje	557	607	827	858
Członkowie	36415	37893	40522	42382
Ćwiczący	27700	29992	37421	37996
kobiety	4734	4998	5964	6495
w wieku do 18 lat	18317	18630	22341	22966

^a Bez klubów uczniowskich i kościelnych.

TABL. 50. PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH

RODZAJE PRZESTĘPSTW	Ogółem							
	2000	2005	2008	2009	2000	2005	2008	2009
	w liczbach bezwzględnych				wskaźnik wykrywalności sprawców w %			
OGÓŁEM	102395	115673	91237	97703	47,1	65,9	71,7	73,3
Przestępstwa o charakterze kryminalnym	89482	80653	61851	66610	40,1	51,9	59,5	62,0
w tym:								
Zabójstwo	53	49	39	47	83,0	95,9	87,2	91,5
Uszczerbek na zdrowiu	1263	1203	1179	1300	88,8	91,0	89,7	91,3
Udział w bójce lub pobiciu ..	786	836	948	894	80,0	87,9	89,2	89,3
Zgwałcenie	155	137	90	119	80,0	91,2	81,1	81,7
Rozbój, kradzież rozbójnicza, wymuszenie rozbójnicze	2826	2399	1753	1949	51,0	65,4	82,1	82,4
Kradzieże	51348	40303	25044	26170	.	24,2	30,9	32,4
kradzież mienia	24829	24050	16733	17387	17,7	23,6	29,6	31,6
kradzież z włamaniem ..	26519	16253	8311	8783	22,1	25,0	33,5	33,9
Przestępstwa o charakterze gospodarczym	9165	14730	10992	12425	97,4	97,2	95,9	95,6
Przestępstwa drogowe^a ...	1807	16743	15090	15134	94,2	99,7	99,4	99,6
Inne	1941	3547	3304	3534	.	96,1	95,7	96,1
W tym pożar i podpalenie ...	123	66	58	40	21,1	53,0	65,5	57,5

^a Od stycznia 2001 roku prowadzenie pojazdów mechanicznych w stanie nietrzeźwości jest przestępstwem drogowym (art. 178a kk).
 Ź r ó ł o: dane Komendy Wojewódzkiej Policji w Poznaniu.

TABL. 50. PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH (dok.)

RODZAJE PRZESTĘPSTW	Popełnione przez nieletnich							
	2000	2005	2008	2009	2000	2005	2008	2009
	w liczbach bezwzględnych				ogółem = 100			
OGÓŁEM.....	4283	7211	10544	12440	4,3	6,2	11,6	12,7
Przestępstwa o charakterze kryminalnym	4058	6962	10151	12170	4,6	8,6	16,4	18,3
w tym:								
Zabójstwo	1	–	1	2	1,9	–	2,6	4,3
Uszczerbek na zdrowiu	319	357	354	515	25,2	29,7	30,0	39,6
Udział w bójce lub pobiciu ..	122	217	308	291	15,5	26,0	32,5	32,6
Zgwałcenie	4	28	9	11	2,6	20,4	10,0	9,2
Rozbój, kradzież rozbójnicza, wymuszenie rozbójnicze	571	740	975	1076	20,2	30,8	55,6	55,2
Kradzieże	1987	1720	1642	1574	3,9	4,3	6,6	6,0
kradzież mienia	856	990	839	931	3,5	4,1	5,0	5,4
kradzież z włamaniem ..	1131	730	803	643	4,5	4,5	9,7	7,3
Przestępstwa o charakterze gospodarczym	126	55	147	43	1,4	0,4	1,3	0,3
Przestępstwa drogowe^a ...	29	97	152	131	1,6	0,6	1,0	0,9
Inne	70	97	94	96	3,6	2,3	2,8	2,7
W tym pożar i podpalenie ...	6	3	4	3	4,9	4,5	6,9	7,5

^a Od stycznia 2001 roku prowadzenie pojazdów mechanicznych w stanie nietrzeźwości jest przestępstwem drogowym (art. 178a kk).
 Ź r ó ł o: dane Komendy Wojewódzkiej Policji w Poznaniu.

TABL. 51. WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG DZIAŁÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE		Razem	Gminy ^a	Powiaty	Miasta na prawach powiatu	Woje- wództwo
W TYSIĄCACH ZŁOTYCH						
OGÓŁEM	2005	8924565,9	4591585,6	1396034,1	2353391,9	583554,3
	2008	12334630,3	6323439,7	1750616,4	3297835,0	962739,2
	2009	14440877,0	6892012,6	1944122,4	3722265,8	1882476,2
w tym:						
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	2005	490476,6	343816,6	194,1	145155,1	1310,8
	2008	617577,7	412063,0	1143,3	198274,6	6096,8
	2009	664209,7	451616,7	1495,3	206228,3	4869,4
Gospodarka mieszkaniowa	2005	197782,2	83974,9	19492,8	91811,8	2502,7
	2008	292997,7	159807,4	18023,1	110501,4	4665,8
	2009	524898,5	175170,7	12356,5	79036,8	258334,5
Oświata i wychowanie	2005	3229892,1	1845892,3	535187,3	808246,5	40566,0
	2008	3914411,8	2299049,4	617282,2	955302,0	42778,2
	2009	4234861,2	2505812,6	663157,8	1023457,9	42432,9
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	2005	283793,3	134976,4	7440,9	60084,8	81291,2
	2008	414012,5	204397,4	10472,4	96777,5	102365,2
	2009	446703,9	235816,0	10595,7	93783,3	106508,9
Ochrona zdrowia	2005	172648,2	37484,7	50305,7	28868,6	55989,2
	2008	261452,9	43007,3	61663,7	66580,4	90201,5
	2009	302995,3	47311,2	90395,8	82486,5	82801,8
Pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	2005	1372095,0	782703,5	244505,7	306138,9	38746,9
	2008	1941134,7	1130027,0	351370,4	393113,6	66623,7
	2009	2002541,0	1103277,4	348850,6	412277,1	138135,9
Kultura fizyczna i sport	2005	170740,6	102887,3	2988,7	54824,2	10040,4
	2008	416632,2	260132,0	9756,9	117585,5	29157,8
	2009	798327,9	347955,7	17279,8	390748,6	42343,8
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	2005	174916,9	43417,0	70128,1	60735,3	636,5
	2008	259537,0	67266,0	102329,2	88071,8	1870,0
	2009	294926,9	80234,2	110451,8	103187,7	1053,2

^a Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

TABL. 51. WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG DZIAŁÓW (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Razem	Gminy ^a	Powiaty	Miasta na prawach powiatu	Woje- wództwo	
W ODSETKACH						
OGÓŁEM	2005	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
	2008	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
	2009	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
w tym:						
Gospodarka komunalna i ochrona	2005	5,5	7,5	0,0	6,2	0,2
środowiska	2008	5,0	6,5	0,1	6,0	0,6
	2009	4,6	6,6	0,1	5,5	0,3
Gospodarka mieszkaniowa	2005	2,2	1,8	1,4	3,9	0,4
	2008	2,4	2,5	1,0	3,4	0,5
	2009	3,6	2,5	0,6	2,1	13,7
Oświata i wychowanie	2005	36,2	40,2	38,3	34,3	7,0
	2008	31,7	36,4	35,3	29,0	4,4
	2009	29,3	36,4	34,1	27,5	2,3
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	2005	3,2	2,9	0,5	2,6	13,9
	2008	3,4	3,2	0,6	2,9	10,6
	2009	3,1	3,4	0,5	2,5	5,7
Ochrona zdrowia	2005	1,9	0,8	3,6	1,2	9,6
	2008	2,1	0,7	3,5	2,0	9,4
	2009	2,1	0,7	4,6	2,2	4,4
Pomoc społeczna i pozostałe zadania	2005	15,4	17,0	17,5	13,0	6,7
w zakresie polityki społecznej	2008	15,7	17,9	20,1	11,9	6,9
	2009	13,9	16,0	17,9	11,1	7,3
Kultura fizyczna i sport	2005	1,9	2,2	0,2	2,3	1,7
	2008	3,4	4,1	0,6	3,6	3,0
	2009	5,5	5,0	0,9	10,5	2,2
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona	2005	2,0	0,9	5,0	2,6	0,1
przeciwpożarowa	2008	2,1	1,1	5,8	2,7	0,2
	2009	2,0	1,2	5,7	2,8	0,1

^a Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

TABL. 52. **PRODUKT KRAJOWY BRUTTO (ceny bieżące)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008		
	w mln zł				Polska=100 ^a	2007=100
OGÓLEM	92813	98806	109131	118471	9,3	108,6
W tym wartość dodana brutto	81772	86795	95470	103706	9,3	108,6
w tym sektor:						
przedsiębiorstw	38341	41572	46215	51364	9,6	111,1
instytucji rządowych i samorządowych	11101	11541	12421	13575	8,4	109,3
gospodarstw domowych	29028	30133	32361	33949	9,8	104,9
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo; rybactwo	6371	6152	6190	5316	12,9	85,9
Przemysł	21598	23668	25896	27955	10,5	108,0
w tym przetwórstwo przemysłowe	19281	21438	23239	25014	11,6	107,6
Budownictwo	5052	5809	6751	8382	10,7	124,2
Handel i naprawy ^A ; hotele i restauracje; transport, gospodarka magazynowa i łączność	22513	23401	25737	27771	9,2	107,9
Pośrednictwo finansowe; obsługa nieruchomości i firm ^A	12368	13197	14978	16690	7,6	111,4
Pozostała działalność usługowa	13871	14568	15918	17592	8,4	110,5
NA 1 MIESZKAŃCA^b ...	27553	29279	32266	34934	104,4	108,3

^a Relacja do średniej krajowej. ^b W złotych.

U w a g a. Dane z rachunków regionalnych prezentowane są w układzie PKD 2004.

TABL. 53. **PODSTAWOWE ELEMENTY RACHUNKU PRODUKCJI I RACHUNKU TWORZENIA DOCHODÓW (ceny bieżące)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008		
	w mln zł				Polska=100 ^a	2007=100
Produkcja globalna	191092	207741	232710	251346	9,4	108,0
Zużycie pośrednie	109319	120946	137239	147640	9,5	107,6
Wartość dodana brutto	81772	86795	95470	103706	9,3	108,6
w tym koszty związane z zatrudnieniem	31048	33323	37299	42606	9,0	114,2
Nadwyżka operacyjna brutto	50158	52678	57659	60657	9,6	105,2

^a Relacja do średniej krajowej.

TABL. 54. NOMINALNE DOCHODY^a W SEKTORZE GOSPODARSTW DOMOWYCH (ceny bieżące)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008		
				w liczbach bezwzględnych	Polska=100 ^b	2007=100
Dochody pierwotne brutto:						
w milionach złotych	62194	65567	71739	77475	9,3	108,0
na 1 mieszkańca w zł	18463	19429	21211	22845	104,5	107,7
Dochody do dyspozycji brutto:						
w milionach złotych	60813	63984	68029	73801	9,2	108,5
na 1 mieszkańca w zł	18053	18960	20114	21762	103,3	108,2

^a Dane za lata 2005–2007 zostały zmienione w stosunku do publikowanych wcześniej. ^b Relacja do średniej krajowej.

TABL. 55. PRODUKT KRAJOWY BRUTTO WEDŁUG PODREGIONÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem				Na 1 mieszkańca			
	w mln zł	Polska= =100 ^a	woje- wódz- two= =100 ^b	rok poprze- dni=100	w zł	Polska= =100 ^a	woje- wódz- two= =100 ^b	rok poprze- dni=100
Kaliski 2007	15736	1,3	14,4	108,8	23599	76,4	73,1	108,7
2008	17336	1,4	14,6	110,2	25975	77,6	74,4	110,1
Koniński 2007	15134	1,3	13,9	109,8	23288	75,4	72,2	109,8
2008	16392	1,3	13,8	108,3	25189	75,3	72,1	108,2
Leszczyński 2007	13855	1,2	12,7	109,6	25635	83,0	79,4	109,3
2008	15189	1,2	12,8	109,6	28019	83,7	80,2	109,3
Piłski 2007	10002	0,8	9,2	112,2	24598	79,7	76,2	112,2
2008	10615	0,8	9,0	106,1	26044	77,8	74,6	105,9
Poznański 2007	19195	1,6	17,6	111,4	34624	112,2	107,3	109,8
2008	21430	1,7	18,1	111,6	37998	113,6	108,8	109,7
Miasto Poznań 2007	35208	3,0	32,3	110,8	62422	202,2	193,5	111,3
2008	37509	2,9	31,7	106,5	67045	200,4	191,9	107,4

^a Relacja do średniej krajowej. ^b Relacja do średniej wojewódzkiej.

TABL. 56. WYBRANE DANE O PODREGIONACH I POWIATACH W 2009 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ludność ^a				Urodzenia żywe	Zgony	Przyrost naturalny
	ogółem	w wieku			na 1000 ludności		
		przedprodukcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym			
		w %					
WOJEWÓDZTWO	3408281	20,0	65,0	15,0	12,03	9,32	2,71
<i>Podregiony</i>							
Kaliski	669061	20,3	64,2	15,5	11,43	9,81	1,62
Powiaty:							
jarociński	70821	20,6	64,5	14,9	12,20	9,50	2,70
kaliski	81166	21,2	63,1	15,7	11,67	10,41	1,26
kępiński	55903	21,2	64,5	14,3	11,29	9,31	1,98
krotoszyński	77440	21,4	64,0	14,6	12,81	9,77	3,04
ostrowski	159332	20,0	64,8	15,2	11,49	8,93	2,56
ostrzeszowski	54973	21,5	63,9	14,6	11,95	9,98	1,97
pleszewski	62407	21,3	64,3	14,3	11,24	9,48	1,76
Miasto na prawach powiatu							
Kalisz	107019	17,4	63,9	18,7	9,54	11,25	-1,71
Koniński	652537	20,8	64,2	15,0	11,82	9,32	2,50
Powiaty:							
gnieźniński	141719	20,6	65,3	14,1	12,04	8,62	3,43
kolski	88274	20,6	63,2	16,2	11,74	10,82	0,92
koniński	125965	22,8	63,3	13,9	11,72	9,29	2,43
słupecki	58516	20,7	64,1	15,1	11,50	9,75	1,75
turecki	83691	21,3	63,3	15,4	12,40	10,05	2,34
wrzesiński	74856	20,7	65,0	14,3	13,08	9,03	4,04
Miasto na prawach powiatu							
Konin	79516	17,7	65,4	16,9	10,13	8,15	1,99
Leszczyński	545008	21,3	64,7	14,0	12,55	9,23	3,32
Powiaty:							
gostyński	76052	21,1	64,3	14,6	12,62	9,06	3,57
grodziski	49903	22,9	64,7	12,4	13,27	9,29	3,98
kościański	78205	20,4	65,1	14,5	11,44	9,62	1,83
leszczyński	51722	22,7	64,6	12,8	13,03	8,70	4,33
międzychodzki	36646	21,4	65,1	13,5	12,76	9,92	2,84
nowotomyski	72725	21,7	64,8	13,5	13,54	8,88	4,67
rawicki	59826	21,5	64,1	14,5	11,83	10,22	1,60
wolsztyński	55591	22,4	64,0	13,5	12,29	8,60	3,69
Miasto na prawach powiatu							
Leszno	64338	18,9	65,6	15,5	12,52	8,92	3,59
Piłski	409179	21,4	64,8	13,8	12,47	9,25	3,22
Powiaty:							
chodzieski	47389	21,1	64,7	14,2	12,07	10,07	2,00
czarnkowsko-trzcianecki	86939	21,7	64,2	14,1	12,91	9,55	3,36
piłski	137562	20,7	65,4	13,9	11,67	9,05	2,61
wągrowiecki	68552	22,0	64,5	13,6	13,99	8,93	5,06
złotowski	68737	21,8	64,9	13,3	12,30	9,05	3,24
Poznański	578275	21,3	66,0	12,7	12,84	8,12	4,72
Powiaty:							
obornicki	57042	21,8	65,6	12,6	13,20	8,85	4,35
poznański	319258	21,4	66,5	12,1	13,09	7,15	5,94
szamotulski	87260	20,7	65,3	14,0	12,02	9,62	2,40
średzki	55408	20,8	65,4	13,8	12,37	9,62	2,75
śremski	59307	21,3	65,5	13,2	12,78	8,96	3,83
Miasto Poznań	554221	15,2	66,1	18,7	11,30	10,09	1,21

^a Stan w dniu 31 XII.

TABL. 56. WYBRANE DANE O PODREGIONACH I POWIATACH W 2009 R. (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Bezrobotni zarejestrowani ^a				Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a w %	Łóżka w szpitalach ogólnych ^{ab} na 10 tys. ludności	Miejsca noclegowe w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania ^c na 10 tys. ludności
	ogółem	z liczby ogółem w %					
		kobiety	długotrwale bezrobotni ^d	w wieku poniżej 25 lat			
WOJEWÓDZTWO	133563	54,7	32,2	26,3	9,2	46,7	113,0
<i>Podregiony</i>							
Kaliski	28627	55,8	31,2	26,7	10,5	39,4	68,3
Powiaty:							
jarociński	3732	55,3	33,5	32,5	14,2	27,0	84,8
kaliski	2536	53,0	28,7	32,6	8,4	17,7	30,0
kepiński	1192	57,6	18,7	31,7	4,5	45,4	38,6
krotoszyński	3679	59,1	39,2	26,0	11,7	34,6	30,5
ostrowski	8167	53,7	28,9	26,0	13,0	31,8	45,6
ostrzeszowski	2215	62,6	23,9	26,2	9,9	22,6	140,6
pleszewski	3130	58,5	38,1	28,8	12,7	45,2	156,0
Miasto na prawach powiatu							
Kalisz	3976	52,5	29,9	16,6	8,4	81,2	75,1
Koniński	35302	54,4	41,3	26,9	13,8	32,1	128,9
Powiaty:							
gnieźniński	5999	56,1	37,3	25,5	11,7	25,5	200,9
kolski	5436	54,6	49,9	26,8	15,5	26,5	29,3
koniński	7214	53,8	42,0	28,6	15,9	–	298,8
słupecki	3823	54,1	46,6	29,4	16,3	42,6	129,9
turecki	4175	55,8	33,9	28,9	12,2	24,3	24,5
wrzesiński	4301	55,4	38,5	28,7	14,8	28,1	29,2
Miasto na prawach powiatu							
Konin	4354	51,0	40,1	20,6	11,9	105,0	45,5
Leszczyński	20714	55,1	26,9	30,0	9,2	35,8	164,7
Powiaty:							
gostyński	3930	53,8	37,5	29,8	12,6	38,1	37,1
grodziski	1796	50,6	20,4	33,3	9,0	25,4	34,1
kościański	2584	57,9	23,2	29,0	9,5	34,3	73,7
leszczyński	1728	59,8	24,8	31,0	8,9	15,5	647,5
międzychodzki	1285	55,3	19,8	32,6	9,8	43,7	488,4
nowotomyski	1969	54,8	15,7	34,3	6,8	22,6	89,4
rawicki	3172	53,7	32,6	29,4	12,1	25,9	25,1
wolsztyński	1694	56,8	22,5	32,1	6,8	32,2	313,7
Miasto na prawach powiatu							
Leszno	2556	55,5	27,9	22,9	7,8	82,1	43,0
Piłski	22833	55,3	35,9	25,9	15,1	48,6	75,9
Powiaty:							
chodzieski	2853	59,1	37,6	27,2	15,5	78,3	94,5
czarnkowsko-trzcianecki	5253	53,9	38,2	25,1	15,6	36,0	54,9
piłski	5974	52,0	28,9	24,4	10,6	55,8	89,4
wągrowiecki	4168	61,1	38,8	30,9	17,0	33,1	83,6
złotowski	4585	53,6	38,8	23,4	19,8	45,0	54,7
Poznański	15909	54,7	24,0	26,6	6,6	25,0	94,3
Powiaty:							
obornicki	2034	60,1	20,9	28,9	9,9	65,0	56,0
poznański	4846	54,2	12,0	22,5	3,5	9,3	119,5
szamotulski	3803	54,0	32,2	25,3	11,1	23,3	52,6
średzki	3130	54,5	37,5	30,3	13,4	27,3	50,3
śremski	2096	52,1	19,8	30,7	9,0	71,3	98,7
Miasto Poznań	10178	50,2	18,9	15,8	3,2	104,8	144,0

^a Stan w dniu 31 XII. ^b Łącznie z łózkami i inkubatorami dla noworodków. ^c Stan w dniu 31 VII. ^d Patrz uwagi metodyczne, ust. 11 s. 12–13.

TABL. 56. WYBRANE DANE O PODREGIONACH I POWIATACH W 2009 R. (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Zasoby mieszkaniowe ^a		Mieszkania oddane do użytkowania		Biblioteki publiczne		Kina stałe	
	na 1000 ludności	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	na 1000 ludności	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	księgozbiór ^a	czytelnicy	miejsca na widowni ^a	widzowie
WOJEWÓDZTWO	320,0	77,9	4,2	108,3	3512,2	163,4	7,3	1002,2
<i>Podregiony</i>								
Kaliski	299,2	83,5	3,0	108,5	3535,6	157,4	3,2	385,4
Powiaty:								
jaroński	282,9	83,3	2,5	106,6	3202,2	159,8	2,8	424,2
kaliski	263,8	96,7	2,2	136,8	4313,9	139,2	–	–
kepkiński	282,3	89,7	2,4	134,4	3401,2	119,7	–	50,0
krotoszyński	283,3	88,5	2,0	131,7	3902,4	173,0	4,6	231,9
ostrowski	296,4	86,1	3,1	114,1	3228,5	191,0	2,5	310,6
ostrzeszowski	284,3	94,3	2,2	131,4	3396,9	111,5	5,4	175,9
pleszewski	273,3	90,0	2,9	123,3	4444,4	211,5	2,5	133,9
Miasto na prawach powiatu								
Kalisz	384,2	61,8	5,5	74,7	2969,3	119,9	7,1	1304,3
Koniński	308,2	76,7	2,9	124,1	3316,2	138,1	4,8	447,6
Powiaty:								
gnieźnieński	311,4	69,9	3,3	121,7	2891,3	146,8	2,4	731,9
kolski	324,0	76,2	1,8	136,5	3421,4	128,2	3,4	42,7
koniński	270,7	91,6	3,8	140,3	3918,4	136,4	1,3	5,9
słupecki	296,3	82,0	2,9	119,4	3611,8	124,1	6,1	304,8
turecki	302,4	79,4	2,2	144,2	2647,0	108,1	3,6	156,1
wrzesiński	307,4	77,7	3,3	94,2	3663,7	124,7	2,8	124,7
Miasto na prawach powiatu								
Konin	359,7	63,1	2,2	100,9	3162,5	190,3	17,9	1804,0
Leszczyński	287,8	84,9	2,5	125,1	4226,8	183,5	1,1	36,4
Powiaty:								
gostyński	265,6	88,7	1,2	161,6	4957,4	166,8	5,9	240,5
grodziski	267,3	90,6	2,9	105,6	3979,6	161,3	–	–
kościański	286,3	82,7	1,5	136,0	4271,8	160,4	–	–
leszczyński	253,2	101,8	3,6	149,8	4555,5	127,0	–	–
międzychodzki	310,2	77,5	3,6	117,3	4252,0	162,3	–	–
nowotomyski	294,4	83,6	3,4	101,3	4283,9	193,4	1,9	21,0
rawicki	293,7	83,6	1,6	118,2	4905,5	212,6	–	–
wolsztyński	270,4	91,9	3,5	120,4	3214,2	160,7	–	–
Miasto na prawach powiatu								
Leszno	348,6	71,5	2,3	138,9	3400,5	287,4	–	–
Piński	302,0	75,0	1,8	137,2	4034,2	173,6	5,1	641,6
Powiaty:								
chodzieski	306,9	77,7	1,7	139,6	4666,0	203,0	3,8	41,8
czarnkowsko-trzcianecki	296,0	77,9	1,9	137,8	4482,2	175,0	4,3	10,4
piński	310,8	70,7	1,7	144,8	3801,9	157,3	8,1	1693,8
wągrowiecki	292,6	78,1	2,0	116,8	3256,4	167,8	3,5	380,0
złotowski	298,0	75,4	1,7	143,1	4272,8	190,1	2,4	6,8
Poznański	301,0	87,2	8,3	121,2	3432,5	170,7	1,1	50,7
Powiaty:								
obornicki	298,3	77,7	5,4	90,0	2751,7	185,2	–	–
pozański	308,2	94,1	12,6	123,7	3197,6	165,9	0,7	17,4
szamotulski	292,5	80,8	2,0	129,0	4136,3	162,8	2,1	51,3
średzki	289,5	79,4	3,0	110,0	4630,6	208,0	2,5	185,8
śremski	288,5	73,8	2,3	121,9	3197,1	159,1	2,0	150,3
Miasto Poznań	423,7	64,3	6,4	69,8	2709,7	165,4	29,7	4586,3

^a Stan w dniu 31 XII.

TABL. 56. WYBRANE DANE O PODREGIONACH I POWIATACH W 2009 R. (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Uczniowie szkół				Przestępstwa stwierdzone w zakończonych postępowaniach przygotowawczych	
	podstawowych ^{ab}	gimnazjów ^{ab}	ponadgimnazjalnych ^{abc}	policealnych ^a	ogółem	w tym o charakterze kryminalnym
WOJEWÓDZTWO	212632	123703	141638	24601	97703	66610
<i>Podregiony</i>						
Kaliski	42896	25327	30972	4079	16489	9120
Powiaty:						
jarociński	4652	2792	3184	234	1092	687
kaliski	5283	3099	1109	93	6329 ^d	3617 ^d
kępiński	3765	2114	2541	–	1716	611
krotoszyński	5264	3096	3778	487	1292	689
ostrowski	9773	5966	7453	757	3840	2360
ostrzeszowski	3832	2187	2656	77	1192	623
pleszewski	4171	2549	2600	169	1028	533
Miasto na prawach powiatu						
Kalisz	6156	3524	7651	2262	x	x
Koniński	42673	25755	28621	3510	16766	10375
Powiaty:						
gnieźniński	9086	5437	6156	1152	3825	2829
kolski	5805	3477	3919	283	2321	1209
koniński	8899	5382	1391	211	5859 ^d	3486 ^d
ślupcecki	3861	2422	2366	101	1321	653
turecki	5495	3366	3884	189	1940	1227
wrzesiński	4975	2659	3350	218	1500	971
Miasto na prawach powiatu						
Konin	4552	3012	7555	1356	x	x
Leszczyński	36424	21202	24048	3072	11748	6535
Powiaty:						
gostyński	4966	2950	3325	163	1271	579
grodziski	3554	2083	1877	181	691	380
kościański	5059	3003	2650	402	1689	949
leszczyński	3555	1933	251	5	3581 ^d	1878 ^d
międzychodzki	2428	1474	1328	106	860	550
nowotomyski	5023	2869	3061	335	1685	1082
rawicki	3921	2297	2579	416	905	551
wolsztyński	4008	2306	2834	82	1066	566
Miasto na prawach powiatu						
Leszno	3910	2287	6143	1382	x	x
Piłski	26917	16362	17792	2690	11468	7383
Powiaty:						
chodzieski	3200	1807	1856	51	1344	857
czarnkowsko-trzcianecki	5826	3679	3932	620	1541	918
piłski	8594	5362	6829	1537	4885	3532
wągrowiecki	4709	2778	2679	318	1896	970
złotowski	4588	2736	2496	164	1802	1106
Poznański	36811	20111	13710	825	13395	9492
Powiaty:						
obornicki	3908	2104	2147	81	1335	850
poznański	19660	10368	3490	266	7023	5249
szamotulski	5695	3184	3224	157	2907	1996
średzki	3533	2108	2193	132	1038	671
śremski	4015	2347	2656	189	1092	726
Miasto Poznań	26911	14946	26495	10425	27837	23705

^a Stan na początku roku szkolnego. ^b Bez szkół dla dorosłych. ^c Łącznie ze szkołami ponadpodstawowymi. ^d Łącznie z miastem na prawach powiatu.

TABL. 56. WYBRANE DANE O PODREGIONACH I POWIATACH W 2009 R. (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto ^a	Dochody	Wydatki	Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w miastach	Zużycie gazu z sieci ^b w gospodarstwach domowych
		budżetów powiatów i miast na prawach powiatu		na 1 mieszkańca	
		w zł		w kW·h	w m ³
WOJEWÓDZTWO	2976,28	1526,39	1665,03	755,0	131,9
<i>Podregiony</i>					
Kaliski	2490,05	x	x	691,3	72,0
Powiaty:					
jarociński	2283,04	769,48	736,97	654,0	113,8
kaliski	2494,19	389,04	370,75	769,6	23,8
kępiński	2020,27	673,83	702,12	709,9	42,5
krotoszyński	2368,56	902,69	928,57	663,5	77,5
ostrowski	2616,26	701,70	733,91	691,4	70,1
ostrzeszowski	2576,64	954,09	976,38	716,6	55,3
pleszewski	2377,36	947,87	941,40	679,2	60,0
Miasto na prawach powiatu					
Kalisz	2777,37	3469,36	4037,02	707,1	110,8
Koniński	2785,25	x	x	704,7	56,1
Powiaty:					
gnieźnieński	2605,75	762,46	804,99	689,5	147,1
kolski	2995,08	746,46	772,43	692,3	16,3
koniński	2940,77	536,54	508,23	751,0	10,0
słupecki	2532,49	1038,79	1012,95	690,9	–
turecki	2668,35	815,09	837,69	713,2	33,3
wrzesiński	2543,08	722,41	799,71	787,8	85,4
Miasto na prawach powiatu					
Konin	3073,39	3951,61	3957,31	675,4	49,4
Leszczyński	2582,70	x	x	722,4	151,6
Powiaty:					
gostyński	2733,37	833,25	900,91	708,2	178,3
grodziski	2402,82	604,07	598,20	746,3	183,0
kościański	2630,27	681,71	722,14	754,4	156,6
leszczyński	2853,97	559,53	532,04	874,5	50,1
międzychodzki	2592,09	1002,52	972,69	709,0	54,3
nowotomyski	2742,29	617,60	710,42	745,5	151,0
rawicki	2287,60	800,61	897,84	688,5	121,2
wolsztyński	2394,07	853,77	895,60	862,2	180,8
Miasto na prawach powiatu					
Leszno	2593,63	3837,46	4136,21	670,5	229,6
Piński	2749,86	x	x	680,6	79,7
Powiaty:					
chodzieski	2641,06	810,96	844,65	694,4	144,9
czarnkowsko-trzcianecki	2743,37	890,74	900,68	701,0	46,3
piński	2873,28	853,48	892,99	667,7	107,7
wągrowiecki	2540,06	799,43	850,21	688,7	49,4
złotowski	2610,42	739,09	784,17	672,0	51,0
Poznański	2878,72	x	x	787,8	234,3
Powiaty:					
obornicki	2678,83	701,01	761,58	686,1	91,2
pozański	2909,66	540,65	521,56	853,9	325,5
szamotulski	2880,98	683,98	701,61	845,3	101,2
średzki	2934,94	706,28	721,23	707,8	174,4
śremski	2633,30	837,37	879,48	607,4	137,9
Miasto Poznań	3668,55	4266,89	4874,34	849,3	206,3

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 oraz zatrudnionych za granicą, bez fundacji, stowarzyszeń i innych organizacji. ^b W jednostkach naturalnych, według których następuje rozliczenie z odbiorcami.

TABL. 57. WYBRANE WSKAŹNIKI W PRZEKROJU MIASTO-WIEŚ

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000		2005		2008		2009	
	miasta	wieś	miasta	wieś	miasta	wieś	miasta	wieś
Ludność ^a w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	58,3	72,2	50,8	60,3	51,5	57,2	52,1	56,3
Urodzenia żywe na 1000 ludności	9,5	11,9	9,9	11,2	11,3	13,1	11,7	12,5
Zgony na 1000 ludności	9,5	9,5	9,0	9,0	9,3	9,0	9,48	9,10
Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych	7,1	8,7	5,9	5,8	5,8	5,3	4,74	6,15
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-0,0	2,4	1,0	2,2	1,9	4,1	2,17	3,40
Przeciętne dalsze trwanie życia ^b :								
mężczyźni	69,96	69,31	71,93	70,54	72,28	71,16	72,51	71,29
kobiety	77,51	77,56	79,27	79,09	80,01	79,70	80,15	79,63
Współczynnik dzietności ogólnej	1,264	1,571	1,220	1,446	1,362	1,645	1,415	1,557
Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych na 1 odbiorcę w kW·h	1989,8	2272,9	1974,0	2527,0	2006,6	2679,6	2012,1	2705,6
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca w m ³	39,9	33,2	36,0	33,1	36,5	35,3	36,3	34,0
Zasoby mieszkaniowe ^c na 1000 ludności:								
mieszkania	317,1	247,6	345,8	260,0	358,4	263,6	362,8	265,2
izby	1135,0	973,3	1288,0	1123,1	1335,7	1147,2	1352,1	1157,6
powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ²	19,4	19,1	23,5	23,8	24,7	24,5	25,0	24,8
Mieszkania oddane do użytkowania:								
na 1000 ludności: mieszkania	2,8	1,2	3,8	3,1	4,6	5,1	4,2	4,2
izby	9,9	6,0	15,4	17,0	18,0	26,2	15,9	21,9
powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²	219,9	140,3	379,5	426,5	448,0	656,9	371,0	561,4
na 1000 zawartych małżeństw	507	204	697	541	647	683	616	595
przeciętna powierzchnia użytkowa w m ² :								
1 mieszkania	77,2	112,6	98,8	136,3	97,5	128,5	87,7	135,1
1 izby	22,3	23,4	24,7	25,1	24,9	25,1	23,4	25,6
przeciętna liczba izb w mieszkaniu	3,5	4,8	4,0	5,4	3,9	5,1	3,7	5,3
Placówki pocztowe ^{ad} na 10 tys. ludności	1,8	2,9	2,1	3,1	2,2	2,9	2,1	2,9
Abonenci telefoniczni ^a (standardowe łącza główne) na 1000 ludności	320,2	175,2	365,5	104,1	286,9	84,3	261,3	78,9
Praktyki lekarskie ^a	265	60	440	131	517	183	570	191
Liczba ludności na 1 aptekę ^a w tys.	3,5	10,8	2,8	9,8	2,4	9,1	2,3	8,7
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat	688	378	793	420	887	481	918	518
Miejsca w kinach stałych ^a na 1000 ludności	8,9	0,1	11,9	0,1	12,4	0,1	13,0	0,1
Widzowie na 1 kino stałe w tys.	34,7	0,9	53,0	0,6	80,8	0,3	85,3	0,3
Liczba ludności ^a na 1 placówkę biblioteczną	5661	1757	5888	2103	6079	2365	6251	2476
Księgozbiór ^a bibliotek publicznych na 1000 ludności w wol.	3419	3717	3487	3598	3577	3508	3536	3482
Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w wol.	20,2	22,6	20,8	21,4	20,8	21,1	20,2	20,8
Abonenci ^a na 1000 ludności: radiowi	293,8	214,9	293,4	210,7	244,2	164,9	237,0	156,2
televizyjni	286,4	210,3	282,9	205,8	235,7	161,5	228,7	152,9
Przestępstwa stwierdzone w zakończonych postępowaniach przygotowawczych na 10 tys. ludności	438,2	125,0	470,4	173,7	360,9	149,7	384,2	162,3

^a Stan w dniu 31 XII. ^b Dla osób w wieku 0 lat. ^c W 2000 r. zamieszkan. ^d W 2000 r. łącznie z placówkami telekomunikacyjnymi.

TABL. 58. **WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW W 2009 R.**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ludność ^a		Odsetek ludności ^a w miastach	Przyrost naturalny na 1000 ludności	Przeciętne dalsze trwanie życia ^b		Pracujący ^{ac} w tys.	Bezrobotni zarejestrowani ^a w tys.	Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a w %
	w tys.	w odsetkach			mężczyźni	kobiety			
POLSKA	38167,3	100,0	61,0	0,9	71,53	80,05	13449,1	1892,7	12,1
Dolnośląskie	2876,6	7,5	70,3	-0,4	70,94	79,40	980,5	146,3	12,8
Kujawsko-pomorskie	2069,1	5,4	60,7	1,3	71,35	79,50	686,6	134,1	16,2
Lubelskie	2157,2	5,7	46,5	-0,3	70,84	80,53	759,5	117,2	12,9
Lubuskie	1010,0	2,6	63,6	1,7	70,68	79,48	309,4	61,1	16,2
Łódzkie	2541,8	6,7	64,2	-2,3	69,23	78,87	937,4	128,1	11,9
Małopolskie	3298,3	8,6	49,3	2,3	73,10	81,13	1121,0	130,0	9,7
Mazowieckie	5222,2	13,7	64,6	1,0	71,84	80,44	2256,7	224,5	9,0
Opolskie	1031,1	2,7	52,3	-0,4	72,67	80,46	310,2	47,1	12,9
Podkarpackie	2101,7	5,5	41,1	1,8	73,15	81,13	667,3	141,9	15,9
Podlaskie	1189,7	3,1	60,2	0,0	71,91	81,48	409,0	61,2	12,8
Pomorskie	2230,1	5,8	66,2	3,5	72,46	80,07	736,8	100,3	11,9
Śląskie	4640,7	12,2	78,1	-0,2	71,03	79,08	1592,7	168,4	9,4
Świętokrzyskie	1270,1	3,3	45,2	-0,8	71,73	81,08	451,7	83,8	15,1
Warmińsko-mazurskie	1427,1	3,7	59,9	2,3	70,73	79,81	412,0	109,2	20,7
Wielkopolskie	3408,3	8,9	56,1	2,7	71,95	79,94	1310,5	133,6	9,2
Zachodniopomorskie	1693,2	4,4	68,7	0,9	71,00	79,49	507,8	105,9	17,1

^a Stan w dniu 31 XII. ^b Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia dla osób w wieku 0 lat. ^c Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; z pracującymi w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (dane szacunkowe).

TABL. 58. **WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW W 2009 R. (cd.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto		Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w zł		Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny	Przeciętne miesięczne wydatki		Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (2008=100)
	ogółem w zł	Polska= =100 ^a	z poza-rolniczego systemu ubezpieczeń społecznych	rolników indywidualnych		ogółem	w tym na żywność i napoje bezalkoholowe	
					w zł na 1 osobę w gospodarstwach domowych			
POLSKA	3101,74	100,0	1542,63^b	911,04^b	1114,49	956,68	240,08	103,5
Dolnośląskie	3085,58	99,5	1514,56	1013,72	1174,26	1013,17	239,54	104,0
Kujawsko-pomorskie	2657,00	85,7	1369,48	903,64	1014,99	875,59	230,10	103,3
Lubelskie	2727,67	87,9	1316,63	902,71	908,99	826,98	217,93	103,3
Lubuskie	2640,41	85,1	1358,64	1035,11	1103,32	937,90	244,80	103,4
Łódzkie	2711,89	87,4	1392,39	896,10	1115,10	997,73	243,31	103,5
Małopolskie	2861,77	92,3	1448,50	882,89	1041,73	900,35	238,42	103,5
Mazowieckie	3915,46	126,2	1533,58	872,87	1438,73	1233,28	267,91	103,4
Opolskie	2793,82	90,1	1463,51	969,13	1082,27	1016,33	238,13	103,5
Podkarpackie	2617,50	84,4	1266,60	880,67	834,59	783,78	221,11	103,9
Podlaskie	2721,99	87,8	1360,00	874,20	1018,77	823,56	235,02	103,2
Pomorskie	3067,70	98,9	1480,70	911,17	1164,50	977,11	239,62	102,4
Śląskie	3185,54	102,7	1863,60	1152,26	1114,05	959,51	239,24	103,9
Świętokrzyskie	2681,61	86,5	1328,03	887,94	937,89	792,07	233,55	103,8
Warmińsko-mazurskie	2605,95	84,0	1339,93	912,15	1084,28	872,50	237,02	103,3
Wielkopolskie	2805,30	90,4	1418,10	906,46	1097,33	879,57	232,85	103,6
Zachodniopomorskie	2771,48	89,4	1443,33	985,87	1139,67	940,20	246,69	103,7

^a Relacja do średniej krajowej. ^b Łącznie z emeryturami i rentami wypłacanymi przez: Ministerstwo Obrony Narodowej, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministerstwo Sprawiedliwości – nieuwzględnionymi w podziale na województwa, bez emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych.

TABL. 58. **WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW W 2009 R. (cd.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Zasoby mieszkaniowe ^a			Mieszkania oddane do użytkowania				
	na 1000 ludności	przeciętna		w tys.	na 1000 ludności	na 1000 zawartych małżeństw	powierzchnia użytkowa na 1000 ludności w m ²	izby na 1000 ludności
		liczba osób na 1 mieszkanie	powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²					
POLSKA	348,5	3,71	70,5	160,0	4,2	638	417,7	17,2
Dolnośląskie	366,3	3,61	67,1	14,1	4,9	785	444,9	18,6
Kujawsko-pomorskie	334,8	3,66	66,7	6,7	3,2	477	326,9	14,1
Lubelskie	335,0	3,75	74,5	6,1	2,8	417	299,7	13,1
Lubuskie	343,8	3,80	69,7	3,7	3,7	563	365,1	16,0
Łódzkie	380,8	3,51	66,1	6,3	2,5	401	281,7	11,3
Małopolskie	326,7	3,82	75,1	18,8	5,7	861	531,2	22,3
Mazowieckie	383,1	3,52	68,9	39,0	7,5	1170	713,4	28,2
Opolskie	329,7	4,07	77,5	1,8	1,7	287	200,4	8,2
Podkarpackie	294,9	3,98	78,3	5,5	2,6	391	296,7	12,8
Podlaskie	348,0	3,95	73,8	4,2	3,5	559	338,0	14,6
Pomorskie	343,3	3,72	69,3	14,4	6,5	937	600,1	24,6
Śląskie	368,4	3,63	67,5	10,6	2,3	341	275,8	10,9
Świętokrzyskie	332,3	3,66	71,5	1,9	1,5	228	168,9	7,2
Warmińsko-mazurskie	335,4	3,71	65,9	4,9	3,4	515	323,5	14,0
Wielkopolskie	320,0	3,96	77,9	14,3	4,2	606	453,6	18,5
Zachodniopomorskie	354,0	3,69	66,9	7,7	4,6	700	416,3	17,1

^a Stan w dniu 31 XII; na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych.

TABL. 58. **WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW W 2009 R. (cd.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba ludności ^a na			Miejsca ^b w domach i zakładach pomocy społecznej	Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego ^c w wieku 3–5 lat	Placówki pocztowe operatora publicznego na 10 tys. ludności ^a	Telefoniczne łącza główne na 1000 ludności ^{ad}
	łóżko ^e w szpitalach ogólnych	ambulatoryjny zakład opieki zdrowotnej ^f	aptekę ogólnodostępną				
POLSKA	209	1648	3528	102524	649951	2,2	222,4
Dolnośląskie	207	1509	3120	7248	47070	2,3	252,7
Kujawsko-pomorskie	229	2041	4097	5159	29862	2,3	191,7
Lubelskie	188	1514	2741	5478	32442	2,8	191,4
Lubuskie	232	1462	3507	2527	18093	2,8	225,7
Łódzkie	187	1639	2856	7474	41141	1,8	215,6
Małopolskie	229	2023	3411	8933	57164	1,9	211,6
Mazowieckie	217	2218	3848	14330	100545	1,7	291,3
Opolskie	232	1390	3777	3676	19148	2,5	197,4
Podkarpackie	216	1445	3707	5307	31250	2,2	182,8
Podlaskie	191	1274	3695	3027	17572	2,8	211,8
Pomorskie	251	1958	3786	5890	38271	2,2	222,2
Śląskie	174	1476	3946	11460	83703	1,7	210,5
Świętokrzyskie	201	1682	3207	3961	17016	2,4	185,2
Warmińsko-mazurskie	236	1293	4043	4434	20738	2,9	191,2
Wielkopolskie	214	1576	3365	8395	69111	2,5	211,5
Zachodniopomorskie	213	1465	4110	5225	26825	2,7	246,5

^a Stan w dniu 31 XII. ^b Łącznie z filiami. ^c W przedszkolach, oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych, zespołach wychowania przedszkolnego i punktach przedszkolnych; bez dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego przy zakładach opieki zdrowotnej. ^d Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. ^e Łącznie z łóżkami i inkubatorami dla noworodków. ^f Zakłady opieki zdrowotnej łącznie z praktykami lekarskimi.

TABL. 58. **WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW
W 2009 R. (cd.)**

WYSZCZEGÓL- NIENIE	Uczniowie i studenci ^a według grup wieku w % ludności danej grupy wieku						Studenci szkół wyż- szych ^{ab} na 10 tys. ludności	Domy studenckie ^b	Stołówki studenckie ^b
	7–12 lat	13–15	16–18	19–24	25–29	30 lat i więcej			
POLSKA	96,8	97,1	95,1	55,9	9,8	1,2	488,2	506	102
Dolnośląskie	95,5	96,2	93,8	66,0	11,4	1,2	585,3	35	6
Kujawsko-pomorskie	96,7	97,0	94,5	50,7	7,8	1,2	402,5	25	3
Lubelskie	97,4	97,8	96,5	54,7	7,7	0,8	469,9	30	3
Lubuskie	95,7	96,2	93,8	34,2	6,2	1,0	254,4	9	3
Łódzkie	97,4	97,8	95,1	61,1	13,6	1,6	547,1	32	5
Małopolskie	96,9	97,3	95,6	67,9	11,3	1,0	637,1	56	11
Mazowieckie	98,9	98,5	95,9	70,0	14,0	1,6	656,2	88	26
Opolskie	92,4	92,6	91,5	44,6	8,3	1,1	383,7	11	1
Podkarpackie	96,3	96,3	94,6	41,1	5,2	0,7	331,3	22	1
Podlaskie	95,3	94,8	93,2	51,7	8,6	1,2	452,4	10	4
Pomorskie	96,8	97,1	95,1	53,7	9,8	1,2	459,1	40	6
Śląskie	95,9	96,4	95,6	50,0	8,3	1,0	382,2	48	15
Świętokrzyskie	97,8	97,9	97,6	51,0	8,4	1,1	416,6	15	4
Warmińsko-mazurskie	96,0	96,2	93,0	42,8	6,9	1,1	349,2	19	2
Wielkopolskie	98,4	99,2	96,2	58,9	9,3	1,1	512,7	45	9
Zachodniopomorskie	94,9	95,8	93,1	48,7	9,1	1,2	427,5	21	3

^a Bez studentów cudzoziemców; bez szkół resortu obrony narodowej oraz resortu spraw wewnętrznych i administracji. ^b Stan w dniu 30 XI.

TABL. 58. **WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW
W 2009 R. (dok.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Widzowie w kinach stałych na 1000 ludności	Liczba ludności na 1 placówkę biblioteczną ^a	Zwiedzający muzea i wystawy muzealne na 1000 ludności	Miejsca noclegowe w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania ^b w tys.	Przestępstwa stwierdzone w zakończonych postępowaniach przygotowawczych na 10 tys. ludności	Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych ^c w %	Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca w zł (ceny bieżące) w 2008 r.
POLSKA	1022	3871	460	606,5	296	67,1	33462
Dolnośląskie	1129	3836	429	51,1	380	67,7	35989
Kujawsko-pomorskie	895	3443	237	26	283	66,9	28926
Lubelskie	540	2816	297	18,9	224	70,1	23219
Lubuskie	917	2760	100	23,3	370	75,9	28709
Łódzkie	855	4048	219	18,1	279	65,3	31140
Małopolskie	1081	3998	1655	68,8	268	63,9	28878
Mazowieckie	1666	4613	574	40,7	279	59,1	52770
Opolskie	636	3051	170	7,8	272	72,3	28379
Podkarpackie	445	2825	419	22,2	184	72,2	23101
Podlaskie	666	4234	224	11,4	217	68,7	24434
Pomorskie	1284	5150	644	81,4	408	71,5	31754
Śląskie	1231	5434	223	39,3	339	60,6	36126
Świętokrzyskie	524	4124	579	10,9	280	79,1	26763
Warmińsko-mazurskie	664	3150	301	38,4	272	71,6	24814
Wielkopolskie	1002	3745	211	38,4	287	73,3	34934
Zachodniopomorskie	815	3587	247	109,5	345	68,6	30357

^a Stan w dniu 31 XII. ^b Stan w dniu 31 VII. ^c W zakończonych postępowaniach przygotowawczych.

NARODOWY SPIS Powszechny Ludności i Mieszkań 2011 (NSP 2011)

1 IV – 30 VI 2011 r.

(według stanu na dzień 31 marca 2011 r., godz. 24:00)

Podstawa prawna:

ustawa z dnia 4 marca 2010 r. o narodowym spisie powszechnym ludności i mieszkań w 2011 r. (Dz. U. z 2010 r., Nr 47, poz. 277) oraz akty prawne Unii Europejskiej.

Spis umożliwi m.in.:

- zebranie aktualnych informacji demograficzno-społecznych oraz społeczno-ekonomicznych niezbędnych dla realizacji polityki społecznej i planowania rozwoju społeczno-gospodarczego kraju,
- dostarczenie informacji o zmianach i przeobrażeniach, jakie zachodziły od ostatniego spisu powszechnego ludności i mieszkań w 2002 r.,
- wykonanie zobowiązań międzynarodowych.

Spisem są objęte:

- osoby stale zamieszkałe i czasowo przebywające w mieszkaniach, budynkach i pomieszczeniach niebędących mieszkaniami,
- osoby niemające miejsca zamieszkania,
- mieszkania, budynki, obiekty zbiorowego zakwaterowania i inne zamieszkałe pomieszczenie niebędące mieszkaniami.

Dane pozyskiwane są bezpośrednio z **rejestrów i systemów informacyjnych** oraz poprzez:

- **samospis internetowy** – w dniach 1 IV – 16 VI 2011 r.,
- **wywiad telefoniczny** – w dniach 8 IV – 30 VI 2011 r.,
- **wywiad bezpośredni** – w dniach 8 IV – 30 VI 2011 r.

Dane zbierane będą wyłącznie na formularzach elektronicznych

Obowiązek udzielania odpowiedzi

wynika z ustawy o narodowym spisie powszechnym ludności i mieszkań w 2011 r.

Na zasadzie dobrowolności zbierane są dane dotyczące:

pozostawania w związku nieformalnym, wyznania (przynależności wyznaniowej),
liczby urodzonych dzieci i planów prokreacyjnych, niepełnosprawności.

Tajemnica statystyczna

Wszystkie zbierane podczas spisu dane są poufne i podlegają szczególnej ochronie.
Będą wykorzystywane wyłącznie do opracowań zbiorczych i analiz.

W sprawie pytań i wątpliwości można kontaktować się:

- z Gminnym lub Wojewódzkim Biurem Spisowym,
- z działającą podczas spisu infolinią – *Call Center*.

Pytania dotyczące spisu można kierować na adres spis@stat.gov.pl lub poprzez stronę internetową www.stat.gov.pl – w części – "Pytania do GUS".